
Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 59 (2559) ■ Вівторок, 3 квітня 2001 року ■ Ціна договірна

II Всеукраїнський фестиваль і конкурс «Голос України»

Серед учасників творчого звіту майстрів мистецтв та художніх колективів Львівщини редакційне журі конкурсу «Голос України» лауреатом визнало юну співачку Христину Березовську.

(Матеріал про концерт-звіт Львівської області читайте на 16-й стор).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

■ *1855 р. Тривала «київська козаччина» — масові виступи селян, породжені чутками про запис у козаки для участі в Кримській війні та визволення з кріпацтва.*

■ *1904 р. На Черкащині народився майбутній відомий ботанік Микола Підоплічко.*

■ *1908 р. Народився поет — гуморист і сатирик Степан Олійник.*

■ *1929 р. В СРСР заборонено всі види діяльності релігійних установ, окрім богослужіння.*

3 квітня

Звіт уряду — 17 квітня

Погоджувальна рада голів парламентських комітетів та фракцій вирішила провести звіт уряду про виконання програми діяльності «Реформи заради добробуту» 17 квітня. Голосування з цього питання відбудеться 19 квітня.

Сьогодні ще важко прогнозувати результати звіту. За словами лідера фракції «Реформи-Конгрес» Віктора Пинзеника, «настрій у депутатів змінюється, як нинішня погода, — то дощ, то сонечко». Хоча у проекті політичної угоди про спільну відповідальність між урядом та Верховною Радою, на його погляд, уже немає принципових політичних розбіжностей. Постійний представник Президента України у парламенті Роман Безсмертний заявив: «Ніяких загроз для нинішнього уряду з точки зору висловлення йому недовіри немає». У свою чергу, Перший заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук затруднився спрогнозувати, яка буде оцінка парламентом діяльності уряду, — позитивна чи негативна. На запитання журналістів, чи залишиться уряд Віктора Ющенка після 17 квітня, Віктор Медведчук відповів: «Спитайте в уряду».

(Закінчення на 2-й стор.).

А Актуально

Юлія Тимошенко знову на волі

Учора Верховний Суд України, розглянувши скаргу адвоката Віктора Швеця, призупинив рішення президії Київського міського суду, залишивши чинним рішення Печерського районного суду про звільнення з-під арешту екс-віце-прем'єра Юлії Тимошенко. Враховуючи, що для рішення щодо скарги потрібно вивчення справи, і керуючись ст. 387 Кримінально-процесуального кодексу України, голова Верховного Суду Віталій Бойко постановив «зупинити виконання постанови президії Київського міського суду від 30 березня 2001 року до закінчення провадження у справі в порядку судового нагляду». За словами В. Швеця, охорону Ю. Тимошенко мають зняти негайно.

! У номер

Анне Северинсен:

«Боюся, ця подія має політичне підгрунтя»

— Я була дуже стривожена, дізнавшися, що Юлію Тимошенко повторно заарештували через кілька годин після мого від'їзду з Києва, — заявила вчора «ГУ» доповідач моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи Анне Северинсен. — Боюся, ця подія має політичне підгрунтя. Тимошенко була надзвичайно критичною щодо Президента.

Пізніше, вже після оприлюднення рішення Верховного Суду України, ми запитали пані Северинсен: на її думку, події довкола Юлії Тимошенко є комедією чи трагедією? Вона відповіла: «Переважно трагедією. Це ще раз доводить, наскільки важливо для вашої держави повернути в напрямі верховенства права».

(Закінчення на 11-й стор.).

Кримінал

Мало не показалося

Тепер уже колишнього оперуповноваженого карного розшуку МВ УМВСУ Рівного Ярослава Гомоля позбавлено волі на чотири роки. Виявивши порушення щодо вивезення селітри з ВАТ «Рівнеазот» за сумнівними документами міліціонер став вимагати в затриманого... хабара. Той погодився заплатити 100 доларів, але при цьому звернувся до УСБУ в Рівненській області.

ГІРКИЙ ЗАРОБОК

Колаж Ганни ЦАБУТ.

Прем'єра рубрики «Рабсила»

Це не так робоча все-таки сила — рабська. Саме рабські умови приймають українці у пошуках роботи за кордоном. Що на них чекає на чужині? Чому вони правдами і неправдами намагаються виїхати на заробітки, чому нема роботи вдома, не тільки добре оплаченої, а й гідної? Життєві історії наших співвітчизників — це застереження тим, хто їде на заробітки. І це виклик владі. Якщо їй ще не байдужі долі її громадян. Долі країни.

Матеріали рубрики «Рабсила» читайте на 12-й стор.

Енергетика

Замкнули... борги

Вінницькі енергетики частково припинили подання електроенергії на насосні станції міськводоканалу Старого міста.

Вони працюють протягом трьох годин уранці й увечері. Енергетики пояснюють це заборгованістю підприємства «Вінницяводоканал», що становить 15,6 мільйона гривень. У свою чергу водопостачальникам заборгували майже стільки ж — 14 мільйонів гривень (половину суми не сплатило населення).

Міська влада виступила категорично проти вимкнення струму на об'єктах водопостачання.

Я вам пишу...

Не гальмуйте — газифікуйте!

Наші села — Новомиколаївка, Сурсько-Клевцеве, Зелений Гай — залишилися єдиними в області, що дотепер не мають природного газу. Хоча і розташовані всього в 18 км від обласного центру.

14 років тому колишній колгосп «Світанок» почав будівництво підвідного газопроводу. Роботи велися з великими перервами і у підсумку загальмувалися. Час іде. З проведених 11 км труб два з половиною вже потребують заміни. Картина така: вулиці перерито, загороджено в'їзди у двори, труби лежать, а справа не рухається. Фінансів на завершення робіт немає. Куди тільки не зверталися: ні відповіді, ні допомоги.

В. КРАСНОНОСОВА, В. ЛИСНЯК, П. ПРОЦЕНКО, Н. ЕВТУШЕНКО
та інші мешканці села Новомиколаївка.
Дніпропетровська область.

■ *Очікується, що планове завдання першого кварталу з надходжень податків до зведеного бюджету буде перевиконано на 200—300 мільйонів гривень.*

■ *США відзначають зростання торговельного дефіциту з Україною.*

■ *ЄС має намір продовжити дію угоди з Україною з постачання металу на європейський ринок.*

■ *Президент України від початку року підписав 222 укази.*

P. S.

Наша адреса в Internet на сервері української преси: http://uamedia.visti.net/golos

Звіт уряду — 17 квітня

(Початок на 1-й стор.).

У квітні Верховна Рада працюватиме у пленарному режимі три тижні: 3—6 , 17—20 та 24—27 квітня. На пленарних засіданнях нинішнього тижня планують розглянути майже 110 питань.

У вівторок, 3 квітня, планово заслухати та обговорити в першому читанні законопроекти про парламентську більшість і опозицію, про Програму державної підтримки та розвитку місцевого самоврядування, про корпоратизацію підприємств, про телекомунікації, про боротьбу із захворюванням на туберкульоз.

У середу, 4 квітня, депутати, зокрема, розглянуть два альтернативні проекти законів про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування, а також деякі зміни до чинного законодавства з питань правової, економічної та соціальної політики.

День прийняття рішень — четвер, 5 квітня — розпочнеться з розгляду закону «Про політичні партії в Україні». Найбільше суперечок серед депутатів викликає пропозиція Президента України провести перереєстрацію політичних партій. На думку багатьох парламентаріїв, це може призвести до того, що напередодні парламентських виборів через сито перереєстрації буде пропущено лише «вигідні» нинішній владі партії. Головуючий на погоджувальній раді перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук запропонував закріпити в Перехідних положеннях закону про політичні партії норму, що перереєстрація партій розпочнеться після парламентських виборів 2002 року, а питання заборони партій вирішуватимуть тільки суди.

Цього ж дня плановано проголосувати в цілому проекти Кримінального кодексу України, законів про Регламент Верховної Ради, про правовий статус закордонних українців, про реструктуризацію сум заборгованості між бюджетами усіх рівнів за взаємними розрахунками і бюджетними позичками за 1994—99 роки та ін.

Під час засідання погоджувальної ради депутати порушили питання діяльності національної телекомпанії. Зокрема, лідер фракції «Яблуко» Михайло Бродський заявив: якщо до кінця дня Президент України не звільнить президента НТКУ Вадима Долганова, то його партія «завтра захопить студію УТ-1». Представник фракції «Лівий центр» Станіслав Ніколаєнко запропонував парламенту звернутися до національних теле- і радіокомпаній з вимогою подати звіт про свою діяльність. Представники бюджетного комітету ВР Євген Жовтяк та Валерій Асадчев звернули увагу на те, що УТ-1 до сьогодні фінансується незаконно. Адже в бюджеті-2001 на його фінансування не передбачено жодної копійки.

4 квітня має відбутися розширене засідання Комітету ВР з питань свободи слова та інформації, на яке буде запрошено президентів національних телеі радіокомпаній В. Долганова і В. Набруска, голову Держкомінформу І. Драча, голову Нацради з питань телебачення і радіомовлення Бориса Холода.

Юліана ШЕВЧУК.

 Фотофакт

Піснею вітали перші особи держави присвоєння Державному музею Тараса Шевченка статусу національного.

Фото Олександра РУДОГО (УНІАН).

Влада — за правдивий діалог

Новопризначений голова Львівської облдержадміністрації Михайло Гладій на зустрічі з представниками громадського комітету опору «За правду!» Андрієм Стецьківим та Віталієм Загайним висловив готовність дати публічну відповідь на десять запитань до нової влади. Зокрема, керівник області критично оцінює дії міліції 9 березня і вважає за необхідне проводити зустрічі між представниками влади і молодіжними організаціями, у тому числі з опозиційно настроєними. Михайло Гладій запропонував комітетові «За правду!» представництво у раді політичних партій при голові облдержадміністрації, — повідомляє **наш власний кореспондент Оксана Теленчі.**

Об'єднує «правиця»

Регіональне відділення громадсько-політичного об'єднання «Українська правиця» створено у Кіровограді. Його засновниками стали представники обласних осередків політичних партій, лідери яких ще в січні підписали декларацію про створення «УП». Щоправда, вказує **наш власний кореспондент Олег Бондар**, є відмінності: до тутешньої Правиці ввійшли також і осередки партій НРУ, КУН, ПРП, чиї республіканські чільники до об'єднання поки що не ввійшли.

Левову частку проблем знято

Робоча група практично завершила роботу над політичною угодою про спільну відповідальність між Верховною Радою та Кабінетом Міністрів України, зазначив на прес-конференції заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш. Після зустрічі керівників депутатських фракцій та груп з Прем'єр-міністром України Віктором Ющенком залишився неузгодженим лише один пункт — про проведення попередніх консультацій прем'єра з координаційною радою парламентської більшості щодо призначення і звільнення з посад суб'єктів виконавчої влади та голів держадміністрацій. Як повідомив журналістам Віктор Ющенко, у ще одній суперечливій пропозиції — про внесення змін до Конституції щодо участі парламенту у формуванні уряду — досягнуто такого компромісу: ці зміни до Конституції можуть бути введені в дію лише після чергових виборів Президента України. Остаточний варіант угоди буде вироблено після зустрічі парламентської більшості та керівництва уряду з Президентом України, яка має відбутися цього тижня. Якщо під час цієї зустрічі буде досягнуто компромісу, то й буде визначено дату підписання угоди. Прем'єр-міністр Віктор Ющенко високо оцінив роботу групи з опрацювання політичної угоди за останні три тижні. За його словами, «левову частку проблемних питань вдалося зняти».

Згідно з відпрацьованим на сьогодні проектом політичної угоди, яку мають підписувати прем'єр, Голова ВР, координатор парламентської більшості і керівники депутатських фракцій і груп у присутності Президента України, парламентарії зобов'язуються до березня 2002 року підтримувати нинішній уряд. Кабінет Міністрів, зокрема, щоквартально звітуватиме на пленарних засіданнях парламенту про виконання програми діяльності.

Як наголосив С. Гавриш, політична угода між урядом та парламентом — це не юридичний, а політичний документ для забезпечення стабільної діяльності двох гілок влади.

Віктор Ющенко також повідомив журналістам, що вже підписав подання Президентові України про звільнення президента Національної телекомпанії Вадима Долганова.

Юліана ШЕВЧУК.

Березневі події вивчить комісія

 Постанови

Верховна Рада прийняла постанову про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для розслідування подій 9 березня 2001 року в Києві. Тоді постраждало багато громадян, серед них народний депутат України Валентина Семенюк та працівники міліції. Комісія також має з'ясувати законність дій працівників правоохоронних органів. До її складу ввійшли народні депутати Олександр Бандурка (фракція НДП), Валентин Зубов (фракція «Батьківщина»), Ярослав Кендзьор (фракція НРУ), В'ячеслав Кириленко (фракція УНР), Валерій Коновалюк (депутатська група «Регіони України»), Віктор Король (депутатська група «Солідарність»), Сергій Курикін (фракція ПЗУ), Олексій Лісогорський (фракція КПУ), Володимир Мазуренко (депутатська група «Трудова Україна»), Ніна Марковська (фракція СоцПУ), Олексій Марченко (депутатська група «Відродження регіонів»), Валентина Проценко (фракція «Яблуко»), Віктор Розвадовський (фракція СДПУ(о)), Тарас Стецьків (фракція «Реформи-Конгрес»). Вже у квітні комісія має поінформувати Верховну Раду про результати своєї діяльності.

***

Верховна Рада прийняла постанову про проведення 10 квітня 2001 року дня уряду. На порядку денному — інформація Кабміну про стан, напрями, реформування і фінансування освіти в Україні.

Післямова до репліки

«Табу» — під такою назвою в «ГУ» 24 березня опубліковано репліку про те, що прокуратура Дніпропетровського району Дніпропетровщини викрила «факти корупційних діянь» деяких керівників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Зокрема, йшлося про голову райдержадміністрації Г. Латушка, «який одержав матеріальні послуги з благоустрою особистої присадибної ділянки за ціною значно нижчою, ніж їхня реальна вартість, чим завдав матеріальну шкоду державі».

Як стало відомо редакції, днями Г. Латушка розпорядженням Президента увільнено з посади голови райдержадміністрації. Не можна стверджувати, що це той випадок, про який казав Уїнстон Черчілль. А він, як відомо, читав не ту пресу, в якій написано те, «про що я їм казав учора».

Однак добре, якщо погляди першої і четвертої влади збігаються, чи не так?

Анатолій КАРАСЬ.

Сутінки правосуддя

Юлія Тимошенко «ні живою, ні мертвою» не збирається залишати Україну

У п'ятницю о 22.30 до лікарняної палати Юлії Тимошенко прийшли з Генпрокуратури і повідомили, що її знову заарештовано. І хоч Ю. Тимошенко відмовилася підписати протокол, оскільки його пред'явлення відбувалося за відсутності адвоката, біля палати відразу ж було встановлено охорону. Влада так поспішала завадити її контактам із журналістами та представниками опозиції, що нове рішення колегія Київського міського суду прийняла о 22 годині. По суті, це засідання можна назвати «таємною вечерею», оскільки ні адвокат екс-віце-прем'єра Віктор Швець, ні його підзахисна нічого про нього не знали. Тому адвокат вчора оскаржив постанову колегії у Верховному Суді України.

— Мою скаргу на незаконний арешт Ю. Тимошенко, —каже В. Швець, — Печерський райсуд розглядав два тижні, засідання відбувалися гласно, за участі обох сторін, а тут навіть не повідомили та не ознайомили з протестом Генпрокуратури. Тим часом Конституція України гарантує право на захист, гласність судового розгляду, рівність його учасників.

Сама Юлія Тимошенко вважає це рішення реакцією влади на її п'ятничні політичні заяви. Після зустрічі із доповідачем моніторингового комітету ПАРЄ Анне Северинсен вона сказала журналістам, що працює над програмою дій опозиції, що «ні живою, ні мертвою» не збирається залишати Україну, та різко критикувала Л. Кучму. Політологи припускають, що коли б Ю. Тимошенко утримувалася від різких заяв на адресу Президента, колегія Київського міського суду не проводила б свого таємного нічного засідання і, як мінімум, зачекала б до понеділка. Але вона не стала мовчати.

Форум національного порятунку у зв'язку з новим арештом Ю. Тимошенко заявив, що такі дії вказують на незацікавленість влади у подоланні політичної кризи та свідчать про свідому радикалізацію ситуації в Україні. Але ФНП «ніколи не погодиться вести переговори на принципах шантажу, провокацій та захоплення заручників» і закликає демократичні опозиційні сили розпочати «новий етап боротьби за Україну без Кучми і його кримінально-олігархічного оточення», йдеться в заяві. Подібною за тональністю є й заява журналу «Політична думка». У ній зазначається: те, що відбулося, не має нічого спільного з демократичними правовими принципами, а Генпрокуратура і Київський міський суд ще раз довели, що вони є частиною машини політичних репресій, яка набирає обертів. Стосовно тимчасового звільнення Ю. Тимошенко під час візиту доповідача ПАРЄ, то, на думку політологів, це всього лише складова політтехнологій президентської влади, здійснюваної для демонстрації задекларованої відданості європейським демократичним принципам.

Прем'єр-міністр Віктор Ющенко, який нещодавно вітав рішення Печерського райсуду, вважає, що повторний арешт колишнього віце-прем'єра припиняє переговорний процес, оскільки «важко вести переговори, коли якась із сторін перебуває за гратами».

Сьогодні це поки що грати приватної клініки «Медіком», але де перебуватиме Ю. Тимошенко завтра, знають лише ті, хто організував нічний таємний суд.

Сергій ЛАВРЕНЮК.
Фото УНІАН.

P.S. Коли матеріал було підготовлено до друку, Верховний Суд відмінив рішення про повторний арешт Ю. Тимошенко.

Бризки від політичних ризиків

Коментар

Банкіри центрального банку країни у спеціальній заяві спростовують звинувачення прокуратури Києва на адресу колишнього першого заступника глави Нацбанку Володимира Бондаря.

Коротко. Столична прокуратура вважає, що ініційоване Володимиром Бондарем розміщення 75 мільйонів доларів державних резервів на депозитному рахунку Credit Suisse First Boston (Кіпр) призвело до втрати державою щонайменше 5,5 мільйона доларів. Отже, йдеться про депозитну угоду, яка мала місце з 17.12. 1997 року по 19.10.1998 року, про ту саме, правочинність якої свого часу прискіпливо перевіряли і народні депутати, і міжнародні аудитори.

І тоді, й тепер Нацбанк стверджує, що мав повне право на проведення такої операції, бо як резервний банк він уповноважений управляти золотовалютними активами згідно з чинним законодавством.

І тоді, й тепер Нацбанк заперечує, що угода виявилася збитковою, бо очевидно, що завдяки їй на той час було залучено 180 мільйонів гривень від кіпрського кредитора у вигляді цінних паперів. Інакше кажучи, за тодішнім курсом — майже 80 мільйонів доларів. Тож країна не втратила, а здобула близько 5 мільйонів доларів.

Свого часу, до речі, вивчаючи деталі цієї угоди, міжнародні аудитори дуже високо оцінили її вчасність. Адже вона допомагала Нацбанку вийти з дуже скрутного, якщо не сказати кризового, становища: пропозиція твердої валюти на ринку фактично дорівнювала нулю через виведення капіталів інвесторів з ринку цінних паперів, Міністерство фінансів «зашивалося» через дефіцит коштів на підтримку соціальної сфери. А угода одночасно дала змогу і утримати інвесторів від наміру залишити Україну, і профінансувати найуразливіші місця бюджетної сфери. У намірах столичної прокуратури — допитати з цього приводу міністра фінансів Ігоря Мітюкова — і добре, бо про реальні фінансові ризики того часу йому відомо краще, ніж будь-кому.

І не лише про фінансові. Сам факт, що стара справа спливла на поверхню саме тоді, коли фактично вирішується доля уряду Віктора Ющенка, котрий в 1997 році був патроном Володимира Бондаря, свідчить про нерозривний зв'язок фінансових ризиків із політичними. Хто не ризикує, той не п'є шампанського. Але буває і так, що ризикують одні, а п'ють шампанське — інші.

Сергій ВЛАД.

 Гуморина

1 квітня, під час проведення традиційної «Гуморини», знаменита Дерибасівська в Одесі перетворюється на подіум.

Фото Олексія САДИЛЕНКА (УНІАН).

! У номер

Крим

Затримали святотатців

В Ялті протягом березня було пограбовано дві церкви. З Преображенського храму в селищі Нікіта два злодії винесли шість ікон, ладанки, натільні хрести і пожертви. Одеські правоохоронці затримали раніше судимих злочинців з Тюмені й Білорусі. Другу крадіжку — дев'ять ікон і церковне начинання з Массандрівського храму Миколи Чудотворця —скоїв москвич, якого затримали на Ангарському перевалі вже через годину після злочину, *повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.*

Донецьк

Сказитися можна

У міській лікарні № 1 обласного центру помер 58-річний мешканець села Покровське Артемівського району. У нього виявили сказ. У січні селянина подряпала домашня кішка, однак той значення цьому не надав. І даремно. Кицька була хворою, а страшний діагноз потерпілому місцеві лікарі поставили надто пізно. Артемівський район вважається неблагополучним щодо захворювання на сказ, оскільки домашні тварини часто заражаються від укусів диких лисиць, *повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.*

Черкаси

«Наша Катерина Тимофіївна»!

Журі VIII міжнародного телефестивалю «Агросвіт «2001» (Черкаси) не приховувало свого розчарування. З півсотні робіт, поданих державними обласними телекомпаніями, авторськими телеколективами та гостями — тележурналістами з Литви, Латвії, Молдови і Білорусі, вибрати справді високопрофесійні і художньо завершені програми було нелегко. Більшість сюжетів на аграрну тематику хибували схематизмом і поверховістю. Авторська мова рясніла штампами і відгонила низькопробною пропагандою.

Ось чому на заключному вечорі телеглядин під час вручення численних номінацій майже не йшлося про переваги переможців та відзначені призами роботи. Проте ні організатори «Агросвіту «2001», ні журі не шкодували величальних слів на адресу спонсора — Аграрної партії та її поводирів. Вони й стали головними героями торжества. До речі, волинські тележурналісти влучили просто «в яблучко», подавши на фестиваль конкурсу роботу про діяльність партійних аграрників під вельми «оригінальною» назвою «Наша Катерина Тимофіївна». Влучили і одержали приз, *повідомляє наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО.*

Одним абзацом

■ На фестивалі картоплярів (Вінниця) його учасників вразили окремі сорти, запропоновані СТОВ ім. Можайського Вінницького району і ПП «Укрвинпостач». За словами спеціалістів, вони здатні давати за сприятливих умов урожайність до 1000 центнерів бульб з гектара. Бажаючі могли придбати це насіння. Всього на фестивалі презентували більш як десять сортів картоплі вітчизняної і зарубіжних селекцій.

Фотофакт

Студентка Національного економічного університету Ганна Жук і чотирикласниця Київської дитячої академії мистецтв Катерина Суглобіна — за розписуванням великодніх яєць.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Формене неподобство

Військо

Господарсько-договірна діяльність армійських підрозділів дедалі частіше стає ширмою для прикриття крадіжок і зловживань, вважає начальник відділу військової контррозвідки УСБУ в Луганській області Микола Сохацький.

Командирові однієї з військових частин захотілося мати радіотелефон. Разом з начальником складу ПММ вони продали 10 тонн пального з недоторканного запасу за заниженою ціною. Щоб заповнити нестачу перед приїздом у частину комісій, «бізнесмени» домовлялися зі знайомими керівниками підприємств, брали в них на певний час ту кількість пального, якої бракувало, і показували його перевіряльникам. Новий начальник складу ПММ, вступивши на посаду, провів інвентаризацію і ахнув: нестача становила 63,5 тонни дизпалива. Як з'ясувалося, командир частини зі спритним прапорщиком продали ще 53 тонни пального, а вторговані гроші віддали одному підприємцеві під відсотки. Довелося відповідати у суді.

Аналогічний випадок стався і у військовій частині МНС, яка дислокується в селі Лоскутівка. Схема та сама: начальник складу ПММ складав фальшиві документи, викрадав зі складів НЗ і поточного забезпечення бензин і збував його наліво. Найпевніше, робив він це не без відома командира частини. Командир відбувся підмоченою репутацією і переведенням в інше місце, а ось 23-річний начальник складу «загримів» на три роки позбавлення волі з відбуванням покарання у виправно-трудовій колонії посиленого режиму з конфіскацією всього майна. Додали до цього і штрафні санкції розміром майже 80 тис. гривень.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Трагедія

Дитячі пустощі та злидні

В Україні в середньому тільки 28 відсотків дітей дошкільного віку відвідують дитячі садки. Через злидні та масові закриття сільських дошкільних закладів батьки змушені залишати дітей удома самих. Нерідко це призводить до жахливих наслідків.

Двоє маленьких мешканців села Хустянка Буринського району Сумської області отруїлися чадним газом.

Як і завжди, батьки залишили 6-річну Наталочку та 4-річного Сергійка самих і пішли на роботу. Родина малозабезпечена. Батьки, працюючи в сільськогосподарському підприємстві, за три місяці поточного року отримали... 30 гривень. Цієї суми вистачило б тільки для оплати місячного перебування в садку обох дітей.

До маленьких ручenят потрапили сірники. А потім загорівся дім. Діти навіть не намагалися врятуватися. Близько півдня повернулася мати і миттю винесла їх на подвір'я. Сергійко ще дихав, а сестричка уже ні. У лікарні сусіднього села медичний сестрі залишилося лише констатувати смерть дітей.

У листопаді Наталочка і Сергійко вже перебували в лікарні з важким отруєнням чадним газом. Тоді лікарі врятували маленьких пустунів.

Розбили пляшку на щастя

Конверсія

Вінницький радіоламповий завод, який сорок років працював на ВПК, змінив профіль виробництва: тут почали виготовляти... склотару. Підприємство повернули до життя (упродовж останніх чотирьох років завод простоював) вітчизняні інвестори — АТ «Аспект» та ЗАТ «Укртара-Інвестор». За їх кошти споруджено скловарну піч потужністю 70 тонн скломаси на добу, змонтовано першу автоматичну лінію німецького виробництва. За рік споживачам постачають 20 мільйонів пляшок із зеленого скла.

Але це лише початок. Санація підприємства триває. Уже в найближчій перспективі (2002 — 2003) роки стверджує директор ТОВ «Вінницький завод склотари» Сергій Спасибі, його потужність зросте до 230 мільйонів пляшок. Виготовлятимуть їх найрізноманітніших форм і конфігурацій. До того ж із скла різних кольорів — зеленого, коричневого і прозорого.

Інвестори не лише розвивають виробництво (вже витрачено 26 мільйонів гривень), вони ще й перебрали на себе колишні борги.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Аптеки для ветеранів

До Дня Перемоги

Відразу три аптеки відкрито у Дніпропетровську для ветеранів та інвалідів війни.

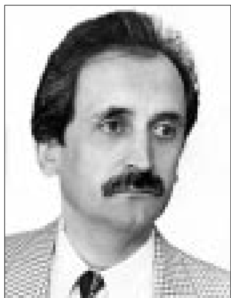
На черзі відкриття ще двох — фірма «Фармація» завершує створення тут мережі аптеки «Ветеран», де медикаменти відпускатимуть за зниженими цінами. І водночас розпочинає так традиційний для міста місячник напередодні травневого Дня Перемоги. Але спеціалізовані аптеки навіть у кожному районі не розв'язують проблем. Літнім і переважно нездоровим людям з околиць та віддалених мікрорайонів важко діставатися до них. Тому впродовж місяця аптеки усіх форм власності закликано взяти на постійне пільгове обслуговування ветеранів та інвалідів війни. Міський голова Іван Куличенко щойно запевнив фармацевтів, що відшкодування збитків він гарантує їм «за будь-якими обопільно прийнятними варіантами».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

«Голос України», 3 квітня 2001 року. № 59 (2559)

Чи потрібна нам власна

На парламентських слуханнях «Енергетична політика України» 15 червня 2000 р. зазначено, що Україні бракує довгочасної державної енергетичної стратегії. Для стимулювання її розробки Верховною Радою України було прийнято постанову «Про проведення парламентських слухань про енергетичну стратегію України до 2030 року», що планувалися на 21.02.2001 р. Однак за пропозицією Кабінету Міністрів України, мотивованого браком часу для підготовки відповідних документів, згадані парламентські слухання перенесено на 18 квітня. Робочий процес триває, але насторожують розбіжності між деклараціями та діями уряду у сфері енергетичної політики. Шкоди завдає і його бездіяльність, тому що до сфери постійного державного піклування належать: національна та енергетична безпека; проведення ефективної внутрішньої та зовнішньої економічної й енергетичної політики; роздержавлення власності з урахуванням перспективи суспільних інтересів та забезпечення ефективного співвідношення її форм тощо.

Щоб позбутися монопольної залежності, Кабінет Міністрів України у 1993 р. розглянув проблему організації виробництва з випуску ядерного палива (ВВЯП) для АЕС, яка знайшла відображення в указі Президента України від 23.02.94 р. і постанові Кабінету Міністрів від 12.04.95 р., враховано її також у Національній енергетичній програмі України до 2010 р. Питання відображене також у програмі діяльності Кабінету Міністрів України «Реформи заради добробуту», в указі Президента України від 10.03.2000 р. Але створення на території України ВВЯП усе ще залишається на стадії дискусій. Що і не дивно, бо в складі ледь не всіх урядів діє потужне проросійське лобі.

У згаданій програмі «Реформи заради добробуту» у 2000 р. було передбачено розробку проекту концепції стратегічного розвитку паливно-енергетичного комплексу на період до 2030 року, проекту концепції розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2010 року, проекту програми реконструкції тепло- та гідроелектростанцій, що також не виконано. Члени уряду, яким за поточними проблемами бракує часу на стратегічне планування розвитку енергетики, також нехтують участь у роботі профільних громадських організацій. Водночас виник та просувається не передбачений програмними документами Меморандум про переведення енергосистем Російської Федерації і України на режим паралельної роботи (надалі — Меморандум), що лобіює інтереси першої на рівні державної політики другої. Зазначимо, що Україні з меморандумами взагалі не щастить. Зокрема, це стосується Меморандуму закриття ЧАЕС. Після виконання його умов Україна залишилася наодинці зі своїми проблемами, тому що міжнародне співтовариство надання обіцяної допомоги відкладало на невизначений час. Влада також не виконує своїх обіцянок перед багатотисячним колективом ЧАЕС та мешканцями Славутича, що лишилися без джерела існування.

Катастрофічний стан не тільки в енергетиці. Енергоємність валового внутрішнього продукту, порівняно з розвиненими країнами, більша у 5 разів. За наявності в уряді Комітету з енергозбереження інші показники енергоспоживання також безпрецедентні. Наприклад, США витрачають на особу 9 т умовного палива (туп), а продукції виробляють на 25 тис. дол. В Україні витрачають 5 туп, а продукції отримують на 2,5 тис. дол. Знайома картина. Колись українські мікросхеми відрізнялися тим, що були найбільші у світі. Тепер українські макропоказники енергоефективності відрізняються тим, що вони найнижчі у світі, а мікропоказники, зокрема, питоме енергоспоживання газу, електроенергії — найвищі. Жодна економіка, навіть і потужна, не зможе цього витримати.

Тим часом передбачливий світ на державному рівні старанно все планує та регулює. На відміну від України, яка швидко вилучила ці функції з урядової практики управління. В США, де досягнуто високих показників енергоефективності, нова адміністрація відразу створила спеціальну комісію з розвитку енергетичної стратегії, яку очолив особисто віце-президент. Предметом її турбот є випередження стохастичного попиту на енергоресурси за обмежених можливостей енергозабезпечення. Хоча попередня адміністрація залишила у спадщину робочий варіант енергетичної стратегії до 2020 року, яку постійно корегують (на відміну від України, де у спадок зазвичай передаються борги та клубки проблем).

Країни Європейського союзу (ЄС) також мають робочу енергетичну стратегію до 2020 року. Її головною турботою сьогодні є те, що попит на енергоресурси покривається за рахунок 50% імпорту. В 2030 році загальна залежність збільшиться до 70%. При цьому енергетична стратегія переслідує мету підвищення добробуту громадян, сталого розвитку економіки, зміцнення енергетичної безпеки, охорони довкілля. Характерно, що поняття енергетичної безпеки не означає підвищення самозабезпечення держав ЄС енергоресурсами (що є бажаним, але найдорожчим чинником безпеки), чи зменшення енергетичної залежності. Але воно передбачає зменшення політичного та економічного ризику від такої залежності.

Особливої уваги заслуговує досвід Росії в цій галузі, яка вже пройшла важкий кризовий рубіж (на відміну від України, економіка якої в 1998 році згідно з оптимістичними запевненнями уряду була застрахована від кризи його діями, але до цього часу ніяк не прийде до тями) та виробила власну енергетичну стратегію. Вона варта уваги як взірець стратегічного енергетичного планування і як документ, де йдеться про речі, що безпосередньо стосуються стратегічних інтересів України, хоча власне її жодного разу там не названо. Зокрема, в планах розвитку глобальних зв'язків ОЕС Росії нічого не сказано про її паралельну роботу з ОЕС України чи інтеграцію в Європейську систему. Але планується цілеспрямоване використання переваг унікального енергетичного базису щодо створення умов для ефективної реалізації його експортних можливостей з надійним митним захистом власного виробника та ринку. Така політика має забезпечити очікувані щорічні валютні надходження від експорту енергоресурсів в розмірі 15% від ВВП, що визнано найважливішим напрямом зовнішньоекономічної діяльності. Тактика здійснення енергетичної стратегії передбачає закріплення на внутрішніх енергетичних ринках зарубіжних держав та оволодіння прибутковими енергетичними об'єктами на правах різних форм власності. Приклад — «паралельна» робота енергосистем Росії та Казахстану в 1992—1994 рр., в результаті якої утворився борг у 379 млн. дол. Сьогодні кредитор для погашення боргу порушив питання передачі у його власність Екібастузької ГРЕС-2. Цілком усе правильно з точки зору захисту інтересів Росії. Свої інтереси Україна має захищати сама, пам'ятаючи, що окремі російські політики проводять стратегію експансивного поглинання базової сфери її економіки через використання чинника глибокої енергетичної залежності.

Тож дійсність вимагає обачливих дій для запобігання втрат на переході до ринкової економіки. Україна дивно переходить цей рубіж: і старе жалкує залишати, і в нове ступати боїться. Поволі дрейфує між старим і новим, між Сходом і Заходом (мабуть, варто запатентувати цей український винахід — здрейфована економіка, бо вона за останні 10 років втратила майже половину успадкованого потенціалу). Тим часом на неї здійснюють демократичний, але комерціалізований наступ, що спричинений політико-економічною стратегією світу із забезпечення чистого та здорового способу життя. Відбувається це відповідно до закону академіка Вернадського, який майже 100 років тому сказав: жоден із генотипів на землі не зможе вижити у середовищі створених ним покидьків. Тобто з часом виродиться.

На жаль, на батьківщині академіка стратегічне планування для досягнення зазначеного способу життя нехтують. А ідеї ринкових перетворень набувають форм примітивної комерціалізації. Розвалюється колишня гордість України — об'єднана енергосистема, що тримається на самовідданій праці персоналу. Меморандум її не врятує, бо це спроба запрягти ситого та агресивного коня разом із спокійним і голодним. Його підписання викликало глибокі дискусії. Тому Президент України визнав за необхідне проведення всебічної експертної оцінки наслідків зазначеного Меморандуму для визначення національних інтересів. Попередній аналіз уже тепер дає змогу оцінити його відповідність стратегічним інтересам України.

Перше. Меморандум збільшує критичну залежність України від монополії Росії, звідки надходить переважна кількість газу, дві третини нафти, все ядерне паливо. Тим часом завдання диверсифікації джерел постачання енергоресурсів для послаблення енергетичної залежності (крім будівництва нафтотермінала та нафтопроводу Одеса—Броди) не виконуються. Згадаймо події початку минулого року, коли однієї телеграми російського уряду вистачило для припинення постачання (вже комерціалізованого) російської нафти в Україну.

Друге. Меморандум є спробою змінити курс країни на євроінтеграцію, що був схвалений Верховною Радою в програмі діяльності уряду «Реформи заради добробуту». Зрозуміло, що Меморандум також автоматично переорієнтовує на об'єкт зміцнення добробуту, який перебуває за межами України.

Третє. Дії виконавчої влади зміцнюють негативний імідж України як держави, що вирізняється розмитістю та непослідовністю внутрішньої і зовнішньої політики, яка неспроможна бачити власну вигоду та мало дбає про розвиток базових галузей економіки.

Четверте. Умови виконання Меморандуму поглиблюють кризові проблеми, які Україна безуспішно намагається розв'язувати протягом тривалого часу (зокрема, оплати електроенергії, зниження рівня безробіття, модернізації енергетики). В той час, як українські шахтарі будуть позбавлені ринку збуту та інвестицій для підтримки галузі, українські споживачі з ліквідною продукцією фінансуватимуть російського виробника. Прибутку позбудуться, звичайно, генеруючі компанії, що сьогодні також експортують електроенергію до Європи, залізничний транспорт тощо. Варто також нагадати про астрономічні внутрішні борги енергетики — 17,7 млрд. грн., зарубіжні позички держави, яких більш як 2 млрд. дол. Проблематичною стане добудова ядерних блоків на Хмельницькій та Рівненській АЕС. Україні потрібно активніше запобігати можливих втрат ядерної енергетики, тому що вона показала приклад стійкої роботи в кризових умовах, конкурентоспроможність.

Тому Меморандум швидше сприяє елементарній енергетичній інтервенції та показує, як небезпечно суверенній країні не мати власної енергетичної стратегії, бо обставини і чужа політична воля примусять здійснювати свою стратегію. Але енергетичну стратегію незалежна Україна все-таки має. Її зміст вкладається в одне речення: від зими до зими...

Постає логічне запитання — яка енергетична стратегія потрібна Україні, щоб уникнути криз та зміцнити енергетичну безпеку?

Відповідь на це складне запитання має дати соціально-економічна стратегія, бо вирішальне значення для розробки енергетичної стратегії України мають: визначені суспільно-національні інтереси, становище економіки, запаси власних енерго-

Юрій КОСТЕНКО: «У разі відставки Ющенка фракція

На запитання щодо ситуації навколо парламентської більшості у Верховній Раді України, а також можливої відставки українського уряду відповідає лідер Українського Народного Руху Юрій КОСТЕНКО.

— Юрію Івановичу! Деякий час тому між вищими посадовцями парламенту та уряду йшла активна дискусія щодо створення коаліційного уряду. Наскільки реальна ця ідея сьогодні, незадовго до річного звіту Кабінету Міністрів?

— Нинішня парламентська більшість не формувалася на одній ідеологічній основі. Ми зійшлися лише в тому, що базові для демократії й ринкової економіки законопроекти можемо голосувати спільно. Зокрема, це закони, які сформують нові умови для виробничої діяльності, — скажемо, Земельний Податковий, Бюджетний, Цивільний кодекси, питання судової реформи, нове виборче законодавство. Усі інші питання через ідеологічні розбіжності представників партій, які входять до парламентської більшості, ми голосували й голосуємо по-різному. І це було навіть тоді, коли більшість стабільно працювала протягом 2000 року.

Сьогодні деякі політичні партії виступають за створення нової більшості у Верховній Раді, підкреслюючи недієздатність нинішньої. На цьому тлі фракції СДПУ(о), «Яблуко», «Відродження регіонів» ставили під сумнів можливість подальшого перебування Прем'єр-міністра Віктора Ющенка на посаді глави уряду.

Однак насамперед слід звернути увагу на те, що нинішня парламентська більшість сформована не для підтримки уряду Ющенка, а задля реалізації програми Президента, з якою він переміг на виборах 1999 року. Якби на тих виборах переміг лівий кандидат, багато фракцій співпрацювали б у парламенті не з правими, а з комуністами та соціалістами. Це підтверджує той факт, що Олександр Ткаченко вже очолював ситуативну ліву більшість парламенту. Саме ці фракції й очікували результатів президентських виборів, аби остаточно визначити свою політичну лінію поведінки. І лише перемога кандидата з демократичною програмою дала змогу сформувати неліву парламентську більшість, яка взяла зобов'язання законодавчо забезпечити реалізацію програми Президента.

Тому ставити сьогодні питання, що більшість «не така» чи вона «погано працює» — некоректно.

— Чи погоджуєтеся ви з тим, що парламентська більшість стала недійовою, поділившися на «пропрезидентську» і «проурядову»?

— Це поділ штучний, і я вважаю його політичним нонсенсом. Уряд виконує програму Президента, депутати більшості законодавчо забезпечують діяльність уряду. Тут ідеться про інше: деякі фракції, незалежно від ідеологічної позиції, хочуть, щоб голосування законопроектів відбувалося так, як цього бажає якась партія чи чиновник з Банкової. Такої «системи співпраці» в демократичній державі бути не може. На мій погляд, уся «метушня» в парламенті — це димова завіса, яка прикриває спроби деяких політичних сил відправити уряд Ющенка у відставку.

— Чому саме тепер ці спроби активізувалися?

— По-перше, складна політична ситуація навколо Президента, що виникла після «касетного скандалу», змушує партії розробляти нові сценарії політичної поведінки. Взяти ініціативу щодо відставки Президента. Ніхто не відкидає такої можливості. Усі чудово розуміють, що той, хто залишиться на посаді прем'єра, матиме найбільший вплив на президентських виборах. Саме під таким кутом розробляються сценарії в СДПУ(о) і «Трудовій Україні», які висувають гасла необхідності формування коаліційного уряду та зміни урядової політики. Втім, суть цієї дискусії, на мій погляд, — відставка прем'єра Ющенка.

— Свого часу ви теж були прибічником коаліційного уряду.

— Так, але лише в межах чинної Конституції. Нині де-факто Кабінет Міністрів — коаліційний, бо майже всі фракції парламентської більшості мають своє представництво в уряді. Але в чистому вигляді коаліційний уряд може юридично формуватися лише після внесення змін до Конституції, якими парламенту будуть надані відповідні повноваження. Сьогодні в державі діє президентсько-парламентська форма правління, де членів Кабміну призначає Президент. Тому казати про коаліційний уряд — юридичний нонсенс. Доки не будуть внесені відповідні зміни до чинного законодавства, не буде прийнятий закон про Кабінет Міністрів, який визначить принципи коаліційного уряду, доти питання так званого «партійного» уряду і його політичної відповідальності ставити зарано.

— До парламенту вже подано звіт уряду про річні підсумки виконання його програми «Реформи заради добробуту». Який результат розгляду цього документа в парламенті ви прогнозуєте?

— Найімовірніші два сценарії подальшого розвитку подій. Особисто я вважаю, що відправити уряд у відставку не вдасться. Бо це призвело б, насамперед, до економічного падіння, загострення політичної кризи в Україні. І багато політиків, у тому числі й Президент, це добре розуміють. А якщо відставка Ющенка все-таки відбудеться, це призведе до розвалу нелівої більшості в парламенті. Праві фракції не підуть на такі переговори. Уряд Ющенка на сьогоднішній день показав свою дієздатність. Його діяльність стала відчутною для виборців, а це головне. Попередні уряди лише декларували наміри. Відставка уряду Ющенка і «переформування більшості» на олігархічно-червону (бо інші варіанти неможливі), яка й існувала до так званої «парламентської революції», призведе до повного гальмування роботи Верховної Ради. Жодного закону, який потрібен для розвитку демократії, для економіки, парламент у такому складі не прийме, і це унеможливить ефективну роботу уряду.

— Отож голосування щодо висловлення недовіри Генеральному прокурору вже показало можливості такого альянсу?

— Це була чергова ситуативна більшість олігархів та комуністів. Звичайно, вона не може сама по собі виникнути, на це, передусім, повинна бути згода Президента.

— Кажуть, що комуністам запропонували крісло одного з віце-спікерів...

— У цьому разі ми вийдемо з більшості. В нас іншого шляху немає. Ми будемо виробляти спільну позицію з тими фракціями, які близькі нам ідеологічно, наприклад, фракції Народного руху, «Реформи-Конгрес».

— Уточніть, будь ласка, ставлення УНР до акції «Україна без Кучми».

— У демократичній системі навіть в межах однієї партії завжди відбуваються дискусії з приводу будь-якої події чи вироблення політичної поведінки. Наприклад, у нас в партії страшенно гостро проходили і проходять дискусії: маємо ми брати участь в акції «Україна без Кучми» чи ні. Те саме відбувається і в інших партіях. І це нормальна ситуація. Але завжди політична поведінка партії підпорядковується думці більшості.

Наша партія принципово заперечує проти поєднання в будь-яких спільних організаційних структурах різних ідеологій, як це сьогодні відбувається у Форумі національного порятунку. Це — шлях в нікуди. Політичні організації створюються задля боротьби за владу. А коли, скажімо, буде досягнуто мети, повалено, як кажуть ліві, «антинародний режим Кучми», постане запитання: то хто кандидат на посаду Президента від Форуму? І яку політику він буде проводити? Соціаліст Олександр Мороз чи представник національної демократії? Я категорично проти того, щоб отримати втретє на посаді Президента екс-комуніста з адміністративно-командним менталітетом. Мороз ніколи не побудує демократичну державу. Так, як не побудували її свого часу Леонід Кравчук чи Леонід Кучма. Всі вони — люди, які звикли, щоб усім керувало політбюро, а тому такі керівники нама-

Спроба запрягти ситого та агресивного коня разом із спокійним і голодним

енергетична стратегія?

ресурсів, ідеологія розв'язання основних суперечностей суспільного розвитку, геополітичне положення і пріоритети, нормативно-правова основа тощо.

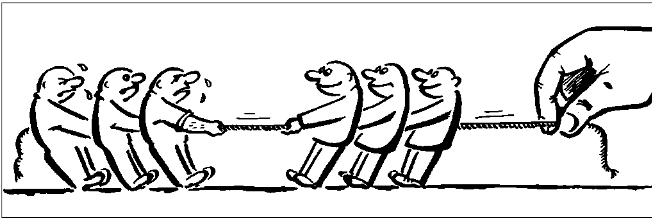
Суспільно-національні інтереси сьогодні часто згадують, але вони не визначені як суспільна мета. Формулювання її та відповідних пріоритетів, а також розробка методів їх досягнення визначаються **економічним ладом та становищем держави.** Основні положення енергетичної стратегії мають випливати з достовірної економічної стратегії та сценарію соціально-економічного розвитку держави. Підготовка парламентських слухань «Про енергетичну стратегію України до 2030 року» показала, що їх просто бракує. Відсутність виправдовується потребою значного часу. Але за два місяці перенесених парламентських слухань не з'явиться те, на розробку чого згаяно роки. Причина значно глибша. Насправді має місце відсутність міністерства економіки інтенсивного профілю і як наслідок — ефективної державної економічної політики. Орган, який успадкувала Україна як уламок союзного відомства з обмеженими виконавчими функціями, майже таким і залишився. З екстенсивними методами, бо за радянських часів економіка працювала на енергетику. Замість енергоефективності на першому місці був вал, кількісні показники, і електроенергія була не товаром, а послугою. Інша річ ринкова економіка, нелегітимну модель якої в Україні з зазначеної причини прийнято як догму, попри численні інституції. Наші предки не мали інститутів, але, за літописними джерелами, навіть до вибору грунтованої на догмах християнської релігії підходили досить фундаментально та передбачливо.

За відсутності економічної ідеології провідну роль в імітації розробки енергетичної стратегії уряд віддав Мінпаливенерго, на яке покладається і обов'язок в першу чергу доповідати уряду та парламенту про своє бачення перспектив. Зрозуміло, що такий підхід асоціюється зі спробою поставити воза поперед коня. В ефективному механізмі інтенсивного господарювання енергетика має слугувати економіці, і за допомогою економіки розвиватися. Але наявна економічна модель не дає можливості навіть зібрати плату для закупівлі палива за відпущену в кредит електроенергію. Схема управління енергетичною галуззю також потребує значної модернізації.

За логікою, провідною ланкою в розробці енергетичної стратегії України має бути Міністерство економіки України, а міністр — головним ідеологом та керівником розробки, пропаганди та втілення. Сьогодні навіть важко пригадати, коли міністр економіки виступав у парламенті. Роль Міністерства економіки в уряді необачно принижено, бо природа соціально-економічних відносин не терпить порожнини. Тому всупереч державному управлінню, але завдяки легальній економіці в Україні процвітає понад 40% економіки «тіньової».

Статистика свідчить про арифметичне зростання економіки в 2000 р. після довготривалого спаду. Але ці показники потребують глибокого структурного аналізу на предмет їх відповідності стратегічним інтересам України. За ростом промисловості в 12% криється катастрофічний стан енергетики, що становить основу економіки, яка скоріше хвора, ніж здорова, та спричиняє хвороби енергетики, зубожіння населення. Тому основну увагу потрібно переключити на вияв прихованих причинно-наслідкових зв'язків економічного нездужання.

Звичайно, добре, що уряд дбає про перспективну долю у прямому розумінні важкої для України промисловості через створення урядового комітету чи навіть міністерства промислової політики. Але щоб вона не висіла каменем на шиї суверенної держави, важливіше також мати урядовий комітет економічної політики на принципах інтенсивного полегшення непосильної ноші. Його перше проблемне завдання, що давно чекає на розв'язання, — керівництво розробкою та впровадженням енергетичної стратегії України. Друге завдання — інтенсивна економічна майнова політика, що визначає пропорції розумного співвідношення різних форм власності та враховує інтереси і зацікавленість трудових колективів до відтворення виробництв. Цю важку ношу покладено на Фонд держмайна, функціонування якого також ба-

зується на принципі екстенсивного наповнення бюджету з відомими наслідками, — масове звільнення робітників, закриття виробництв з метою знищення конкурентів, тотальна переорієнтація на експорт тощо. Система впевненого фабрикування конфліктів внутрішніх інтересів діє. На горизонті — приватизація енергогенеруючих компаній. За звичайного підходу до розв'язання цієї стратегічної справи результат буде спрямовано до прірви.

Україна перебуває на перехресті шляхів історичних відносин. Нині в цих напрямах розвиваються процеси, що не передбачені жодною державною стратегією. Одна з причин у тому, що Україна ніколи не планувалася і не розвивалася як незалежна держава, на що інші країни витратили сотні років. Для того, щоб населення, яке волею долі стало громадянами України, трансформувалося в український народ, що свідомо формує у відносинах примат суспільних інтересів, треба багато часу і зусиль. Чому ми звертаємо увагу на такі, здавалося б, тривіальні речі? Тому, що вони спричиняють глобальні проблеми комунікаційного характеру. Майже кожного дня в Україні хтось гине в електроустановках під час крадіжки елементів із кольорових металів. Але ж більшість «заготівельників» бажаного досягає. Тому зростання «кольорової» промисловості у 18,8% приховує сотні кілометрів украдених дротів ЛЕП, промислових та побутових речей. Прибутковий бізнес за бездіяльності держави процвітає. Подібно до вовчих зграй, що колись тероризували численні отари в тих самих степах, він веде війну за володіння комерціалізованими металами. Особливо безпрецедентних розмірів вона набула на Одещині, в Криму. Щоб позбутися цього деструктивного українського феномену, що не вписується в рамки жодної культури, потрібно багато стратегічних зусиль.

Розглянуті чинники частково показують причини, за якими вдале центрально-європейське географічне положення України не трансформується автоматично у тотожне геополітичне положення. Для того, щоб Україна ідентифікувалася світовою спільнотою як центрально-європейська держава та стала в майбутньому членом Європейського союзу, нам треба досягти величезних успіхів у внутрішньому реформуванні. Але колись українські спеціалісти здійснювали розвідку нафти та газу, видобуток корисних копалин та вугілля, виконували проектні та науково-дослідні роботи, надавали інші фахові послуги в багатьох країнах світу. Крім того, здійснювався експорт виробів електротехнічної, ядерної промисловості, електричної енергії (до 30 млрд. кВт-год/рік), велося енергетичне будівництво за рубежем, вкладалися інвестиції в паливну промисловість зарубіжних країн. Сьогодні має місце прикра ситуація, коли Україна втрачає і цей ринок, який, за песимістичними оцінками, становить більш як 2 млрд. дол./рік. Тож енергетична стратегія має ставити за мету його повернення та розвиток. Зрозуміло, що розв'язанню розглянутих проблем повинна сприяти відповідна нормативно-правова політика, зокрема, на основі концепції Кодексу енергокористування.

Викладене частково показує, що втрачає через відсутність власної енергетичної стратегії Україна. Вочевидь — очолювати подібні стратегічні проекти має Національна рада з питань енергетики.

Олександр ГУДИМА,
голова Комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки.
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

УНР вийде зі складу більшості»

гаються відтворити в нових політичних умовах стару командну систему управління. Вони не розуміють, що парламентом у демократичній державі не керують з адміністрації Президента.

Проблема не лише в Кучмі. Ситуація в Україні набагато складніша. Ми висунули свою концепцію й оцінку нинішньої ситуації. Концентровано вона має такий вигляд: «Україні — українську владу». Мова йде не лише про приведення до влади українця за національною ознакою, а громадянина, який на державній посаді обстоюватиме інтереси Української держави, а не Росії, Ізраїлю, Палестини чи Куби. А в нас зазвичай високі керівники обстоюють інтереси не України, а інших держав.

— І хто, на вашу думку, має замінити партноменклатуру? Назвіть особистості.

— Політики нової генерації, які не мають досвіду часів політбюро, досвіду адміністративно-командної системи. Я не вважаю, що нині потрібно здійснити люстрацію. Час уже втрачено. Тим більше, що є приклади, коли, як кажуть, політики старої генерації віддано працюють на інтереси демократичної України. Наприклад, голова Верховної Ради Іван Плющ. Хоча особисто мені не завжди подобаються його дії, але це людина, яка стоїть на патріотичних, національних позиціях. Він не піде ні в Росію, ні в Туркменістан. Працюватиме на інтереси Української держави, а не кланів. Щодо політиків нової генерації — то, без сумніву, тут лідером є В. Ющенко.

— Однак багато хто з лідерів трансформував свої компартійні погляди.

— Так, сьогодні кажуть, що Мороз став реформатором, майже класичним соціал-демократом. Я дуже поважаю його як політика і як чесну людину. Однак з Морозом ми ніколи не зможемо будувати ту політико-економічну систему, задля побудови якої працюю я, як представник національно-демократичних сил. Олександр Олександрович, наприклад, ніколи не погодиться з базовими принципами національної демократії, з тим, що є незалежні законодавча, виконавча та судова влади; що ринкова економіка базується на приватній власності, у тому числі й на землю; з єдиною помісною Українською церквою. Він буде намагатися змінювати не систему, а лише людей у старій схемі управління. І це вже було — коли Олександр Мороз очолював Верховну Раду попереднього скликання.

— Але сьогодні ліві виступають в одних акціях протесту з націонал-демократами.

— Учора Мороз був поганим для Степана Хмари, і він його ганьбив. Сьогодні Хмара з Морозом разом. Так само, як і Левко Лук'яненко. Але ці політики на виборах Президента 1999 року підтримували й Євгена Марчука, також колишнього партноменклатурника. Підтримували, абсолютно не усвідомлюючи, яку шкоду для національної ідеї й демократії вони роблять. Особисто я за послідовність у політиці. Не треба шукати ні «єдінообразія», а тим більше будувати схеми на кшталт «ти за чи проти?». УНР завжди співпрацюватиме лише з тими політичними силами, які близькі нам за ідеологією.

— Озвучено прогнози про можливу відставку Кучми в червні. Яка ваша думка?

— Це залежить від настроїв у суспільстві. Насамперед, від народу.

— Ви хочете сказати, що доля референдуму залежала від народу?

— Звичайно, народ дав себе використати. Усе залежить від позиції виборців, а не від сценаріїв, які напишуть десь за кордоном. Я в цьому переконаний. Тому не політики чи експерти зі США чи Росії можуть контролювати перебіг подій в Україні. Я вважаю, що такий досвідчений політик, як Олександр Мороз, не мав би робити таких заяв, не розібравшись, які сили за цим стоять. Звичайно, перші викриття майора Мельниченка справді спричинили вибух у суспільстві, і для влади це було несподівано. Але тепер і чергові сенсації чи оприлюднення того, що написано на касетах, вже не впливатимуть так істотно на ситуацію. Важливо інше — спроба відставки прем'єра Ющенка.

— Як ви розцінили слова Президента Л. Кучми щодо неприпустимості опозиційності чиновників?

— Це базові принципи демократичного суспільства: той, хто в опозиції, не може бути в органах виконавчої влади. Ми зробили досить чітку заяву партії про підтримку уряду Ющенка. І ми вийдемо з більшості, якщо його уряд піде у відставку.

Інша річ, що нині Україна перебуває на етапі перехідного періоду, та ще й іде до демократії манівцями. Тому в нас виникають різні колізії, і сказати, хто є опозицією в загальнодемократичному сенсі цього слова, неможливо. Опозицією себе називають демократи, хоча на виборах-99 обраний Президент з демократичною програмою, уряд очолює демократ, а в парламенті діє неліва більшість, яка обирала спікера та голів комітетів. Опозицією називають себе й комуністи, які водночас живлять чинну владу своїми кадрами на всіх рівнях.

У Молдові, коли до влади прийшли комуністи, ситуація стала прозорішою. Я вважаю, не так страшно, що комуністи можуть прийти до влади і легалізувати себе. У Болгарії вони вщент розвалили економіку за півроку й довели до того, що вартість кілограма хліба дорівнювала місячному розміру пенсії. Саме тоді народ там остаточно вилікувався від «червоної хвороби» — відбулися позачергові парламентські вибори, і країна проголосувала за демократію.

Тобто тепер дуже важливо, щоб виборці знали, кого, яку політичну силу обирають своєю владою і хто в державі відповідає за стан справ.

Олена МАРТИНОВА («Експерт-Центр»).

! У номер

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про стан виконання Закону України «Про оплату праці» на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності

Заслухавши та обговоривши інформацію Кабінету Міністрів України про стан виконання Закону України «Про оплату праці» на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності, Верховна Рада України *постановляє:*

1. Роботу Кабінету Міністрів України щодо виконання Закону України «Про оплату праці» на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності визнати недостатньою.

2. Кабінету Міністрів України:

забезпечити погашення заборгованості із заробітної плати працівникам бюджетної сфери в першому кварталі, державних і комунальних підприємств — у першому півріччі, підприємств, у статутному фонді яких частка державної власності перевищує 50 відсотків, — до 1 жовтня 2001 року. Запровадити дієві фінансово-економічні та організаційно-правові механізми, які дозволили б погасити заборгованість із заробітної плати на підприємствах та в організаціях інших форм власності, в тому числі яка виникла в результаті реформування підприємств аграрного сектору, — до 1 січня 2002 року і не допускати її в подальшому. При погашенні заборгованості проводити компенсаційні виплати згідно із законодавством про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати;

вжити заходів щодо погашення боргів з бюджетів підприємствам і організаціям за виготовлену продукцію та надані послуги;

посилити відповідальність Міністерства юстиції України по виконанню органами державної виконавчої служби рішень щодо примусового стягнення з підприємств заробітної плати;

з метою неухильного забезпечення зростання реальної заробітної плати, починаючи з 1 січня 2001 року, запровадити механізм стимулювання збільшення витрат на робочу силу у валових витратах виробництва;

не допускати погашення заборгованості та підвищення заробітної плати працівникам бюджетної сфери за рахунок скорочення їх чисельності;

підвищити дієвість індексації заробітної плати, як захисту від інфляції, шляхом вдосконалення існуючого механізму за рахунок підвищення розмірів грошових доходів, що підлягають індексації, та удосконалення порядку застосування величини порогу індексації. Рекомендувати скасувати постанову Кабінету Міністрів України від 21 грудня 1998 року № 2034 як таку, що суперечить Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;

внести до 1 квітня 2001 року до Верховної Ради України пропозиції щодо підвищення розмірів мінімальної заробітної плати та неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;

подати до 1 липня 2001 року на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України «Про оплату праці», «Про колективні договори і угоди», «Про індексацію грошових доходів населення», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», Кодексу законів про працю України та інших законодавчих актів, спрямованих на підвищення заробітної плати, вдосконалення механізмів її індексації та компенсації втрат, обумовлених інфляцією та порушенням термінів виплати;

запровадити в установленому порядку державне регулювання фонду оплати праці на підприємствах, заснованих на державній, комунальній власності, та тих, у статутних фондах яких частка державної власності перевищує 50 відсотків.

3. Рекомендувати Національній акціонерній компанії «Нафтогаз України» провести розрахунки з підприємствами та організаціями суміжних галузей за виконані роботи і послуги до 1 квітня 2001 року.

4. Рекомендувати Генеральній прокуратурі України:

із залученням органів Міністерства праці та соціальної політики України, фінансових органів та органів Державної податкової адміністрації України за участю професійних спілок забезпечити комплексну перевірку виконання підприємствами, установами і організаціями законодавства з питань оплати праці та притягнути до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства з цих питань;

посилити нагляд за примусовим виконанням рішень щодо стягнення заборгованості із заробітної плати.

5. Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці здійснювати контроль за виконанням цієї Постанови.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ,
15 березня 2001 року.
№ 2293-III.

«Голос України», 3 квітня 2001 року. № 59 (2559)

Яким бути Податковому кодексу

Нові правила гри для платників

Не за горами — період активної роботи над основним фінансовим законом 2002 року. Посилюється увага увага до формування бюджетних надходжень, статей витрат, міжбюджетних відносин та інших аспектів бюджетного процесу, а також її зосереджують на трансформації податкової системи. Як відомо, торік у липні Верховна Рада України прийняла в першому читанні Податковий кодекс України, який було доручено доопрацювати Комітету з питань фінансів і банківської діяльності разом з Кабінетом Міністрів України і внести його на розгляд парламенту у другому читанні.

Час, що минув відтоді, дає змогу виважено оцінити і позитивні зрушення в системі оподаткування, пов`язані із впровадженням «нових правил гри» в оподаткуванні, і притаманні їй недоліки. Щоб їх усунути, необхідно внести відповідні зміни до низки статей прийнятого в першому читанні законопроекту. Безсумнівно, Податковий кодекс як законодавчий документ прямої дії покликаний поєднати в собі всі без винятку положення, які регламентують порядок нарахування та сплати податків і зборів в державі, гармонійно суміщати і правові основи, принципи побудови, функціонування податкової системи та визначення повноважень усіх суб'єктів податкових відносин, і формулювання сутності всіх елементів, а також конкретних механізмів обчислення кожного із загальнодержавних та місцевих податків і зборів. Окрім цього, головний податковий документ обов'язково має встановлювати підстави для виникнення, зміни, припинення та порядку виконання обов'язків щодо сплати податків і зборів та містити визначення форм і методів податкового контролю, процедури притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства платниками податків та посадовцями податкових органів.

Чи відповідає прийнятий у першому читанні Податковий кодекс вимогам та принципам побудови законодавчого акта, який має виконувати центральну роль в створенні ефективної, дійової системи оподаткування в Україні? На жаль, не вповні. У тлумаченні деяких понять і визначень документ хибує на повтори. Подеколи застосовуються принципово різні підходи до методів нарахувань одних і тих самих податків. Виклад деяких статей надто громіздкий. Щоб уникнути різночитань, суперечливих тлумачень, відтак — конфліктних ситуацій, вкрай необхідно істотно спростити положення кодексу — в рамках єдиного стилю юридичного документа.

З досвіду законодавчої діяльності ми знаємо, що недостатня вимогливість і надмірна спрощеність за систематизації різних аспектів оподаткування призводить в ряді випадків до механічного поєднання в одному законодавчому документі всіх нормативних актів з питань оподаткування. Ці недоліки маємо усунути.

Ми не пропонуємо докорінно перебудувати систему оподаткування в Україні. Але навіть грунтуючись на наявній системі основних податків (податок на прибуток, на доходи фізичних осіб, ПДВ та ін.), слід **уніфікувати та узгодити правила їх обчислення і сплати.** Зокрема, майбутній кодекс повинен забезпечити реалізацію принципу взаємодії всіх елементів правового механізму оподаткування у рамках єдиного податкового простору.

Щодо внесення змін до кодексу, то за редакцією законопроекту, схваленого в першому читанні, вони приймаються не пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного року та набирають чинності не раніше, ніж з початку нового бюджетного року. Але це означає можливість вносити зміни в будь-які положення кодексу, що нівелює принцип стабільності податкового законодавства. Тому ми вважаємо за необхідне встановити на певний строк мораторій на внесення змін до положень кодексу, які стосуються основних складових податкової системи (переліку податків і зборів, їх ставок (крім акцизів), принципів нарахування, заборони безспірного стягнення коштів з рахунків платників податку). Крім цього, необхідною умовою для створення єдиного правового поля з питань законодавства (як цього вимагають положення Конституції) має стати заборона встановлювати додаткові податки, змінювати ставки та надавати пільги органами виконавчої влади.

Оскільки Податковий кодекс буде фундаментом для розвитку нормативної бази оподаткування, необхідно вимогливіше поставитися до систематизації переліку всіх **необхідних елементів податків та зборів.** Вимоги регламентації у відповідних розділах кожного виду податків слід викласти в загальних положеннях кодексу. До того ж треба зафіксувати перелік елементів податків: визначення суб'єктів оподаткування (кола платників), об'єкта оподаткування, бази оподаткування, податкового періоду, ставки, порядку обчислення, порядку та термінів сплати. Обов'язковим елементом податку на доходи фізичних осіб має бути неоподатковуваний мінімум доходів фізичних осіб. За умови доопрацювання положень, що регламентуватимуть конкретний податок, розкриватимуть кожен з наведених елементів.

Тепер про використання **термінології в кодексі.** Крім визначення в окремій статті загальної частини кодексу переліку термінів, майже кожен розділ містить ще й свій перелік термінів та тлумачення їх значень, яке поширюється тільки на цей розділ. Від цього термінологічного нашарування слід позбавитися. Чітко систематизований перелік термінології додасть зручності у використанні, він повинен бути уніфікованим і охоплювати весь кодекс. Та й справді, чи є сенс пояснювати в ст.1013 законопроекту терміни «дохід (валовий дохід)» і «дохід (прибуток)» (частини (26)-(28), адже ці категорії мають різний зміст (різні переліки складових елементів) щодо регламентації, скажімо, податку на прибуток і ПДВ, і мають розкриватися лише у відповідних статтях розділів Податкового кодексу. Повторюю: щоб уникнути повторень та різних тлумачень, необхідно застосувати у законопроекті наскрізну термінологію. Тлумачити специфічні терміни відразу після їх першого застосування й усталити однакове значення на всьому текстовому полі кодексу. Є ще одне термінологічне питання. Ми вважаємо за доцільне **розмежувати** в кодексі **поняття «податок» і «збір».** Адже ці терміни мають різну економічну суть. Відмінність збору від податку полягає у так званій «відплатності» першого і «безповоротності» останнього: поняття збору означає обов'язковий платіж за вчинення державними органами або їх посадовими особами дій, які мають юридичне значення, за надання певних прав, видачу дозволів і ліцензій, а також для забезпечення функціонування системи державного соціального страхування і державного соціального забезпечення.

Щодо **структури податків та зборів,** то слід визнати, що не зовсім відповідає нинішнім реаліям перелік, що включає такі складові, як шкільний податок (що є формою оборотного податку, який стягується з обсягу реалізації продукції за ставкою 1—2% і створює додаткове навантаження на суб'єктів господарювання), збір на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства, а також загальнодержавний єдиний збір, що справляється в пунктах пропуску через державний кордон України. Не варто переобтяжувати кодекс розділами про готельний податок і курортний збір, збори за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг. Забезпечення ефективного поєднання прямих і непрямих податків пропонується досягти, залишивши в системі податків і зборів лише основні, «бюджетотворні» податки. Тоді зменшаться видатки на податкове адміністрування. А для забезпечення бюджетних надходжень на належному рівні слід розширити базу оподаткування і скасувати наявні пільги — це компенсуватиме скорочення переліку податків і зборів.

Водночас кодекс повинен охоплювати **збори соціального характеру** — на те і кодекс, аби всі питання щодо оподаткування об'єднати в одному документі, яким користуватимуться суб'єкти оподаткування і контролюючі органи. Платежі соціального характеру хоча і не визначаються бюджетом на поточний рік, належать до системи обов'язкових платежів і адмініструються державними органами. Отже, їх регламентацію треба включити до Податкового кодексу України у вигляді збору до Державного соціального фонду, який об'єднуватиме відрахування в державні позабюджетні фонди: Пенсійний, фонди соціального страхування та обов'язкового соціального страхування у разі безробіття.

Щодо **податку на прибуток,** кодексом передбачено зміну **порядку визначення дати збільшення валового доходу і валових витрат:** дата виникнення доходу визначатиметься в момент передання права власності на продукцію, а визнання валових витрат — одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені. Це небажані зміни. Узаконивши дозвіл включити господарські витрати до валових витрат лише за результатом виникнення доходу, створимо ситуацію, за якої підприємство не матиме змоги нормально відшкодовувати свої витрати. Наприклад, придбаваючи, скажімо, канцелярські товари, ми часто не знаємо, де саме їх використають, чи у декількох сферах діяльності одразу і чи отримають взагалі дохід від цієї діяльності. Запровадження запропонованої норми призведе до згортання інноваційних процесів, унеможливить впровадження нових технологій та відновлення матеріально-технічної бази підприємств. Слід вилучити ці норми, а до визначення моменту виникнення доходу або визнання витрат (при обчисленні податку на прибуток і ПДВ) запровадити єдиний підхід, за яким дата виникнення доходу і витрат визначається за методом нарахування («за першою подією»).

Вважаємо, що потрібно змінити і викладені в кодексі положення щодо оподаткування прибутку і збереження старого порядку **амортизації основних фондів** (на основі балансової вартості груп основних фондів — гл.13), заборони відносити до складу валових витрат виробництва і безпідставно відшкодовувати за рахунок прибутку **витрати на пально-мастильні матеріали** і витрати, пов'язані з **технічним обслуговуванням,** ремонтом та зберіганням у гаражі, на стоянці, з паркуванням легкових автомобілів, а також витрати на оренду легкових автомобілів (ч.2 ст. 2031). З нашої точки зору, доцільніше запровадити лінійний метод нарахування амортизації із пооб'єктним обліком амортизації і одночасним збільшенням ставок амортизації з відповідним зменшенням її термінів: від 6 до 48% залежно від об'єкта основних фондів. Це спростить, зробить прозорим процес утворення і використання амортизаційного фонду, підвищить ефективність амортизаційної політики.

Слід грунтовніше підійти до **регламентації переліку доходів та витрат,** на які підприємство може зменшувати оподаткування при обчисленні податку на прибуток. Зокрема, в кодексі вказано на запровадження механізму, за яким до валових витрат відносяться суми, сплачені за придбання основних фондів на умовах фінансового лізингу. Це може породжувати зловживання, коли більша частина основних фондів отримуватиметься у лізинг, а платежі за такі основні фонди відразу списуватимуть на витрати. Необхідно закріпити положення, за якими платник податку — лізингодавець не включає до складу основних фондів придбані ним основні фонди, які є об'єктом фінансового лізингу, та не відносить до вирахувань суми витрат на купівлю основних фондів —як об'єктів фінансового лізингу. Основні фонди, передані у фінансовий лізинг, повинні включатися до складу основних фондів лізингоодержувача.

Ще про одну проблему. Ми постійно декларуємо необхідність максимально спростити механізм оподаткування. А розглядуваним законопроектом навіть не передбачено спрощеної системи оподаткування із застосуванням податкового патенту. Нонсенс, але з прийняттям такого кодексу цей зручний спосіб оподаткування суб'єктів малого бізнесу, повністю виправданий на практиці, фактично припиняє існування. Ми вважаємо, потрібно передбачити оподаткування у вигляді придбання податкового патенту для суб'єктів підприємництва, виключним видом діяльності яких є гральний бізнес, адвокатська, аудиторська, нотаріальна практика. Вартість таких патентів має визначати кодекс — залежно від видів діяльності. При цьому платники податків — юридичні особи, які придбали податковий патент, не сплачуватимуть податок на прибуток і ПДВ, а фізичні особи — ПДВ і податок на доходи фізичних осіб (в частині доходу, отриманого від даного виду діяльності).

Не впевнений, що законопроект при оподаткуванні доходу фізичних осіб утверджує прозорий та ефективний порядок визначення вартісної бази об'єктів нерухомості, які продаються, — посилаючись на законодавство України чи користуючись методом аналогій. Адже суть цього методу і порядок його запровадження не розкриті, а це, звісно, створює передумови для невизначеності, відтак — зловживань і штучного зменшення надходжень до бюджету. Тому ми пропонуємо узаконити в кодексі **одноразове декларування майна** без документального підтвердження його вартості, щоб дати можливість фізичним особам вийти на стартові умови і надалі легально розпоряджатися коштами (інвестиції, купівля нерухомості та інше). Щодо положень про порядок подання фізичними особами **декларації про доходи** та можливості не подавати декларацію деякими категоріями платників (особи, що одержували доходи винятково за місцем основної роботи, або якщо доходи з інших джерел не перевищували розмір 12 мінімальних заробітних плат за рік), то все це має узгоджуватися з вимогами статті 67 Конституції України. Вважаємо важливим регламентувати в кодексі порядок подання **повної або скороченої (у вигляді повідомлення) форми декларації.** Слід передбачити можливість не подавати декларацію за повною формою тим особам, які впродовж звітного року отримували лише заробітну плату за місцем основної роботи, а також державну пенсію, державну стипендію, державну адресну допомогу, житлові та інші субсидії і компенсації, а також тим, у кого сукупний дохід за календарний (звітний) рік не перевищує 12 неоподатковуваних мінімумів доходів фізичних осіб.

Проект кодексу встановлює **багаторівневу складну систему відшкодування сум перевищення податкового кредиту над сумою зобов'язання за ПДВ** і передбачає право податкових органів у цьому випадку вимагати матеріали перевірок платника податку та зустрічних перевірок. Це положення слід змінити: суб'єкти господарювання — експортери повинні отримувати такі відшкодування негайно. Решта платників — через деякий період, наприклад через 4 календарні місяці. Крім цього, слід передбачити зарахування такого перевищення з ПДВ під час імпорту, якщо платник податку здійснює діяльність протягом тривалого періоду часу, має значні обсяги оподатковуваних операцій та не заборгував у сплаті податків.

Стосовно **акцизних податків** необхідно, і цілком виправдано, змінити механізм встановлення диференційованих ставок. В кодексі вони визначені у трьох видах: адвалорні (у відсотках), у твердих сумах і змішані. Натомість слід встановити **граничні значення акцизних податків** (визначені в євро), в межах яких Верховною Радою за поданням Кабінету Міністрів встановлюватимуться та затверджуватимуться конкретні величини ставок акцизного податку.

Порядок оподаткування майна, запропонований в кодексі, об`єднуючи оподаткування нерухомості (будівель і споруд) і земельних ділянок в одному податку на майно, також не позбавлений недоліків. Об'єктом оподаткування визначено вартість земельних ділянок, які перебувають у власності або користуванні, будівель і споруд. При оподаткуванні земельних ділянок залишено надто складний механізм визначення бази оподаткування із застосуванням або вартості, або метражу та численних коефіцієнтів. Окрім того, введення додаткових коефіцієнтів для земельних ділянок, розташованих у рекреаційних зонах, може негативно позначитися на розвитку туризму в Україні. Для створення стартових умов ефективного майнового оподаткування слід вирішити проблеми з визначенням вартісної бази майна, яке належить громадянам і підприємствам. Ми пропонуємо положення, за яким базою оподаткування буде поточна вартість нерухомого майна за станом на 1 січня звітного року. Для земельних ділянок така вартість визначатиметься за спеціальною методикою, розробленою урядом. Для будівель і споруд як поточна вартість приймається відновна, а у разі неможливості її встановити — балансова вартість. Крім цього, для фізичних осіб за базу може прийматися вартість майна, задекларована при проведенні його одноразового декларування без документального підтвердження його вартості, про що вже йшлося.

Проект Податкового кодексу надає надзвичайно широкі повноваження податковим органам, не узаконюючи водночас врівноважувальні, або демпферні, механізми. У більшості потенційно суперечливих ситуацій їм надано статус структури з істиною в останній інстанції. Це створює передумови для зловживань, не дає змоги суб'єктам господарювання вільно здійснювати свою діяльність і розраховувати на неупереджене розв`язання колізій. Тому ми пропонуємо зафіксувати **виключно судовий порядок** вирішення спорів з приводу сплати податків, надати право описувати активи податкового боржника та включати їх до податкової застави, накладати арешт на майно, проводити оцінки майна боржника, яке перебуває в податковій заставі та підлягає продажу і реалізації, **лише державним виконавцям.** Переконаний, це природно для правової держави.

Саме тому необхідно внести корективи і в передбачений кодексом порядок проведення чергових та позачергових перевірок. Не може бути нормою закону порядок, коли позачергові перевірки проводяться за рішенням керівника податкового органу в будь-який момент, без попереднього повідомлення. Це також суперечить засадам правової держави. Ми вважаємо незаперечним чітко виписати права та обов'язки і платників податків, і податкових органів, а також повноваження їх посадових осіб, зокрема під час проведення виїзних перевірок, кількість яких обмежити однією на рік.

Воістину справедливо: податки — ціна, яку ми платимо за можливість жити в цивілізованому суспільстві. Переконаний, внісши згадані зміни та поправки до проекту Податкового кодексу, ми наблизимо наше податкове законодавство до норм і стандартів, якими користуються країни Європи та світу, зробимо кодекс гідним статусу «податкової конституції» країни.

Богдан ГУБСЬКИЙ,
народний депутат України,
доктор економічних наук.

Чи дають скрІпки прибуток?

Бито, бито за чужеє жито...

Теофіпольський район майже удвічі менший від Старокостянтинівського, зате худоби має на тисячу голів більше

Регіон: реформи і влада

Хмельниччина — одна з небагатьох областей України, де минулого року не зменшили урожайності зернових і додали у валовому зборі хліба. Однак з такими темпами, відверто кажучи, повернутися до показників області у вісімдесяті роки можуть хіба що онуки. То які причини цього? З'ясувати це ми спробували на прикладі двох сусідніх районів — Старокостянтинівського та Теофіпольського.

Ще з довоєнних часів Старокостянтинівський район серед сільських районів області мав чи не найпотужнішу промислову базу, в аграрному секторі виробництва також постійно перебував у верхній частині зведень. 1970 року тільки в місцевому колгоспі імені Жданова утримували 2,5 тисячі голів великої рогатої худоби і молодняка, 2,5 тисячі свиней. Щороку господарство продавало державі майже 3 тис. цнт свинини. Це офіційні показники колгоспу-середняка, одного з 29. А загалом у районі на той час утримували майже 70 тисяч голів. Навіть ще 1995 року цей показник був на рівні 44 тисяч. У 98-му він упав до позначки 25,6 тис. Та за два роки вирізали, не поповнюючи, м'ясне стадо ще на 10 тисяч. Відповідно виробництво м'яса за два роки скоротилося майже на 15 центнерів на кожному із 100 га сільгоспугідь.

Два роки отакого «героїчного» господарювання аграрників району — не тільки в галузі тваринництва. Зважте, за цей час посівні площі (оце той недозібраний хліб!) скоротилися на 4,7 тисячі гектарів. Урожайність у районі зменшилася з 22,1 до 19,3 цнт з гектара! Як свідчать історичні довідки облдержархіву, у районі таку врожайність мали колгоспи ще на перших етапах колективізації, коли поля обробляли кіньми та волами. Але й тоді стахановці-буряківники Старокостянтинівщини вже вироблялі в районі не по 164,5 цнт з га, як торік, а майже 300. Мабуть, становище не поліпшиться і нинішнього року, бо на початок весни не було вдосталь посівних матеріалів, пального, техніки, кредитних ресурсів тощо. І злидарями й надалі ставатимуть не окремі люди, а цілі населені пункти. То що це за реформи і реформатори в районі?! А може, це кардинальні прорахунки центральної влади чи безпосередньо губернаторські?..

Щоб з'ясувати цю ситуацію, годі шукати великого розуму. Варто лише подивитися бодай на господарські показники сусідів-теофіпольців, котрі трудяться у таких же економічних умовах, з такою ж законодавчою базою і виконавчою владою.

Отже, посівні площі тільки з 1999 по 2000 рік тут не скоротилися, а зросли на 3,4 тисячі гектарів. Якщо Старокостянтинівський район на 45 тисячах гектарів отримав торік 81,5 тис. тонн зернових, то Теофіпольський район з 26,6 тис. га зібрав 74,3 тис. тонн хліба, тобто у Теофіполі досягли урожайності майже на 10 центнерів більшої з кожного гектара. Ще разючіший контраст у цукровиробництві. Маючи практично однакові посівні площі, Теофіпольський район минулого року зібрав солодких коренів удвічі більше (104,3 тис. т. до 59,5 тис. т.). Аналогічна диспропорція і у тваринництві. Хоча Теофіпольський район майже удвічі менший від Старокостянтинівського, зате худоби має на тисячу голів більше. І значно продуктивнішої — річні надої від однієї корови більші на тисячу літрів, а м'яса вироблено на 11,2 центнера більше на кожному зі 100 га сільгоспугідь. Єдине, в чому Старокостянтинівський район утер носа сусідам-аграрникам, то це у дбайливому ставленні до кіз, бо мав на 1 січня у 2,3 разу їх більше — аж 225 штук! Очевидно, тому, що ці непримхливі тварини саме і полюбляють нерозораний степ та чагарники, де їх за останніх п'ять років розрослося на 8 тисячах гектарів.

Таку статистичну строкатість можна побачити в багатьох напрямах господарювання. Особливо в оплаті праці, соціальній сфері, розвитку інфраструктур, наповненні бюджету тощо.

На останній прес-конференції ми запитали голову облдержадміністрації Віктора Лундишева: а чи має сьогодні якийсь реальний вплив виконавча влада у районах на аграрний сектор економіки?

— Так, має! — однозначно сказав Віктор Миколайович. І далі перелічив шляхи впливу та допомоги реформованим господарствам на приватній основі. Отже, влада має вплив. І сувора розмова на колегії облдержадміністрації, на якій підбивали підсумки соціально-економічного розвитку області за минулий рік, це раз це засвідчила. От тільки втямки не візьму, чому із «звітом» викликали послухати з трибуни не голову Старокостянтинівської райдержадміністрації, а саме Теофіпольської. Хоча саме Теофіпольський район у питаннях бюджету та доходів спрацював найкраще. Із 31 господарства в районі тільки 4 закінчили рік збитково, зате в цілому район отримав понад 14 мільйонів прибутків і на час проведення згадуваної колегії практично був уже готовий до весни. Із зауважень керівництва облдержадміністрації випливало, що голова Теофіпольської райдержадміністрації незадовільно працює з промисловими підприємствами. Претензії хоч і висловлювалися надто круто, зате обтічно.

Замислитися над цим фактом, що критика звучала не в ті ворота, змусила доповідь Хмельницького облстатуправління про соціально-економічне становище області за 2000 рік. Бо на сторінці 16 у графі «Обсяг відвантаженої продукції у діючих цінах за січень—листопад 2000 року» чітко видно, що Теофіпольський район відвантажив продукції на 45,1 млн. гривень, а Старокостянтинівський район з його стратегічним і промисловим райцентром відправили продукції всього на 23,8 млн. гривень. От і постає здивування: чому заслуховували Володимира Пожалюка, а не Володимира Ситника? Можливо, тому, що пан Ситник став осторонь дивних процесів «прихватизації» Старокостянтинівського заводу сухого знежиреного молока, про що вже не раз писала наша газета. По-іншому поставилися до махінаторів керівники Теофіпольського району. Вони грюкнули кулаком по столу і сказали «Зась!» місцевому цукровому заводові, котрий безоглядно набивав комусь, певне передвиборні, кишені. Та це тільки особисті здогадки і не більше. А фактичний стан справ там такий. Депутати обласної ради голова райради Василь Шуляк та Герой України Василь Петринюк добилися перевірки фінансово-господарської діяльності цукрозаводу спеціалістами КРУ. І з'ясувалося, що там треба ще раз аналізувати обставини. Але — вже слідчим. Скажімо, таке: як сталося, що луцька фірма «Агроліт» відпустила комбайна за однією ціною, а на цукрозаводі її оприбуткували на 8778 доларів США дорожче. Або таке. Кому були вигідні афери з надлишками? Вчитайтеся хоча б в оці окремі рядки акта ревізії: «За період з 22.04.99 по 19.07.2000 на склад готової продукції надійшло цукру в кількості 11 103,043 т. За вищевказаний період зі складу готової продукції видано цукру в кількості 15267,681 т. Більше видано, ніж надійшло, — на 1072,745 т. < ...> За результатами обліку відвантаженої споживачам меляси з 26.04.99 по 20.09.99 більше відпущено, ніж надійшло, на 1004,924 т. < ...> За період з 20.09.99 по 01.07.2000 більше відвантажено меляси з вмістом сухих речовин, ніж надійшло, на 1336,59 тонн».

Не будемо більше цитувати цей документ, котрим сьогодні уже зацікавилися детективи міжнародного поліцейського агентства Пуеля Муаро. Однак змушені звернути увагу на обставину, стосовно якої месьє Муаро подав скаргу на Теофіпольський цукрозавод до Гаазького суду. Річ у тім, що в його комп'ютерній системі, кажучи нашою подільською фразеологією, все гавкнуло. Електронна пам'ять не витримала українських знущань, що шилом перли з акта перевірки, і застопорила всю систему. Але, як на мене, там ніц істотного. Бо якби там був кримінал чи якесь шкідництво, то

наш чесний і справедливий голова облдержадміністрації Віктор Лундишев відреагував би рішуче на факти, що завдали непоправної шкоди всесвітньо відомим детективам. А втім, міркуйте самі. «Виходячи з базових даних звітів за вересень, жовтень 1998 року, цукрові буряки, які надійшли від товаровиробників на завод у листопаді 1998 р. у кількості 36,209 тис. тонн, становлять 175,1 відсотка з сильно механічно пошкодженими коренями, що суперечить логіці. Механічні пошкодження коренів не можуть перевищувати 100 відсотків».

З появою такого акта у певних колах, що мають повноваження давати відповідні оцінки, теофіпольська районна влада відчула залаштунковий бумеранг. Озвучувати всякі там натяки, що відбувались віч-на-віч, не будемо.

А от звернення більш як десяти директорів товариств з обмеженою відповідальністю до самого В. Лундишева від 14 лютого, як документ з офіційними звинуваченнями, процитуємо: «Нас, засновників ТОВ ІВК «Агроцукор», вимушують звернутися до Вас дії керівника кооперативу «Україна», Героя України, депутата обласної ради Петринюка В. А., який, прикриваючись колишніми заслугами, вводить в оману сільськогосподарські господарства та їх працівників. Мало того, що вирощені буряки з його господарства були вивезені на переробку на Дубнівський цукровий завод, то останнім часом він закликає пайовиків ТОВ «Колос» смт Ямпіль Білогірського району віддати свої паї для створення дочірнього підприємства з метою організації бурякопункту для перевалки цукрових буряків в Рівненську область на підприємство «Дубноцукор».

Як свідчить акт ревізії, на заводі жорстоко обдурювали товаровиробника. Це перше. Друге. Так, Петринюк як господарник справді не пішов на глум, а здавав буряки у сусідню область. Бо там краще платили. А йому потрібно багато грошей — для погашення кредитів, нових інвестицій у соцкультпобут. Адже тільки у приєднане одне село за рік він вклав понад три мільйони гривень. І, зрозуміло, за принципом міжнародної економіки ці вкладені кошти мають бути використано найефективніше. Стосовно третього аргумента, щодо ямпільських селян, то на нього нещодавно в «Голосі України» чітко відповів прокурор області — не Петринюк, а ямпільське ТОВ обдурило селян, підробивши договори оренди. Зіставивши звинувачення підписантів з реаліями ситуації, доходимо логічного висновку — володар контрольного пакета акцій «Агроцукор», злякавшись подальшого розвитку подій довкола горезвісного акта перевірки заводу, вирішив завдати відповідного удару. Однак депутатський корпус від облради його витримав і зі свого боку таки наполягав на слідчому вивченні ревізії. І тут стала до бою далека фронтова артилерія. Цього року під обстріл взяли голову райдержадміністрації Володимира Пожалюка. Мовляв, не вгамуєш депутатську заповзятливість, будемо розглядати доцільність твого перебування на займаній посаді. І для роздумів дали квартальний термін... А тепер, шановний читачу, сам проаналізуй викладені факти і скажи собі: за чиє ж то жито Пожалюка бито? За чиє?..

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницька область.

Вітчизняний стиль

Смачного! Від «Броваримолока»

Колектив ВАТ «Броваримолоко», що на Київщині, як і інші підприємства молокопереробної галузі, ще кілька років тому переживав не найкращі часи: до хронічних проблем з недосконалим, низькопродуктивним обладнанням, котре не забезпечувало належного асортименту продукції, додалися нові — нестача сировини, податковий тиск, обмаль оборотних коштів...

Ситуація почала поліпшуватися після того, як підприємство очолив Михайло Лопатюк.

— Ми обрали тактику невеликих, але добре зважених і прорахованих кроків, — такими словами почав знайомити мене з виробництвом директор підприємства. — Дотримувалися принципу: кожне нововведення має давати кошти для подальшого розвитку виробництва, підносити на нову висоту наші технічні, технологічні можливості. Зрозуміло, що спрямовували їх на поліпшення якості продукції, застосування нових видів упаковки.

Тепер виробництво та фасування молока, кефіру, ряжанки, сметани у поліетиленових пакетах, стаканчиках, масла, сиру в пачках відбувається на нових лініях.

— Постійно працюємо над тим, щоб ціни на продукцію не зростали, були доступними для покупців. Колектив розгорнув у багатолюдних місцях Броварів мережу кіосків, де молокопродукцію реалізують практично за ціною виробника. Найближчим часом стаціонарні торговельні точки заводу почнуть функціонувати в Києві. Щоб цього домогтися, треба було виконати низку вимог, довести, що продукція броварчан за якістю не гірша, ніж у іменитих конкурентів. Характерний такий приклад. Спеціалісти ТОВ «ОМІК» (Одеса) розробили технологію виготовлення кисломолочного напою «Наріне», який дуже поживний та має лікувальні властивості. Не передаючи своїх прав іншим, вони пропонували налагодити його виробництво кільком молокопереробним підприємствам області та Києва. Але тільки броварчани «приборкали» відповідну технологію, і тепер споживачі, які дбають про своє здоров'я, вживають «Наріне» з метою виведення радіонуклідів, підвищення імунітету, поліпшення обміну речовин тощо.

Прикметно й те, що в колективі категорично відмовилися від застосування будь-яких хімічних добавок і консервантів. Якщо це масло «Селянське» — то справді 72,5-відсоткова жирність, а крем шоколадний — свіжий натуральний продукт, термін зберігання якого не місяці, а лише 72 години.

— Ми розуміємо, що з селянами треба вести взаємовигідну партнерську політику, допомагати їм, —продовжує розмову М. Лопатюк. — Тому навесні минулого року під закупку придбали й передали майбутнім господарствам 100 тонн пального, що дало змогу засіяти й доглянути плантації кормових культур. Видали також кредити на придбання корів, власники яких розраховуються з нами молоком, тримаємо курс на співпрацю з фермерами.

Взимку разом із соковитими луками відходить пора великого молока, зменшуються обсяги його переробки. Але час цей даремно не витрачаємо — ремонтуємо обладнання, навчаємо робітників та інженерів, працівники виробничої лабораторії розроблять нові зразки продукції.

Микола ГОМЕНЮК,
редактор Броварського міськрайонного радіомовлення.

Київська область.

Фотофакт

Завдяки англійським інвесторам відроджується Надвірнянський лісокомбінат. 60 відсотків продукції комбінат поставляє на внутрішній ринок, частину експортує до Росії, Молдови, Польщі.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА.

Електронна пам'ять не витримала українських знущань

Бюджетний кодекс прийнято

Нарешті Верховною Радою прийнято Бюджетний кодекс України. Цієї події громадяни чекали досить довго — більше двох років. Кількість голосів народних депутатів на підтримку цього документа надзвичайно висока — майже 400. Це свідчить про те, що, незважаючи на різні політичні погляди депутатів, вони все ж здатні на конструктивну роботу і бажають кращої долі для своїх виборців. Бюджетний кодекс України є досить об'ємним документом, яким визначаються засади бюджетної системи України, її структура, принципи, правові норми функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Аналізуючи цю, без перебільшення, визначну подію, хочу зупинитися на деяких, на мій погляд, основних положеннях кодексу.

Основним результатом, на мою думку, є цивілізоване врегулювання міжбюджетних відносин. Бюджетним кодексом запроваджуються принципово нові підходи до встановлення взаємовигідних відносин центрального і місцевих бюджетів, таких відносин, які, з одного боку, сприяють зміцненню держави, а з другого — дозволяють зробити істотний крок на шляху встановлення реального самоврядування в Україні. Таким чином, кодекс встановлює на стабільній та довгостроковій основі «правила гри» між державною владою і місцевим самоврядуванням. А реальне посилення основних принципів місцевого самоврядування означає передусім підвищення ступеня участі громадян у розв'язанні питань регіону, в якому вони мешкають — свого села, селища, міста.

Що ж конкретно це означає — врегулювання міжбюджетних відносин? Міжбюджетні відносини на сьогодні регулюються Законом «Про бюджетну систему України», який було прийнято ще до прийняття Конституції. Відповідно до цього документа центр розподіляє кошти по областях, залишаючи їм частину зібраних податків і надаючи дотації. Області, в свою чергу, працюють за тією ж схемою з містами і районами. Відповідно до Бюджетного кодексу кошти з державного бюджету безпосередньо спрямовуватимуться до місцевих бюджетів, причому механізм такого розподілу буде не суб'єктивним, як у більшості випадків було до цього часу, а об'єктивним, на основі чітко визначених критеріїв. Тобто якщо, наприклад, в селі чи селищі є певна кількість учнів, то кошти на освіту виділятимуться з урахуванням цієї кількості, а не за бажанням окремих чиновників з області. У такий само спосіб здійснюватимуться видатки на соціальний захист населення, утримання установ освіти та культури, соціальну та адресну допомогу малозабезпеченим громадянам, видатки на оплату пільг населенню за енергоносії, покриття житлово-комунальних послуг тощо. Аналогічні механізми діють у країнах з розвиненою системою місцевого самоврядування. Запровадження цих принципів дозволить нам наблизитися до таких країн.

Це врегулювання міжбюджетних відносин здійснюватиметься на основі законодавчо визначеного розмежування повноважень між бюджетами різних рівнів, тобто чіткого визначення того, на якому рівні (державному, обласному, районному) мають проводитися ті чи ті заходи. Такий підхід дасть можливість обмежити дію затратних механізмів та уникнути неефективного використання бюджетних коштів. Чітке розмежування видів видатків між державним і місцевими бюджетами створить умови для реального використання економічного потенціалу регіонів, посилить відповідальність місцевих органів влади за економічний розвиток територій, соціальне становище громадян.

Як реально будуть розмежовані повноваження між державною владою і місцевим самоврядуванням? З державного бюджету до місцевого передаватимуться видатки місцевих бюджетів, що мають загальнодержавне значення. Це об'єкти Міноборони, правоохоронних органів, санітарно-епідеміологічних служб, аграрні програми, на діяльність яких не поширюється вплив місцевих органів влади. Місцеві бюджети утримуватимуть заклади дошкільної та загальної освіти, медичної допомоги, культури, крім тих, що мають загальнодержавне значення.

Надзвичайно важливим є чітке закріплення джерел доходів за бюджетами різних рівнів. До цього часу з року в рік механізм закріплення податків між бюджетами визначався в процесі прийняття державного бюджету. До того ж рішення часто приймалося суб'єктивно — деяким областям надавалися більші кошти, деяким — менші. Бюджетний кодекс жорстко визначає нормативи відрахувань від податків і зборів, які мають надходити до державного, регіонального, місцевих бюджетів. Забезпечення місцевого самоврядування самостійними джерелами доходів дозволить вже починаючи з наступного року розробити такий бюджет кожної територіальної громади, який більшою мірою задовольнятиме громадян. В кодексі визначено нормативи відрахувань до бюджетів всіх рівнів щодо прибуткового податку з громадян, плати за землю, податку з власників транспортних засобів, фіксованого сільськогосподарського податку, податку на прибуток підприємств комунальної власності, платежів за використання природних ресурсів місцевого значення, плати за видачу ліцензій різних видів та деякі інші доходи.

Хотілося б звернути увагу ще на одне положення, яке, на перший погляд, може видатися мало значущим, але тільки на перший погляд. Йдеться про положення, що визначає механізм ознайомлення з бюджетом усіх громадян. В кодексі зазначено, що має бути оприлюднено не тільки інформацію про вже прийнятий бюджет, але й проект такого закону. Крім того, громадяни мають бути ознайомлені й з інформацією про виконання державного бюджету України за підсумками кварталу та року. Аналогічним чином громадськість має бути ознайомлена з інформацією й про місцеві бюджети та з періодичними звітами про їх виконання. Публікація в пресі повної інформації з цього приводу призведе до того, що нарешті бюджетні кошти, тобто кошти всіх громадян нашої країни, перебуватимуть під їх прискіпливою увагою. І державний бюджет, і бюджет області, району, кожної територіальної громади буде «прозорим» і доступним для всіх. Чи дасть це щось кожному пересічному громадянину держави? Безперечно, дасть. По-перше, широке обговорення бюджетів всіх рівнів, забезпечення реальної прозорості бюджетного процесу не дасть можливості надалі витрачати бюджетні кошти як кому заманеться. Крім того, і це головне, раціональне, соціально виправдане використання бюджетних коштів неодмінно має поліпшити добробут громадян.

Віталій ЖУРАВСЬКИЙ,
народний депутат України.

«Парасолька», під яку капають... гроші

А Актуальна тема

У цій історії багато запитань, які наштовхують на конкретну відповідь. Сподіваюся, навіть не дуже втаємничений у банківську специфіку читач зробить для себе висновок, аналогічний із резюме автора цієї статті.

У квітні 1999 року акціонерний банк «Банкірський дім» став... державним акціонерним спеціалізованим імпортно-експортним банком України. Вас дивує, що в період активних приватизаційних процесів одержавлюється підприємство, тим паче, комерційний банк? Мене це також здивувало. Я навіть погортала свій календар — у пошуках дати «червоного перевороту». Але приводу для тотальної націоналізації не знайшла. Зате в результаті тривалих консультацій із фахівцями — банкірами і юристами — з'ясувала: на день створення нового банку державним можна було назвати лише НБУ. Сьогодні відповідно до статті 7 Закону «Про банки та банківську діяльність» державний — це банк, сто відсотків статутного капіталу якого належить державі. Згідно із зареєстрованим управлінням НБУ по Києву і Київській області статутом, частка нібито державних органів у капіталі «Укрспеціімпексбанку» становить не нижче як 51 відсоток. Статут державних банків затверджується постановою Кабінету Міністрів. Тут його затверджували загальні збори акціонерів. Органами управління державного банку, крім правління, є наглядова рада: її члени призначаються Верховною Радою та Президентом. Якщо пам'ять не зраджує, ні парламент не приймав постанови, ні глава держави не видавав указу про призначення членами наглядової ради загальні збори акціонерів, які згідно із статутом нашого «державного» банку є вищим органом управління. Можна наводити ще дуже багато паралелей, і всі вони приводять до логічного висновку: зміст установчих документів «Укрспеціімпексбанку» на момент його державної реєстрації суперечить законодавству України. Це підтверджує і перший заступник голови Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку М. Пефтієв: «Щодо структури власності банку... він не є державною установою». Отже, привласнивши статус державного, наш «герой» або пожартував з клієнтами, або захворів на манію величі і сплутав себе з НБУ. Або мав іншу мету, для досягнення якої епітет «державний», як лицарське забрало на чужій голові?

Ще більший подив викликає перелік акціонерів банку. Втім, подив — це сказано делікатно. Наприклад, Ощадбанк — власник найрозгалуженішої мережі філій у нашій країні. Для чого йому ще один «дочірній» банк? Може, саме через нього хоче повернути гроші мільйонам вкладників? Тоді можна вказати адресу «державного» всім обшахраєним. Хай не чекають престарілі першочергові обіцяної Ощадбанком «манни», а відразу штурмують «Укрспеціімпексбанк» з його акціонерами. Або ще один — Пенсійний фонд. За чиїм рішенням, дуже цікаво знати, і з яким благородним завданням його гроші (а це, нагадаю, третина бюджету держави) інвестуються в банк, а не йдуть на погашення заборгованості перед найчисленнішим «класом» — пенсіонерами? Чи ця «успішна фінансова операція» замислювалася для підвищення їх добробуту? Тоді чому уряд був змушений «ставати на вуха», щоб повернути борги пенсіонерам?

Недавно Рахункова палата виявила зловживання у використанні бюджетних коштів державною компанією «Укрспецекспорт». Ви, напевне, вже здогадалися, хто «ходить» в акціонерах банку? Звичайно, «чесна, але вбога» контора, яка одержує кошти за реалізацію «ліквідних товарів». «Укрспецекспорт» також вклав свою частку у «процвітання» «державного» банку. А очолює всю цю компанію фінансистів, кредиторів ошуканих вкладників, добродійників, пенсіонерів і торгівців зброєю та військовим майном... Не вгадаєте —працівник культурного фронту. Головою правління банку призначено вихідця із Мінкульту О. Адлера, який до того банківської діяльності вивчав, напевне, хіба що через віконце, в якому приймають комунальні платежі. І то якщо сам платив за рахунки. Принаймні пан Адлер жодного дня до свого призначення на високу посаду не працював у банківській установі.

Але Бог з ним, фінансистом від Мельпомени. Чим займається решта компанії, яка має свій інтерес у банку, на котрий центральний апарат служби банківського нагляду НБУ наклав низку санкцій з обмеження ліцензії на здійснення банківських операцій? У банку, що перебував і перебуває в «режимі фінансового оздоровлення». А це означає, як пояснюють фахівці, що в березні-травні позаминулого року солідні державні установи придбали пакети акцій банку, що лежав майже в «коматозному» стані з діагнозом «загроза банкрутства». Подальші реанімаційні зусилля зміцнення менеджменту не принесли. Не оживили хворий банківський організм і фінансові ін'єкції. То кому був вигідний такий метод лікування — через одержавлення?

Паралельно із невдалою реанімацією хворого знесилювала несприятлива «екологія»: численні судові позови юридичних і фізичних осіб кредиторів та вкладників-клієнтів до «державного» правонаступника «Банкірського дому». Позови конкретизувалися у дуже солідну суму. Її частину під тиском судових рішень ДАСІЕБУ довелося відшкодувати. Спасибі, Ощадбанк виявився щедрою організацією. Спеціально для його вкладників пояснюю: голова правління вашої «улюбленої» установи В. Грибков просить НБУ надати дозвіл Ощадбанку на видачу 10-мільйонного кредиту для «виведення з кризової ситуації та відновлення ліквідності» новоявленого «державного» банку. Безпрецедентно пільговий кредит від «нашого столу» їхньому, напевне, зігріє надією стомлені чеканням кровно зароблених і довірених Ощадбанку грошей серця.

Утім, як стверджує відома реклама, ти не один. Чекають законних, а заразом і виконання рішень арбітражних судів і латвійський «Огрський комерційний банк», який, спасибі, хотів виручити у вікопомні серпневі дні 1998 року банківську систему України і надав валютний кредит у розмірі 400 тисяч американських доларів, а, з'ясувалося, виручив... нашого безнадійного «хроніка». Український науково-технічний центр, який, між іншим, акредитований при МЗС України і діє на підставі угоди, укладеної між урядами України, Канади, США та Швеції, зі статусом міжурядової організації з відповідними привілеями та імунітетами, також мав щастя довірити 1 мільйон 500 тисяч гривень «державному банкові». Чим закінчилася ця довірливість, ви, без сумніву, вже здогадалися. УНТЦ, створений для фінансової допомоги розвиткові новітніх українських технологій, виконав своє завдання сповна: фінансову допомогу з його боку «новітній українській технології» надано на 100 відсотків. Незрозуміло, чому тепер хтось нарікає на погіршення відносин з новою адміністрацією США. Та вона нам до гробової дошки зобов'язана за науку: не треба довіряти «державним» банкам на кшталт вищеназваного. Навіть якщо у когось імунітетів і привілеїв більше, ніж членів у наглядовій раді.

Тривалий час з'ясовує «інтимні» стосунки з «Укрспеціімпексбанком» і ЗАТ «Візаві». Ціна «інтиму» — понад 3,5 мільйона гривень. Три мільйони «Візаві» розмістило на депозитний рахунок ще «Банкірського дому». З того часу набігли проценти. Але банк під державною парасолькою не переймається «дрібницями»: очевидно, повертати борги — легковажне заняття для солідної «державної» установи.

Цікаво, що арбітражні суди всіх рівнів визнають рацію «кинутих» ДАСІЕБУ партнерів. Про це свідчать численні постанови «іменем України». Але ще цікавіше, що кожного разу рішення арбітражних судів нейтралізовує... Генпрокуратура. Інституція, яка традиційно діє за правилом «іменем окремих громадян України». Щоб не бути голослівним, зацитую кілька документів, які надійшли з вулиці Різницької.

(Закінчення на 13-й стор.).

Не та оса...

Про статтю Василя Сіренка «Суд — місце боротьби за справедливість». «Голос України» від 13 березня 2001 р.

На перший погляд, автор піднімає серйозну проблему: як уберегти суди від командно-адміністративного тиску, і каже про необхідність реформування судової системи. Та це на перший погляд. В. Сіренко зовсім відходить від факту, що ми дореформувалися до того, що забули — суспільство наше лише на словах є демократичним, а не на ділі. Взяти хоча б тих самих суддів. Раніше вони обиралися безпосередньо народом. І нижчі самостійні, незалежні ланки так і називалися — народними судами. Був інститут народних засідателів, тобто народ якось міг впливати на суди, висловлювати в них свою волю. Тепер суди дуже віддалені від народу. Наші вчені і провідні юристи дуже багато запозичили в Заходу, посилаючи туди делегацію за делегацією, намагаючись набратися у них досвіду, забувши, що наш досвід був набагато кращий, демократичніший, доступний для простої людини і справедливий. Забувши про те, що у тих самих США справи в судах марудяться роками. Та й нині в Америці в судах доходять до абсурду, визначивши, наприклад, Лазаренку, відповідно до обвинувального висновку прокурора, міру покарання в місцях позбавлення волі понад 300 років. Не лише він, а й будь-яка людина навіть на волі не проживе й третини цього строку. А ось у сусідній Росії — демократичніші щодо народу закони і вимогливіші щодо правоохоронних органів. Там зберігся інститут народних засідателів. В Україні права затриманих і обвинувачуваних обмеженіші, ніж у сусідів. Тут набагато менше прав надається цим людям та їхнім адвокатам. Мабуть, було б про що тут поговорити доктору юридичних наук, професору, члену-кореспонденту НАН України, академіку АПН України В. Сіренку, торкнутися всіх правоохоронних органів. Але він від цих питань віддаляється, і зразу переходить в наступ на Вищий арбітражний суд України, називає його скорочено, мало не перетворюючи на комаху з жалом, — ОСУ. І одразу закрадається думка й постають питання: а чи не зводить В. Сіренко рахунки з Вищим арбітражним судом, за його словами, з ВАСУ, який йому чимось не догодив. А чи не має він сам якихось фірм і чи не намагається в такий спосіб чинити тиск на ВАСУ, чи не вжалила його оса, яку він робить спробу тепер роздавити.

Прямо в перших рядках своєї статті він пише, що важко визначити, «яка справа вирішується відповідно до закону, а яка за поняттями, за дзвінками і за іншими лобістськими схемами». Правда, невідомо, що мав на увазі автор під словом «за поняттями». Це не так уже й погано, якщо важко відрізнити, чи справа вирішується за законом. Значить, беззаконня не пройде. Автор підтверджує, що будь-яка інстанція вирішує справу по суті. І далі «... громадянин може виграти справу в трьох інстанціях, але повністю програти у четвертій». Бачите, автор веде мову про виграш, а не про законність. Так ось, якщо йому три інстанції підіграли і він виграв — надув когось, то четверта інстанція може не дозволити взяти гору беззаконню. А Сіренко, очевидно, хочеться позбавити цих повноважень вищу інстанцію. А що робити, по-сіренківськи, вищій інстанції, якщо нижчі вирішили не «по суті»? Ось і довелося вищій інстанції визначати, яка справа «вирішувалася не за законом, а за поняттями, за дзвінками і за іншими лобістськими схемами». Забуває В. Сіренко й про те, що, відміняючи незаконне рішення, вища інстанція зазначає, які норми закону порушено, тобто справедливо, лояльно ставиться до нижчого суду, не обмежуючи його прав. І він зовсім не пропонує, як усе-таки боротися з місництвом-беззаконням на місцях, тобто, за його словами, щоб не створювалися «невичерпні можливості для свавілля і корупції в судах», тут автор не каже в яких, оскільки не виключено — в нижчих. З перших рядків про Вищий арбітражний суд автор дорікає наглядовій інстанції в тому, що вона здатна «поламати будь-які висновки нижчих судів усупереч будь-яким фактичним обставинам». Бачите, В. Сіренко ставить «будь-які обставини» вище закону. Не можна робити будь-які висновки. Висновки мають базуватися лише на законі. Каже про непоодинокі випадки, хоча йому не вдалося навести жодного прикладу. Він дорікає, що «тут уже працюють не закони логіки, а інші закони». Хочеться йому на це сказати, що ми юристи, а не філософи, і тут мають діяти не закони логіки, а закони держави. Замість конкретного прикладу автор заявляє, що його відповідь міститься в статті, яка була надрукована менш як місяць тому в тому-таки «Голосі України». А «в ліпшому разі» не радить читачеві звертатися «в ВАСУ за захистом своїх прав», забувши, що читачами є фізичні особи, а для фізичних осіб існують загальні суди.

Знову-таки, повертаючись до наглядової інстанції, він пише: «Ця судова система позбавлена таких класичних(?) стадій, як апеляція і касація». Тобто він пропонує все починати спочатку і так без кінця. Хто поставить крапку, яка все-таки має стояти? Але тут автор і називає нагляд сваволею. Чи не занадто далеко зайшов? Адже нагляд існує в усіх судах і прокуратурі. Що ж робити, думає автор, якщо перша інстанція, чи касаційна, допустила порушення закону? Хто ж виправить їхні помилки, якщо не буде наглядової інстанції?

Можна погодитися з точкою зору автора, що не можна захоплюватися реформуванням, котре не лише не принесе суспільству користі, а й вимагатиме максимальних грошових затрат. Але й тут він не забув кинути камінь у Вищий арбітражний суд, сказавши, що у нього багато недоліків. Далі автор статті опускається до принижень, називаючи Вищий арбітражний суд судом на замовлення, викривляє істину, заявляючи, що він існує при адміністрації Президента України. Постає запитання: а чи не замовлена ця його стаття? Із статті В. Сіренка видно, що він дуже симпатизує Верховному Судові України і пропонує підпорядкувати йому й Вищий арбітражний суд. Так і хочеться поставити йому запитання, а чи є «цехова замкнутість» демократичнішою, наближеною до народу?

Неважко помітити, що В. Сіренко у своїй статті, пропонуючи реформи, відступає від норм, закладених у Конституції, і не надає цьому значення. Так, у статті 124 Конституції України на підтвердження моїх, а не доказів Сіренка йдеться про той самий народ, про тих самих народних засідателів і присяжних. А в статтях 125 і 127 сказано про загальні суди і про їхній найвищий орган — Верховний Суд України. І бажаючи підпорядкувати Вищий арбітражний суд, В. Сіренко зовсім забув про статтю 125 Конституції, де ясно написано: «Вищими судовими органами спеціалізованих судів є відповідні вищі суди». Так що місце в Конституції для Вищого арбітражного суду знайшлося.

В. Сіренко, захопившись критикою ВАСУ, зовсім забув про ті великі недоліки, які є в загальних судах і в тому-таки Верховному Суді. Навіть постанови пленуму Верховного Суду України мають чимало недоліків. Так, завдяки відомій постанові пленуму Верховного Суду України про визнання оборудок недійсними, не можна фіктивний договір довічного утримання визнати, за наявності достатніх підстав, недійсним. Не випадково всілякі пройдисвіти, які укладають такий договір, заволодівають квартирами знедолених, старих, хворих людей. А ті, хто справді утримував і доглядав, турбувався про власника квартири, залишаються біля розбитого корита. Мені як адвокатові відомі такі випадки.

Наводячи приклад про міжнародний суд, пан Сіренко, очевидно, забув, що в Конституції йдеться про громадянина, а не про організації, стосовно яких розглядає справи ненависний йому Вищий арбітражний суд. Отож, якщо підпорядкувати ВАСУ — осу, що вжалила його фірми, — Верховному Суду, то номер з міжнародним судом не пройде.

Михайло ФОМЧЕНКОВ,
голова ради адвокатів Броварської юридичної консультації, адвокат.

Оголошення

ПРАВИЛА ТА УМОВИ ПРИЙОМУ

до Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України на 2001/2002 навчальний рік

Дипломатична академія України при МЗС України — вищий навчальний заклад IV рівня акредитації оголошує набір слухачів на 2001/2002 навчальний рік.

Навчання здійснюється за спеціальністю «зовнішня політика» (ліцензія Міністерства освіти України № 115927 від 10.06.97 р.). Форма навчання — денна, термін — 2 роки.

До Дипломатичної академії приймаються співробітники МЗС України, службовці інших органів державного управління та громадяни України віком до 40 років, які мають вищу освіту.

Прийом до Дипломатичної академії здійснюється за державним замовленням та на умовах індивідуального контракту про платне навчання.

За державним замовленням приймаються співробітники Міністерства закордонних справ України* та службовці інших державних установ, що мають стаж роботи не менше 3 років.

Інші особи приймаються на умовах індивідуального контракту про платне навчання.

Прийом іноземних громадян на навчання до Дипломатичної академії здійснюється на підставі міжурядових угод та договорів, укладених Академією з іноземними організаціями, навчальними закладами або громадянами.

Прийом заяв про вступ до Дипломатичної академії проводиться з 1 до 25 червня 2001 року. Вступники подають до Приймальної комісії такі документи:
— заяву на ім'я ректора;
— анкету (лист з обліку кадрів) встановленого зразка і автобіографію;
— копію диплому про вищу освіту та додаток до диплому;
— копію трудової книжки;
— направлення державного органу на навчання (для державних службовців);
— медичну довідку 086У;
— 4 фотокартки (по дві розміром 4х6 та 3х4) і конверт з поштовою маркою;
— паспорт, військовий квиток та диплом подаються особисто.

Заяви усіх кандидатів на навчання попередньо розглядаються комісією МЗС України.

Вступні іспити проводяться з 1 по 10 липня 2001 року. Особи, які вступають до Академії, складають іспити:
— з сучасних міжнародних відносин та зовнішньої політики України (усно);
— з іноземної мови (усно);
— з української мови (диктант).

Вступні іспити складаються державною мовою.

Початок занять — 1 вересня 2001 року.

Слухачам, які виконали навчальну програму, склали державні іспити та захистили магістерську роботу, присвоюється кваліфікація «магістр зовнішньої політики» і видається диплом встановленого зразка.

Працевлаштування випускників Дипломатичної академії, які навчалися за державним замовленням, забезпечується державними установами, що направили їх на навчання.

Адреса Приймальної комісії Дипломатичної академії України при МЗС України:

04119, Київ-119, вул. Мельникова 36/1, к.445.
Телефони для довідок: 211-44-53,211-45-46.

*** Умови та порядок направлення на навчання до Академії співробітників МЗС України визначається внутрішнім нормативним актом міністерства.**

У номер

Зустрінемося на сторінках. Точніше, на веб-сторінках

З того часу, як у Донецьку відкрився ІАТР-центр, у значної частини мешканців міста з'явилася можливість безкоштовного доступу до Інтернету. Що означає абревіатура ІАТР? Це скорочена англійська назва Internet Access and Training Programm. Програма підтримується Міжнародною радою з досліджень та обміну (IREX), яка отримала гранти від Бюро у справах освіти та культури Держдепартаменту США, і здійснюється у трьох регіонах Євразії, в тому числі в Україні.

Мета ІАТР полягає у сприянні розвитку та підтримці демократії, публічно-приватного партнерства у суспільстві шляхом приєднання країн до глобальної інформаційної структури. Унікальні можливості надаються стипендіатам програм обміну уряду США та іншій цільовій аудиторії, до якої зараховують працівників некомерційних установ: громадських організацій, викладачів, медиків, юристів, бібліотекарів. Названі категорії користувачів отримують безкоштовний та вільний доступ до інформаційних ресурсів Інтернету, що сприяє обміну інформацією, побудові локальних мереж, комунікацій та співробітництву з американськими та євразійськими партнерами.

Започаткована в 1995 році, на другому етапі ІАТР поширила свою діяльність на десять країн Євразії, в тому числі Україну. Програма ставить за мету надати своїм користувачам можливість розміщувати та отримувати інформацію в Інтернеті, розвивати інтернет-ресурси, створювати життєздатні некомерційні Інтернет-мережі.

В Україні ІАТР представлена мережею центрів, через які випускники програм обміну та цільова аудиторія мають вільний доступ до Інтернету та навчальних програм. Зокрема, з часу відкриття такого центру в Донецьку, тобто з 1 листопада 2000 року, навчання на різноманітних тренінгах та семінарах пройшли понад 100 осіб. Центр не лише надає можливість опанувати Інтернет-грамоту, а й переконує в перевагах найсучаснішого виду спілкування. Проектом також передбачено проведення конкурсу невеликих грантів на підтримку некомерційних Інтернет-ініціатив (слідкуйте за анонсами на веб-сайті програми http://www. iatp. org. ua).

Автор цих рядків у 2000 році пройшла стажування в Сполучених Штатах за програмою «Громадські зв'язки». І має намір використати можливості, які надає ІАТР, не без користі для себе і для всіх читачів газети «Голос України». Завдяки центру ІАТР донецький корпункт газети невдовзі матиме свою веб-сторінку. На ній ви зможете прочитати матеріали газети, в яких йдеться про події та проблеми регіону, а також висловити автору свої думки і побажання.

Ліна КУЩ.

Київ—Пекін: кроки разом

У китайців є така традиція: давати своїм дітям кілька імен, які змінюються разом з їх зростанням, набуттям ними життєвого досвіду та виходом у дорослий світ. Ось і україно-китайським відносинам час отримувати своє нове ім'я і виходити на новий рівень співробітництва.

Китай і Україна — що на перший погляд може єднати ці дві різні за політичним устроєм, географічним положенням, рівнем економічного розвитку країни? Проте провідні політичні та економічні кола і України, і Китаю прогнозують значне поглиблення двосторонніх зв'язків у всіх сферах. Так, наприклад, на думку китайських економістів, Україна стане містким ринком для китайських товарів, а з урахуванням вигідного економіко-географічного положення через Україну може також здійснюватися експорт китайських товарів до країн Європи. Для України, яка проводить збалансовану політику щодо США та Західної Європи з одного боку і Росії — з другого, актуальним є пошук «третьої точки опори» у процесі утвердження її національного суверенітету та територіальної цілісності, якою може цілком бути Китай. Україна розглядає двосторонні торговельно-економічні відносини як важливий канал збільшення експорту українських товарів на китайський ринок, надходжень валютних коштів від експорту, а в перспективі — інвестицій у свою економіку. Виваженість позиції КНР з «кримського питання», принципова підтримка недоторканності кордонів України сприяли зміцненню авторитету нашої держави на міжнародній арені.

22 грудня 1997 року відбувся офіційний візит до КНР прем`єр-міністра України Валерія Пустовойтенка. Тоді сторони обговорили весь комплекс україно-китайського двостороннього співробітництва і домовилися про взаємну підтримку позицій двох країн у міжнародних організаціях, зокрема в ООН. Досягнуті домовленості були реалізовані, зокрема, при обранні нових представників до складу Комісії ООН з народонаселення в першій половині 1998 року. Китай підтримав кандидатуру від України. Сучасна договірно-правова база двосторонніх відносин нараховує понад 60 документів. Визначальними для розбудови договірно-правової бази україно-китайських відносин є Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною і КНР від 04.01.92 р., Спільні україно-китайські комюніке від 31.10.92 р. та від 24.06.95 р., Спільна (Київська) декларація між Україною і КНР від 6.09.94р., а також Спільна (Пекінська) декларація про розвиток і поглиблення відносин дружби і співробітництва між Україною і КНР, яка фактично несе міжнародно-правову функцію міждержавного політичного договору. В цих документах закладено основні принципи двосторонніх відносин у політичній, економічній та гуманітарній сферах. Зрілий характер україно-китайських відносин знайшов відображення у винятково важливому для України зовнішньополітичному документі — Заяві уряду КНР від 4 грудня 1994 року про надання Україні гарантій безпеки як неядерній державі. Також є дуже багато документів, що регламентують торговельно-економічні відносини між Україною і КНР. Проте подальший розвиток двостороннього ділового співробітництва зумовлює потребу укладання низки нових угод: про співробітництво в галузях стандартизації, метрології та сертифікації, тарифного регулювання експорту і імпорту, про взаємне визнання дипломів, про співробітництво в галузі захисту інтелектуальної власності, про екстрадицію тощо. Водночас на подальший розвиток торговельно-економічних відносин негативно впливає мала поінформованість у Китаї про Україну.

Розв'язанню проблем в україно-китайських відносинах та зміцненню економічної, політичної та культурної співпраці між двома країнами було присвячено слухання 29 листопада 2000 року в Комітеті Верховної Ради України в закордонних справах. Основні моменти, які обговорювалися на слуханнях, торкалися насамперед економічних проблем. Так, комітет ухвалив рекомендації щодо організаційної зміни української частини україно-китайської міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва, що має значно підвищити ефективність її роботи. Комітет рекомендував уряду розглянути можливість створення на постійній основі апарату комісії, залучення до її роботи значно ширшого кола промислових, науково-технічних, комерційних та банківських структур, підпорядкування голови української частини комісії безпосередньо Прем'єр-міністру України і сприяти проведенню Шостого засідання вищезгаданої комісії 2001 року в Пекіні та Третього засідання Українокитайської комісії з питань науково-технічного співробітництва 2002 року в Києві. Розвитку торговельно-економічних відносин повинно сприяти створення при Торгово-промисловій палаті України або Українському союзі промисловців і підприємців україно-китайської установи, яка опікувалася б безпосереднім двостороннім комерційним обміном, налагодженням прямих зв'язків відповідних промислових, науково-технічних, торговельних підприємств та організацій. Також потрібно відкрити в Китаї представництво Торгово-промислової палати України або Українського союзу промисловців і підприємців, що надало б можливість налагодити інформаційний обмін з китайськими партнерами, проводити виставки, бізнес-форуми, семінари за участю ділових кіл України і Китаю з метою ознайомлення їх з техніко-комерційними та інвестиційними пропозиціями українських виробників, а також надання допомоги в налагодженні взаємодії торгово-промислових палат регіонів України і Китаю, заснувати інформаційно-довідкові центри в Пекіні, Шанхаї та Гонконгу, які мали б спільні банки даних з розвитку економік обох країн, двосторонньої торгівлі, переліки перспективних об'єктів співпраці, надавали довідково-інформаційні послуги із законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності з метою збільшення експорту українських товарів і послуг, залучення китайських інвестицій, створення спільних підприємств тощо. Необхідно ще більше інтенсифікувати основні види української діяльності на китайському ринку — проведення робіт із прокладання газопроводів, будівництва автострад, тунелів, залізничних шляхів, проведення меліорації, геологічної розвідки тощо.

Із значними труднощами функціонує в Китаї торговельно-економічна місія, тому комітет рекомендував збільшити чисельність Торговельно-економічної місії у складі Посольства України в Китаї, кількість представництв українських підприємств у Китаї, особливо з числа відомих у Китаї своєю продукцією, та підприємств, які вже поставляють свою продукцію до Китаю, діючи через посередників з третіх країн. Не на належному рівні в україно-китайських відносинах проводиться така важлива форма співробітництва, як міжрегіональні взаємини, які в наш час перетворюються в одну з основних форм співпраці. Отож необхідно розвивати міжрегіональну кооперацію між областями України та провінціями КНР, наповнювати її конкретним змістом. Посилити координуючу роль МЗС у процесі міжрегіональних зв'язків. Шляхом активізації міжрегіонального співробітництва треба сприяти залученню китайських інвестицій в економіку регіонів України, збільшенню експорту підприємств регіонів нашої держави до КНР.

Для нас також міг би стати цікавим досвід китайських економістів, адже вони розв`язують проблеми, які часто дуже схожі на наші. Наприклад, щодо функціонування вільних економічних зон, яке в Україні є абсолютно невпорядкованим. Китайці вважають, що в них первісний етап функціонування таких зон вже вичерпав себе і тепер потрібно переходити до точкового пріоритетного кредитування регіонів. Впевнений, що для нас могли б стати корисними й інші аспекти такого досвіду.

Окрім економічної співпраці, активно розвивається і співробітництво на дипломатичному рівні. Для його розвитку українська влада з подання Комітету Верховної Ради у закордонних справах намагатиметься забезпечити регулярність проведення політичних консультацій між зовнішньополітичними відомствами України і КНР, разом з китайською стороною визначити строки і тематику наступних консультацій 2001 року в Києві, використання впливу КНР як постійного члена Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, продовження активної політичної взаємодії з МЗС КНР з метою просування кандидатури України до складу керівних органів спеціалізованих установ ООН. Добрим знаком у розвитку україно-китайської співпраці стало нещодавно прийняте рішення про відкриття українського консульства в Шанхаї — одному з найбільших торгових центрів КНР. Також можна було б встановити з цим містом побратимські відносини. З нашого боку виступили б такі міста, як Київ, Дніпропетровськ або Одеса.

Великі перспективи має україно-китайська співпраця у сфері військово-технічного співробітництва (ВТС) та дослідження космосу. Так, є можливість підписання в першому кварталі 2001 року протоколу між Кабінетом Міністрів України та урядом КНР про військово-технічне співробітництво (на доповнення до угоди від 06.04.95), що передбачає створення Міжурядової україно-китайської комісії з ВТС, головною функцією якої буде координація двостороннього військово-технічного співробітництва. Протягом першого кварталу 2001 року необхідно провести установче засідання Міжурядової україно-китайської комісії з ВТС для затвердження положення про діяльність Міжурядової комісії, а також переліку пріоритетних напрямів співробітництва у військово-технічній галузі, або провести зустріч на рівні уповноважених органів сторін для обговорення проектів згаданих документів.

Враховуючи науково-технічний потенціал нашої держави та інтерес Китаю до залучення новітніх українських технологій, результатів фундаментальних і прикладних досліджень в Україні, готується укладення програми співробітництва між Україною і КНР у сфері дослідження і використання космічного простору в мирних цілях на 2001—2004 роки та належне виконання рішень Третього засідання Україно-китайської комісії з питань науково-технічного співробітництва, що відбулося в травні 2000 року в Пекіні. А українська частина Міжурядової україно-китайської комісії з торговельно-економічного співробітництва спільно з китайською частиною комісії вирішує питання про утворення в рамках Міжурядової комісії підкомісії зі співробітництва у сфері освоєння космічного простору.

Щодо відносин в гуманітарній сфері, то в рамках реалізації угоди про співробітництво між Міністерством освіти України та Державним комітетом КНР у справах освіти 14 навчальних закладів України здійснюють результативні прямі контакти з 36 китайськими вищими навчальними закладами. Велика кількість громадян обох країн здобуває освіту у вищих навчальних закладах України і Китаю. За даними Посольства КНР, у вузах України навчається близько 2 тисяч китайських студентів та стажистів.

За роки незалежності України між багатьма її регіонами та провінціями, містами Китаю встановлено дружні зв'язки, які мають нині переважно економічний характер. Конкретними справами і проектами насичено тривалі та інтенсивні зв'язки між Київською областю і провінцією Хубей, Хмельницькою областю і провінцією Хебей, Миколаївською областю і Спеціальною економічною зоною Шаньтоу, Автономною Республікою Крим та провінцією Хайнань, Донецькою областю і провінцією Гуандун, Луганською областю і провінцією Хейлунцзян, а також між містами Одеса та Ціндао, Харків та Тяньцзінь, Херсон та Цзінань. На жаль, формальні стосунки ще не переросли у співробітництво між Кіровоградською областю та округом Сюйчжоу, Херсонською областю та провінцією Шаньдун, містами Київ та Пекін, Дніпропетровськ та Сіань, Черкаси та Цзілінь, Чернігів та Цзибо тощо.

Великого значення надають уряди України і КНР налагодженню взаємодії обох країн у міжнародних організаціях. Є чимало питань боротьби з гегемонізмом і політикою сили на міжнародній арені, проблеми ядерного роззброєння, розподілу шкали внесків в ООН, боротьби із міжнародною злочинністю тощо, з яких позиції сторін близькі або збігаються. Отже, враховуючи вищезгадані успіхи та трудноші в україно-китайських відносинах, можна дійти висновку, що партнерство між країнами розвивається на конкретному рівні без гучних заяв та зовнішнього ефекту. Проте це не заважає Україні невдовзі розглядати Китайську Народну Республіку як свого основного, стратегічного партнера в Азії.

Комітет Верховної Ради України у закордонних справах разом з іншими державними органами намагається всілякими засобами сприяти подальшому розвиткові цього співробітництва.

Ігор ОСТАШ,
голова Комітету ВР
у закордонних справах.

Європейський підхід

ПАРЄ висловиться проти добудови атомних реакторів?

Питання про виконання Україною своїх обов'язків та зобов'язань не буде єдиним «українським» на наступних засіданнях Парламентської асамблеї Ради Європи. 26 квітня, в 15-ту річницю трагедії на ЧАЕС, ПАРЄ подискутує на тему «Фінансування розв'язання чорнобильської проблеми». За словами заступника глави нашої делегації Анатолія Раханського, ці слухання відбудуться саме завдяки наполегливості українських депутатів.

Однак, здається, результати їх можуть дещо розчарувати тих, хто розраховує: ПАРЄ ганитиме «велику сімку», Європейський банк реконструкції та розвитку чи Євросоюз за зволікання з виділенням кредитів на добудову так званих компенсуючих потужностей — тобто реакторів на Хмельницькій та Рівненській АЕС (в міжнародній термінології — проект К2/R4). Навпаки —ПАРЄ збирається висловитися однозначно проти такої добудови! Про це йдеться в проекті резолюції, підготовленої лордом Понсонбі (Велика Британія). Там зазначено: асамблея визнає, що проект К2/R4 є особистим рішенням України, однак існують серйозні сумніви щодо доцільності його фінансування міжнародним співтовариством. Вони полягають у тому, що втілення проекту К2/R4 зможе погіршити і так уже підірвану довіру до української атомної енергетики, що фонди могли бути використані ефективніше через зменшення невиправданих витрат енергії, що фінансування проекту з-за кордону значно збільшило б зовнішній борг держави. Тому, йдеться в документі, асамблея переконана: доцільно розглянути проекти, які допомагали б Україні задовольняти енергетичні потреби, але альтернативні К2/R4. Разом з тим ПАРЄ вітає подальшу допомогу світового співтовариства у побудові об'єкта «Укриття» та в подоланні наслідків чорнобильської катастрофи загалом.

Можна не сумніватися, що головні положення згаданої резолюції будуть ПАРЄ збережені. І в цьому немає нічого сенсаційного — вищенаведені аргументи й міркування дуже поширені в Європі. Ощадливі європейці не можуть зрозуміти: чому Україна вимагає позик на добудову нових енергоблоків, а сама бездумно, направо й наліво витрачає енергію? Чому, якщо державі бракує енергії, вона навіть не намагається її економити, запроваджувати енергоощадні технології? Чому гальмують реформи в енергосекторі? Ну й, звичайно, «радянські» реактори викликають не більше довіри, аніж радянського стилю керівники в деяких добре відомих нам країнах. Тим паче що багато європейських держав декларують нині відмову від атомної енергії. З другого боку, думка ПАРЄ аж ніяк не означатиме, що Захід не повинен виконувати взяті на себе 1995 року зобов'язання щодо допомоги у фінансуванні добудови українських енергоблоків. Хоча певну роль у подальших переговорах майбутня резолюція може зіграти.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Замість смерті «мученика» обрав життя за гратами?

Мілошевич здався

Колишній президент Югославії Слободан Мілошевич здався владі після доби напруженого протистояння і двох невдалих спроб заарештувати його силоміць. Усупереч обіцянкам, він не наклав на себе руки, а добровільно переїхав зі свого особняка в окрему камеру центральної белградської в'язниці і вже дав перші свідчення.

Вирішальну роль у безкровному завершенні цієї історії відіграли президенти Югославії та Сербії Воїслав Коштуниця та Мілан Мілутинович. Вони дали особисті гарантії Мілошевичу, що слідство у його справі не вийде за межі вже поставлених йому за провину злочинів.

У країнах Заходу арешт сприйняли вдоволено. Представники ЄС і НАТО охарактеризували цю ситуацію як важливий крок на шляху до стабілізації ситуації на Балканах. Президент США заявив, що арешт Мілошевича підводить риску під періодом диктатури. Факт арешту позитивно оцінило багато відомих політиків. А міністр закордонних справ ФРН Йошка Фішер знову наголосив на тому, що Німеччина наполягає на видачі екс-президента Гаазькому трибуналові.

Обвинувач ООН з колишньої Югославії Карла дель Понте сприйняла арешт «з оптимізмом». Коментуючи можливість видачі С. Мілошевича, вона заявила: «Це не станеться сьогодні чи завтра, але я думаю, що це станеться протягом кількох місяців».

Фото АП.

Слов'янський Мобуту Сесе Секо?

Світ про Україну

«Помічник президента США з національної безпеки Кондоліза Райс переконана, що український лідер Леонід Кучма має якомога скоріше відійти від влади», повідомляє російське «Агентство політичних новин» з посиланням на джерело в російських спецслужбах.

За інформацією АПН, Райс дотримується думки, що Кучма —це слов'янський Мобуту Сесе Секо (екс-президент Заїру, чиє ім'я стало символом шаленої корупції) і вже нинішнього року його режим має бути позбавлений влади. Як прийнятного для «розвинених демократій» (зокрема, США) наступника Кучми розглядають українського прем'єра Віктора Ющенка. Повідомляється, що саме Кондоліза Райс стимулює тиск на Київ з боку США, НАТО та Євросоюзу.

АПН також стверджує, що «Президент Кучма деморалізований і тяжкою хворобою, і позицією власного найближчого оточення, яке знайшло українського лідерові наступника в особі депутата-банкіра Сергія Тігіпка. Тому нині дострокова відставка Кучми аж ніяк не сприймається як неймовірна».

Убивцею Ульріке виявився сусіда...

Затримано підозрюваного у згвалтуванні та вбивстві дванадцятирічної Ульріке Брандт з невеличкого містечка Еберсвальде, що неподалік Бранденбурга. Дівчинка зникла 22 лютого, а через два тижні її знайшли мертвою за 30 кілометрів від домівки.

У пошуку вбивці було задіяно всі можливі засоби й сили. За його спіймання було встановлено винагороду —200 тисяч марок. Фоторобот давав уявлення про цю людину: припускали, що він міг бути 25—35-річного віку.

І хоча було знайдено тисячі доказів, його розшукували скрізь і всюди, але на слід злочинця вийти не вдавалося. А він і не збирався нікуди тікати чи переховуватися, ходив повз будинок, де в горі не знаходять собі місця батьки дівчинки, попивав пиво у сусідній кнайпі. Ніби нічого не трапилося. Убивцею виявився 25-річний мешканець Еберсвальде, безробітний Штефан Й., котрий вже через кілька годин після затримання зізнався у скоєному: так, вивіз машину до лісу, згвалтував, а потім задушив.

Поліція розкрила його, досліджувши справи про викрадення та перепродажі автомобілів. Адже він вивіз Ульріке на краденому «Фольксвагені», який потім підпалив. Білу фарбу цього автомобіля було виявлено на її велосипеді, а на покинутій машині відбитки пальців. Серед сотень інших справ про викрадення автомобілів знайшлася одна, де згадувався й Штефан Й. І були навіть відбитки його пальців. Ниточка привела до вбивці.

Сусіди дивуються: нічим ні добрим, ні злим хлопець не виділявся. А що безробітний, то в Німеччині таких майже 4 мільйони. І подружка в нього постійна була. Одне слово, звичайнісінький молодий чоловік. Щоправда, хтось пригадав, що він недобре залицявся до дівчат, навчаючись у школі, міг непристойно пожартувати у присутності жінок, коли подорослішав. Ну так теж нічого особливого, молодь тепер різна буває. Тому з фотороботом його й не зіставляли. Принаймні й на думку нікому не спало, що це може бути вбивця.

Доки триває слідство, в Німеччині вирують пристрасті: що робити, як убезпечити дітей від сексуальних «гурманів»? Пропозиція провести генне тестування для всіх чоловіків, і тих, хто мешкає в Німеччині, і тих, хто приїздить до країни, знайшла розуміння аж ніяк не в усіх. Багато хто одразу ж добровільно побажав зробити це тестування, але чимало й таких, хто обурено заявляє, що цей захід є порушенням прав людини. Ініціатори тестування — багато політичних партій —запитують:

— Не хочете? Тоді чекатимемо наступного випадку, можливо, з вашою дитиною.

Розв'язання проблеми й досі не знайдено. Та і як його знайти, коли гвалтівниками найчастіше виявляються родичі або сусіди...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Хроніка. Факти. Події

Київ

Анне Северинсен: «Боюся, ця подія має політичне підгрунтя»

(Початок на 1-й стор.).

Анне Северинсен також прокоментувала превентивні заяви деяких українських офіційних осіб про те, що обговорення політичної ситуації в Україні виходить за рамки мандата моніторингового комітету ПАРЄ: «Думаю, тут існує нерозуміння самої ідеї членства в Раді Європи. Бо воно означає, що якщо ти член РЄ, то демократія, права людини і верховенство права — це вже не суто внутрішня справа держави».

Доповідач також пояснила ситуацію з перспективою українських дебатів у ПАРЄ. У доповіді для квітневих засідань буде зазначено: якщо Україна не довиконає взяті зобов'язання законодавчого характеру до початку червня, тоді українське питання буде запропоноване для розгляду на червневій сесії асамблеї. Анне Северинсен зазначила, що ця точка зору була відома компетентним українським офіційним особам ще місяць тому. Отож вона висловила своє здивування з приводу заяв цих осіб про те, що така ідея виникла вже під час її перебування в Києві.

Пекін

Інцидент у повітрі

Зіткнення американського патрульного літака та китайського винищувача над водами Південно-Китайського моря ускладнило відносини двох країн. Китай покладає всю провину за те, що сталося, на США і заявляє: американський літак, приземлившись у Китаї, ввійшов у китайський повітряний простір без дозволу. Американці, зі свого боку, стверджують, що китайський літак, доля пілота якого досі невідома, випадково зіткнувся з американським. Нині тривають переговори про повернення американського літака, оснащеного засобами для стеження за сигналами китайських радарів, і 24 членів екіпажу. Інцидент ще дужче загострив напруженість між Пекіном і Вашингтоном, яка виникла після того, як президент Буш сказав, що розглядає Китай не як стратегічного партнера, а як суперника.

Вашингтон

«США не мають уявлення...»

Після прибуття до Вашингтона для переговорів з американським президентом єгипетський лідер Хосні Мубарак виступив з різкою критикою політики США. «Нове керівництво Америки не має жодного уявлення про становище на Близькому Сході, — заявив єгипетський президент. — Воно просто не розуміє, що відбувається».

Скоп'є

Переговори в Македонії

Уряд Македонії розпочав багатопартійні переговори, на яких обговорюватимуть причини, що призвели до сутичок у Тетово. Провідний албанський політик Арбен Джафері, котрий входить у правлячу коаліцію, заявив, що сподівається на швидкий прогрес у досягненні справедливості.

Стокгольм

Боротьбу не закінчено

Голова Форуму ООН з проблем глобального потепління Джан Пронк повідомив, що в найближчі тижні подасть США пакет нових пропозицій щодо скорочення викидів у атмосферу газів, які спричиняють парниковий ефект. За словами Пронка, Вашингтонові слід дати час, щоб він міг виробити чітку політику в галузі кліматичних змін.

Ель-Кувейт

Пожартували...

Тисячі кувейтців повірили першоквітневому жарту місцевої газети, яка на першій сторінці вмістила повідомлення, що за наказом еміра символ столиці країни — дві вежі заввишки 187 і 121 м буде демонтовано і перенесено до містечка Аль-Джахра за 40 км на північ від Ель-Кувейту. Багатотисячний натовп зібрався на набережній, щоб спостерігати за їх демонтажем.

Дакка

Страйк триває

У Бангладеш триває загальний страйк, організований опозиційною Національною партією, яка вимагає відставки прем'єр-міністра Шейха Хасіна. Під час сутичок страйкарів з поліцією одна людина загинула і понад 200 було поранено.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Гіркий заробок

Робоча? Та рабська — також

Рабсила

Майже за Стефаником

Загублене в Карпатах село Залом облетіла страшна новина. Іван Ожоганич, сорокарічний дужий чоловік, бригадир лісорубів, батько двох дітей загинув у вогні під час пожежі, що сталася в карельському селі Шокші. А з ним — ще троє його сільчан та двоє із сусідніх Липчі й Горінчева.

Могла загинути і його дружина Марія, що куховарила тут і прибирала. Але Іван виштовхнув її з палаючого будинку на вулицю. А сам кинувся в сусідню кімнату на виручку сонним хлопцям.

Дерев'яний будинок, де наймали житло закарпатці, згорів мов скіпка. Загинули Юрій Гомечко, батько чотирьох дітей, Іван Грицько, батько трьох дітей, Іван Щуфань, у сім'ї якого двоє дітей, Василь Кмить та Іван Губаль залишили в сім'ях по одній дитині.

...Торік у грудні бригада з одинадцяти осіб із трьох сусідніх сіл поїхала працювати за наймом у російську фірму «Деревімпекс». Заготовляли ліс неподалік Петрозаводська. А в ніч із 3 на 4 лютого, саме перед неділею, сталося непоправне. Врятуватися вдалося лише трьом, ще двох на той час не було в будинку — пішли до знайомих у гості.

Дев'ятницю по загиблих у храмах трьох сіл відслужили до похоронів — йшло слідство й останки їхні були ще в холодній Карелії. Живі повернулися до рідних домівок аж через три тижні: з'ясовувалися причини пожежі.

— Ми звернулися з листом до тамтешніх правоохоронних органів, щоб доставити останки якнайшвидше, — розповів голова Хустської райдержадміністрації Михайло Горба. — Обласна держадміністрація надала сім'ям 18 500 гривень допомоги. На місці теж допомагаємо, чим можемо. Але хіба це компенсує непоправну втрату й поверне дітям батьків, дружинам — чоловіків, матерям — синів? Тринадцятеро дітей, здебільшого шкільного й дошкільного віку, осиротіли.

* * *

Закарпаття такі звістки приголомшують раз у раз. Десь три роки тому оплакувало своїх сімох односельців село Раковець Іршавського району. Вони трагічно загинули на одній із будов Харківщини. Впала панельна плита. А до того одразу трьох своїх громадян хоронила Іршава. Їхні тіла повернулися в домовинах із Чехії. Аби віддати їх рідній землі, родина збирала гроші поміж знайомих.

Для багатьох і домовина — розкіш

...Марії вдалося влаштуватися на одну із швейних фабрик чеського міста Брно. Працювала щодоби по дванадцять-чотирнадцять годин, платили за годину по долару.

— Мама моя теж швачка, і вона також приїхала, — розмотує стрічку гіркого спомину Марія. — Як і я, за ваучером. На кілька днів. Візового режиму на той час ще не було, тож і проблем із поїздкою в Чехію так само. Головне — не потрапити на очі поліцаям, бо після закінчення терміну ваучера ми ставали нелегалами, тобто зовсім безправними. Мамка мала слабе серце, і якось їй стало погано. А допомогти — ніяк! Викликати лікаря — «засвітитися». От і не стало моєї мамки. Тут і померла. Щоб відправити її додому в Свалявський район у труні, зароблених грошей було мало. Привезла я її додому в урночці. У нашому селі ще ніхто нікого так не хоронив...

Про тих, хто повертається із заробітків з-за меж області у труні, знають, як правило, хіба що родичі та односельці. Виняток — трагедії, коли гине кілька людей одразу або ж у випадках, коли вони працювали за направленням служби зайнятості. Влаштовані через цю службу мають і певні соціальні гарантії, але можливості її вкрай обмежені. Із введенням візового режиму Словаччиною і Чехією багато закарпатців втратили шанс влаштуватися там на роботу навіть нелегально. Віза через туристичні бюро коштує 115—120 доларів, але гарантій, що вдасться щось заробити й не бути депортованим — жодних. Бо віза дійсна два тижні. Після цього турист стає нелегалом.

«Навіщо екскаватор? Є українці»

...Інженер-електронник Микола з Міжгір'я був ще й прекрасним штукатуром, мулярем, теслею — ці науки перейняв ще у юності від батька, коли зводили будинок. Одружившися, почав будувати хату й собі. Завод, що входив до системи «Електрон», закрили й інженер залишився без зарплати. Перебивався випадковими заробітками. А тут раптом знайомі хлопці, які працювали «на чеха», запропонували їхати з ними. Словацький і чеський кордони перетнули як туристи.

— На будівництві ми виконували найтяжчу роботу. були підсобниками у чеських будівельників, копали траншеї й котловани, — розповів Микола. — Не кажу вже про постійний страх бути депортованим. Якось треба було вирити котлован під каналізаційні комунікації, а для цього, звісно, потрібен екскаватор. «Навіщо екскаватор? — засміявся роботодавець, — є українці». І ми котлован вирили. Лопатами...

Уперше Микола потрапив на очі поліцаєві, коли повертався з продовольчого магазину.

— Паспорт, — кинув страж порядку. — О, та вже двадцять днів, як ти мав бути в своїй Україні. Пішли в поліцію.

— Але, пане поліцаю... — почав було Микола.

— Гроші на покуту, на штраф по-вашому, маєш?

На щастя, мав при собі двадцять доларів — до того роботодавець заплатив.

— То йди, але більше не попадайся.

— Попався, — гірко посміхнувся інженер-електронник. — Через тиждень. Але вже іншому поліцаєві. І от я вже дома. Із відповідною позначкою в паспорті.

Діамантова рука

— Ми з братом, сином і племінником будували дачу в Підмосков'ї, — це вже розповідь сорокарічного Дмитра з Тячівського району. — Хазяїн був нормальний. Забезпечував продуктами безкоштовно, видав аванс. За шість місяців ми здали дачу "під ключ". Господар навіть квитки на поїзд купив. І розрахувався сповна.

Але як довезти зароблені гроші додому? Знаю, що заробітчан з України вже на Київському вокзалі Москви «вираховують» «бритяки» і забирають зароблене тяжкою працею. Буває, що самі роботодавці наймають таких, а потім діляться нашими гіркими заробітками. Та й касири повідомляють «крутих», у якому купе їхатимуть українці додому.

Наш хазяїн вчинив так. Його знайомий лікар наклав племіннику гіпс на руку, а під нього — наш заробіток. Племінник сів в одне купе, а ми з кількома десятками доларів — в інше. І коли перед відправкою поїзда нам кілька дужих хлопців робили трус, ми сказали, що хазяїн нас обдурив і не розрахувався. «Діамантова» рука без пригод повернулася додому. Але страху натерпілися. Хоча гроші, хай навіть і набагато менші, ми могли б заробляти вдома, не відриваючись від сімей. Та роботи в наших гірських селах нема.

«Попит на робочу силу падає»

Голова Закарпатської обласної державної адміністрації Володимир ПРИХОДЬКО:

— Проблема працевлаштування для нашого регіону не нинішня і не вчорашня. Закарпатці здавна змушені були виїжджати на заробітки. До Бельгії, Канади, Америки, Австралії. Дві третини області — гірська місцевість, щільність населення перевищує 100 осіб на квадратний кілометр. На одного закарпатця припадає 0,15 гектара ріллі, 0,36 гектара сільгоспугідь.

Навіть тоді, коли функціонували потужні підприємства лісової, деревообробної промисловості, колективні господарства й садовинрадгоспи з мережею переробних цехів та підсобними промислами, коли тисячі робочих місць навіть у глибинці давали підприємства машинобудування та електроніки, в основному зорієнтовані на ВПК, закарпатці виїжджали на сезонні роботи в інші області України, до Росії, Прибалтики.

Працювали на полях, будували житло й господарські споруди, заготовляли ліс. І хоч тоді їх зневажливо називали заробітчанами, той, хто хотів і вмів працювати, роботу знаходив.

Реформи в економіці внесли істотні корективи і в проблему зайнятості. Дисбаланс на ринку праці поглибюється. Щороку в працездатний вік вступає 20—22 тисячі осіб, а попит на робочу силу падає. Кажучи з обережним оптимізмом про піднесення економіки (торік приріст промислової продукції становив 143 відсотки і є найвищий в Україні), мушу зауважити: це аж ніяк не знімає гостроту проблеми працевлаштування. Нові технології не такі трудоємні й вивільнення робочих рук неминуче.

Торік офіційно зареєстрований рівень безробіття становив 5,73 відсотка, нині — 6,1. Насправді цифри значно вищі. Щоб мати чітку картину, виводимо з тіні дані про приховане безробіття й неповну зайнятість. І що вищі такі дані, то вони реальніші. Проте значна частина молоді не вбачає сенсу реєструватися в центрах зайнятості: надто низький рівень допомоги по безробіттю. Шукають собі хліба насущного без сподівань на державу. А це вже інша категорія — нерегламентована зайнятість.

Ці та інші проблеми наприкінці грудня минулого року розглянула сесія обласної ради. Прийнято програму зайнятості населення на 2001 рік. Працевлаштування відображено і в програмі «Закарпаття-2004».

Істотно сприяє зайнятості населення Закон України про спеціальний режим інвестиційної діяльності в Закарпатській області, а також Указ Президента України про спеціальну економічну зону «Закарпаття», що прийняті у грудні 1998 року невдовзі після катастрофічної листопадової повені. Тільки в СЕЗ буде збережено 1480 робочих місць та відкрито 1015 нових, за рахунок усіх джерел фінансування матимемо удвічі більше збережених та новостворених робочих місць, як було в 1999 році.

Реанімуємо, де це ще можна зробити, підсобні промисли колишніх колективних господарств, відроджуємо народні промисли й ремесла, перепрофільовуються, хоч це і непросто, великі промислові підприємства, що колись працювали здебільшого на ВПК.

Великі потенційні можливості має розвиток туристично-рекреаційного комплексу. Досить сказати, що запаси мінеральних вод використовують нині лише на 25 відсотків, а санаторії й турбази працюють у неповному режимі й нестабільно, бо не всіх задовольняють рівень послуг та комфортність. Тому підемо назустріч кожному, хто має кошти і готовий вкласти їх у справу з вигодою і для себе, і для регіону. Рекреаційні центри, що дадуть нові робочі місця, створюються у Сваляві, Хусті, Рахові, центри гірськолижного спорту — у гірських Воловецькому, Великоберезнянському, Міжгірському, Рахівському районах. Умови для цього справді захоплюючого спорту тут є навіть за безсніжних зим.

Регіональні можливості повної зайнятості, безперечно, обмежені. Але, скажімо, в легкій промисловості вже нині відчуваємо дефіцит кваліфікованих швачок. Ще нещодавно швейна галузь не могла забезпечити їх роботою, й багато хто з жінок змушений був зайняти місця в базарних рядах. Завдяки інвестиціям галузь не лише відроджується, а й розвивається. Повертатися на підприємство, де вже є робота й зарплата, але є й обов'язковість і дисципліна, не кожна колишня швачка хоче. Тому готуємо молодих через систему профтехосвіти. У місцевій пресі вперше за довгі роки дедалі частіше з'являються оголошення: «потрібні на роботу кваліфіковані швачки».

Непроста ситуація із працевлаштуванням зберігається у гірських районах. Рівень безробіття тут найвищий і сягає 14—16 відсотків. Розвиток промислових підприємств ускладнюється підвищеним рівнем оплати праці, що передбачений Законом України про статус гірських населених пунктів та постановою Кабміну про умови оплати праці осіб, які працюють у гірських районах. Цей підвищений рівень оплати мають забезпечити підприємства, що нині й так на межі банкрутства. Підвищення зарплати тягне за собою і підвищення собівартості продукції, і вона стає неконкурентоспроможною порівняно з іншими регіонами. Тому вважаю, виробники продукції в гірських районах повинні були б мати пільги у сплаті хоча б ПДВ — у межах 15 відсотків.

Записав Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Шукав долі — знайшов смерть

Біографія буковинця Івана Зборовського вміщується у кількох рядках: закінчив десятирічку, одержав диплом Чернівецького держуніверситету, вчителював. Потім спробував гіркого заробітчанського хліба, спершу в Німеччині, згодом — у Бельгії. Іванова мрія заробити «за бугром» трохи грошей для кращого життя луснула, мов мильна булька. І вмерла разом з ним. У прямому значенні: Іван Зборовський пішов з цього світу. Його тіло поховане в бельгійській землі.

Спробуємо з дрібних фрагментів цієї трагічної заробітчанської одіссеї скласти мозаїку його поневірянь. За словами Іванової матері Марії Степанівни, синова поїздка за кордон була від відчаю. Мізерної вчительської зарплатні хлопцеві бракувало на прожиток. І він, покинувши школу, подався на пошук кращої долі. Знайти добре оплачувану роботу в Німеччині не вдалося, тож із групою односельчан він нелегально пробрався до Бельгії. Там йому вдалося працевлаштуватися.

Якось між земляками виникла сварка. Закінчилася вона жорстоким побиттям Івана. Очуняв він у лікарняній палаті. Після конфлікту дуже підупав здоров'ям, на одужання пішли всі зароблені гроші, через що він знервував і потрапив до психіатричної лікарні. У клініці скаржився лікарям на своє нужденне існування, просив їх зателефонувати до Посольства України, щоб наші дипломати допомогли йому повернутися на батьківщину. І медики виконали волю хворого.

До Зборовського навідався віце-консул посольства. Він уважно вислухав Іванову гірку сповідь про заробітчанські поневіряння й пообіцяв відправити додому. Але спершу належало пройти відповідні адміністративні процедури, бо Зборовський перебував у Бельгії на нелегальному становищі.

До з'ясування ситуації місцева влада поселила Івана у притулок благодійного фонду «Карітас». Однак він, не дочекавшись рішення про репатріацію, заподіяв собі смерть, викинувшись із третього поверху.

Про смерть сина земляки сповістили батьків. Іванова мати слізно попросила їх потримати тіло небіжчика в морзі до її приїзду. Але бельгійська влада була невблаганна. Останки Зборовського спішно поховали на брюссельському цвинтарі Сен-Джос.

Посольство України в державах Бенілюкс звернулося до міністерства закордонних справ Бельгії по офіційне роз'яснення з приводу кричущого чиновницького свавілля.

Тим часом до Брюсселя прибули рідні покійника. У них виникло закономірне бажання з'ясувати обставини Іванової смерті. На їхнє переконання, це не було самогубство. За свідченням працівниці «Карітасу» Сабії Люпенс, Зборовський випав з будинку не обличчям до землі, а спиною, що викликало в неї подив. У дільничному відділенні бельгійської поліції зберігається Іванів лист, у якому він написав, що до притулку «Карітас» його привезли якісь невідомі особи. Крім того, родичі вважають, що з кишені небіжчика зникло 250 доларів та квиток до Києва.

З огляду на все це батьки вимагають від бельгійської влади провести об'єктивне розслідування смерті їхнього сина. Для цього, на їхню думку, потрібно здійснити ексгумацію тіла, переглянути медичний висновок і внести уточнення у свідоцтво про смерть.

«Не поїдемо звідси доти, — заявили рідні, — доки не буде виконано всі наші вимоги».

На запит адвоката Зборовських бельгійська влада врешті-решт дала згоду на проведення слідства та ексгумацію.

Василь ГРИНЮК, Василь БАБУХ.

Мільйонер навиворіт,

або Чому гаснуть голубі екрани в провінції

Протягом останнього року через борги голубі екрани гасли в оселях жителів Львівщини, Чернігівщини, Сумщини, Полтавщини, Черкащини, Івано-Франківщини, інших областей. А Миколаївський радіоцентр не працював протягом року.

І в цьому нічого дивного, бо концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення давно став мільйонером навиворіт — його борги уже в червні 2000 року перевищили 16 мільйонів гривень, що підтверджено актом Головного контрольно-ревізійного управління за результатами фінансово-господарської ревізії Держтелерадіокомітету.

Борговий зашморг

на шиї концерну РРТ, ідеться у листі керівника підприємства на ім'я Генерального прокурора України, почав затягуватися в 1999 році, коли з ініціативи заступника голови Держтелерадіо Володимира Кметика вексельні заліки за спожиту електроенергію почали проводитися без участі підприємств концерну.

Зокрема, в уже згадуваному акті ГоловКРУ від 9 червня минулого року детально описані схеми, за якими проводилися ці заліки і які врешті у більшості випадків були відмінені, що й стало причиною не тільки зростання заборгованості концерну РРТ перед енергопостачальниками та бюджетом, а й нарахування пені на них. Ось так почала викопуватися фінансова яма, в яку провалився концерн і звідки не може вибратися й досі.

Власне, про ці проблеми зв'язківців ішлося давно, в тому числі з парламентської трибуни, постійно ведеться пошук шляхів виходу з фінансової кризи. Але віз з місця зрушити не вдалося. У працівників концерну РРТ складається враження: борговий зашморг прагнуть затягнути ще дужче, аби згодом розпочати процес банкрутства. А відтак швиденько — за рахунок визнання підприємства неплатоспроможним — за безцінь його приватизувати.

І для такого висновку, точніше версії, є всі підстави. Варто лише погортати сторінки акта ГоловКРУ.

Безпроцентний кредит

фактично отримували комерційні організації після одержання векселів Державного казначейства від Держтелерадіо. Інакше не скажеш, бо значну частину операцій з векселями було анульовано.

Для прикладу. Наприкінці березня 1999 року векселі на суму 7 мільйонів гривень були передані закритому акціонерному товариству «Торговий дім «Артеміда» в рахунок погашення кредиторської заборгованості. Згодом торговий дім передав їх ЗАТ «Любава» на покриття своїх боргів. Ці векселі у свою чергу потрапили до Кіровоградського державного підприємства з виробництва і маркетингу «Артеміда» та місцевого сокоекстрактового заводу, які в такий спосіб погасили свою недоплату з платежів до бюджету за квітень 1999 року.

Щоправда, у вересні того самого року векселі анулювали, а обом підприємствам відновили недоплату з акцизного збору з лікеро-горілчаної продукції в сумі відповідно 5,58 мільйона та 1,42 мільйона гривень. Ось і виходить, що за допомогою доброго дядечка Володимира Кметика протягом чотирьох місяців держава безпроцентно кредитувала, як свідчить акт ГоловКРУ, лікеро-горілчані підприємства. А фактично у нас з вами, платників податків, з кишені було витягнуто більш як 7 мільйонів гривень, оскільки борг державного концерну РРТ енергопостачальникам на цю суму не зменшився.

Але найцікавіше інше. Цитую акт ревізії: «За даними бухгалтерського обліку Держтелерадіо... за березень 1999 року зазначена кредиторська заборгованість (Торговому дому «Артеміда». — **Авт.**) не значиться». Тобто векселі фактично були передані ЗАТ «Торговий дім Артеміда» за красиві очі. Але так не буває.

Аналогічні порушення виявлені й «під час ревізії вексельних операцій», проведених Держтелерадіо в особі В. Кметика з товариством з обмеженою відповідальністю «Енерго-Світ» із села Сонів Коломийського району Івано-Франківської області на суму понад 16 мільйонів гривень.

Одне слово, правоохоронцям є над чим поламати голову, хоча чомусь вони не поспішають це робити. Натомість ГоловКРУ вчергове розпочало ревізію у концерні РРТ.

З хворої голови...

Власне, проблеми, які виникли у концерні РРТ, лежать на поверхні, бо їхній головний боржник — Національна телерадіокомпанія. Саме вона продовжує безплатно експлуатувати передавальні станції концерну. Уже в поточному році державні замовники заборгували концерну 6,8 мільйона гривень, а всього — понад 65 мільйонів.

Зрозуміло, за будь-які послуги треба платити. Це — золоте правило ринкової економіки. Зрозуміло, держава не в змозі цілком профінансувати трансляцію сигналу. Скажімо, Міністерство фінансів на цю мету передбачило 800 тисяч гривень при потребі 4 мільйони. Отож у попередні роки і проводився вексельний залік державної заборгованості. До 1994 року концерн РРТ виконував їх власними силами і боргу в нього не було. Після втручання Держтелерадіокомітету і згоди на це Головного управління Держказначейства концерн опинився біля розбитого корита.

З другого боку, Національна телерадіокомпанія — госпрозрахункова організація і заробляє кошти за рахунок реклами. Лишається загадкою: чому вона не сплачує з цих коштів свої борги перед концерном РРТ?

Отож, на мій погляд, для розв'язання цієї задачі з кількома невідомими потрібне втручання не тільки правоохоронців, а й урядовців, парламентського комітету з питань свободи слова. Та й адміністрація Президента могла б поцікавитися у керівників Національної телерадіокомпанії, чому ті так безвідповідально ставляться до державних фінансів. Зачароване коло нарешті потрібно розірвати, бо мільйонери навиворіт у підсумку таки стають банкрутами.

Володимир КОРОЛЮК.

Із книги «Заручник часу»

Анатолій СЛАВУТА-ЛОГВИНЕНКО

Триптих

1

Був я ранній. І знову я ранній.
І не роблю із того секрет:
Серед перших я буду останній
Український радянський поет.

2

Не знаю я, коли і звідки,
На власну чи чиюсь біду,
Я мов убивства щирим свідком
На суд історії прийду.

3

Не скаржусь я. Та і не плачу.
Пишу про те, що з нами є.
Читайте книжку цю, читачу, —
Моє і ваше життє.

Україні

Я не з тих, хто з тебе кров зливає,
Ще і патріота удає
І тебе без міри вихваляє,
Наче на базарі продає.

В полум'ї війни чи революцій,
В дні випробувань, а чи хвилин
Я тобі ні в чому не клянуся,
Просто: мати є.
І я у тебе — син.

11.04. 2000 р.

Вельможа

I

Прийміть мене, вельможний пане,
В якомусь місяці й числі,
Як відсвистять футбольні фани
І відфутболите послів.

Я — не своє. Таке вже діло...
Я від громади. Поміж нас...
Село неначе погоріло,
Як ще сказав колись Тарас.

Чи Бог відвів такий вже вік нам?
Таке не стрінете ніде:
На фермах вилущені вікна,
В коморах вітровій гуде.

Бредуть жінки, у лахи вбрані,
Що гибли на усіх вітрах.
І домирають ветерани
У нагородах і зірках.

Вони — натура богомазу.
Вони — живучі, як соми.
Ані електрики, ні газу
Серед голодної зими.

Хіба вони того хотіли,
Щоб їх усіх — на перегній?
Землі відміряли наділи.
А хто робитиме на ній?

Народ, як звіра, вполювали.
Та схаменіться хоч на раз!
Щоб на могили не плювали
Нащадки, згадуючи нас.

Ростуть церкви. Уся Вкраїна
В іконах нових і хрестах,
Щоб ми, як впали на коліна,
То і праправнук з них не встав.

Ви ревно служите народу.
П'єте за нього і винце...
Як на прийом не буде згоди,
То прочитайте хоч би це.

II

Я на прийом, вельможний пане,
Прийшов без кошика дарів.
Ваш кабінет, музеєм вбраний,
Мене, як злодія, привів.

Шкода: немає тут Рембрандта,
Ані Мане, ні Пікассо.
Та є дарунок емігранта —
Ковбоя шляпа і ласо.

Вам честь і шана. Ви при владі.
Але купити — не берусь.
Можливо, є ще й кольт в шухляді.
Та я нічого не боюсь.

Не заїкайтесь. Я жартую.
Даруйте цій моїй бредні.
Щасливий я, що не грабую,
Собі палаців не будую —
Живу, як всі живуть, — при дні.

Я не знайомий з вами близько.
Хто я і що — не ворожіть.
Але скажу по-товариськи:
Себе для нас побережіть.

Біда: хворієте футболом.
А ще за що у вас болить?
Хай не болітиме ніколи,
Бо вщерть набите власне воло
Не здатне все перварить!..

Я знаю: важко вам з получки
Стягтись на глянцевий паркет,
Золочені у ванні ручки
І мармуровий туалет.

Тримайтесь, пане, гонористо
В щоденній нашій суєтні.
Зважайте, що і в танцюриста
Щось заважає у матні.

Хвала і Клінтону, і Гору:
Буває, скотять нам сльозу.
Ми вас підкинули угору,
Та хто ловитиме внизу?

14.03. 2000 р.

Про автора. *Анатолій Славута-Логвиненко народився 1937 року. Журналіст, член Спілки письменників України. Автор поетичних книг «Багряна голубінь», «Сонячний вітер», «Моряна» та ін.*

А Актуальна тема

«Парасолька», під яку капають... гроші

(Початок на 8-й стор.).

Заступник Генпрокурора В. Кудрявцев інформує Вищий арбітражний суд та «Укрспецімпексбанк»: «За минуванням потреби... прошу зазначену справу надіслати до Генеральної прокуратури України. «Укрспецімпексбанку» повідомляю, що звернення стосовно судових рішень у даній справі буде розглянуто протягом місяця з дня її надходження до прокуратури». В. Кудрявцев слова дотримав: «за минуванням потреби» виконувати рішення арбітражного суду ГПУ взяла справу під свій дах. А ось що вийшло з-під жвавого пера самого Генпрокурора: «У зв'язку з витребуванням арбітражної справи та враховуючи клопотання «Укрспецімпексбанку» про зупинення виконання рішення суду, керуючись ст.41 Закону України «Про прокуратуру», — зупинити виконання рішення арбітражного суду...» Складається враження, що відомство М. Потебенька послідовно й дуже ефективно захищає не державні інтереси, не верховенство права, а обслуговує компанії, які у даний момент «дружать проти» тих, хто хоче «пришпилити» їхні кишені?

Хто ж конкретно ховається за державною парасолькою під затишним прокурорським дашком? Можу назвати кілька імен. Наглядову раду очолює І. Плужников: про його діяльність у ролі голови наглядової ради Ощадбанку досить давно відомо всім зацікавленим. Але прокуратура чомусь не взяла до уваги справи «недавно минулих років». Хоча зрозуміло, чому не взяла... Ще один персонаж цієї історії — колишній голова правління АБ «Банкірський дім» Р. Шіллер. Готуючи себе до політичної кар'єри, нинішній народний депутат не помилився у виборі державних акціонерів правонаступника «БД». У виборчому окрузі на Тернопільщині агітація відбувалася під гаслом «Я поверну вам заборгованості з пенсій». І що ви думаєте — повернув. Про технологію цього добродійництва ви, мабуть, здогадалися. Ну як не проголосувати за такого дбайливця?

Про голову правління Ощадбанку В. Грибкова вже згадувала. Як і про його зусилля на благородній стезі — введення з кризової ситуації банку. Банку, який, з усього видно, приносить дивіденди отим «окремим громадянам України», імена котрих магічно діють на друзів з Генеральної прокуратури.

Талант авторів блискучої фінансової операції: зовні — одержавлення, а всередині — приватизація державних коштів, — викликав би заздрість навіть у класичного махінатора Остапа Бендера. Він сам, як пам'ятаємо, ніколи не замахувався на державний бюджет. Йому вистачало грошей підпільних мільйонерів. Але один з прийомів сина турецького підданого таки знадобився підданим України. Колишній комп'ютеризатор української культури голова правління «Укрспецімпексбанку» О. Адлер із задоволенням виконує роль Фунта. Чому б не виконувати? Страху опинитися за гратами в нього немає. Він «дбає про інтереси» під потужним захистом. І під прикриттям надійного статусу банку — державний.

Нині історія з «одержавленням» стала предметом вивчення двох парламентських комітетів — з питань фінансів і банківської діяльності та з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Однак вивчення вивченням, а чим акінчиться ця справа — невідомо. Можливо, перед «минуванням потреби» виявляться безсилими і комітети, і НБУ, і арбітражні суди? А може, нарешті з'явиться потреба з'ясувати, куди, для чого і кому потрапляють кошти? Наші з вами гроші також.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Філософія диригентської палички

Мистецтво

...Усе почалося з пошуку істини. Одного разу на гастролях, уже як відомий диригент, Герман Макаренко раптом замислився: а яка суть тієї нерозривної тонкої матерії, з якою постійно спілкуєшся, твориш, ліпиш і яка називається музика?

Улюбленою тенуровою партією батька був Герман з «Пікової дами»

Народився Герман в артистичній сім'ї. Батько — соліст опери (спочатку Тбіліської, потім Мінської), мама —солістка балету. Схоже, театральна доля була визначена хлопчикові від народження.

— Моя поява на світ збіглася з черговими татовими гастролями. Мама повідомила батькові про цю подію телеграмою, мовляв, син народився. Як назвемо? —розповідає Макаренко. — У відповідь надійшла «блискавка»: «Вітаю! Назвемо тільки Герман».

Серед тенорового репертуару старшого Макаренка партія Германа в «Піковій дамі» була найулюбленіша. Саме цьому факту Герман зобов'язаний своїм ім'ям.

У дитинстві хлопчики мріють про космос або військову кар'єру. Герман марив театром. І це цілком природно, бо ріс він за театральними лаштунками і з батьками часто гастролював Союзом. У Германа було тоді дві мрії: або співати, як тато (дитиною він вивчив усі арії і партії, які виконував батько), або диригувати, як дядько в оркестровій ямі. Цим «дядьком» у Тбіліській опері, котрий підкорив дитячу уяву Германа, був О. Димітріаді — видатний маестро того часу. Ця дитяча мрія, за словами Германа Макаренка, з погляду сьогодення, починає здійснюватися.

Класична освіта з чудовим результатом

Шлях до заповітної мети був традиційний, якщо зважати на наявну схему музичної освіти. Але результати —завжди тільки чудові. Герман закінчив із «золотою» медаллю музичну десятирічку ім. Лисенка. Вступив до Київської державної консерваторії ім. Чайковського на фортепіанний факультет. Закінчив його з відзнакою. Паралельно навчався на диригентському факультеті, спочатку факультативно, а з п'ятого курсу стаціонарно — на кафедрі оперного диригування в класі Романа Кофмана. В його «червоному» дипломі зазначено —диригент музичного театру та симфонічного оркестру. І цей короткий запис у «корочці» визначає масштабну професійну діяльність маестро.

З 1987 року Герман працює в Національній опері України. У репертуарі Германа Макаренка понад тридцять оперних і балетних спектаклів. Він диригує в «Севільському цирульнику» Россіні, «Сільській честі» Масканьї, «Травіаті» Верді, «Дон Жуані» Моцарта, «Богемі» Пуччині, «Запорожці за Дунаєм» Гулака-Артемовського, «Наталці Полтавці» Лисенка та ін.

...Щоб відкрилася завіса й розпочалося чудодійство

Уже давно доведено, що творчі люди влаштовані по-особливому. І шлях на Парнас кожного із них устелено колючим килимом: у одних — із троянд, у інших — із кактусів. Головне — змогти пройти цим шляхом, упевнено ступаючи, не озираючися і не шкодуючи. І хоча справжнє мистецтво безсмертне, для творчої особистості все-таки важливо, щоб її визнали за життя.

Макаренко зміг подолати цей тернистий шлях до лаврових вінків. Диригентові пощастило. На його шляху в потрібну мить зустрічалися творчо обдаровані люди, які своїм талантом визначали культуру епохи. Герман вважає себе учнем-практикантом великих майстрів сучасності: диригентів С. Турчака, О. Рябова, Л. Венедиктова, режисерів Д. Смолича, І. Молостової, неперевершених «голосів» Д. Гнатюка, Є. Мірошниченко, А. Солов'яненка, А. Мокренка...

— Найбільша школа — робота з видатними майстрами. Все, задля чого існує театр і ми в ньому, для того, щоб увечері засвітилася рампа, піднялася завіса і розпочалося чудодійство. І це чудодійство робили ті люди, в яких я вчився, сучасником і учнем яких мені пощастило бути, — стверджує Герман.

Герман Макаренко — лауреат міжнародних конкурсів музичної академії мистецтв, музичної академії майстрів у Швейцарії, міжнародного фестивалю мистецтв у Канаді... Він вважає свої успіхи результатом високої професійної підготовки, здобутої у консерваторії та театрі. І це гідно оцінила міжнародна музична громадськість. Молодого українського диригента Національної опери часто запрошують працювати з відомими симфонічними та оперними колективами Америки та Європи.

«Музика — найпрекрасніше із мистецтв для Шопенгауера»

Утім, Герман не заспокоївся на досягнутому. Керівництво оперного театру свого часу рекомендувало диригента для продовження професійного навчання в асистентурі стажування Національної музичної академії ім. Чайковського. Там Макаренко здобув вищу музичну освіту, маючи вже два консерваторські дипломи. І став... філософом. Це — безпрецедентний випадок у сучасному музичному середовищі України.

— Я спробував осмислити науково-практичну диригентську діяльність. Написав дисертацію на тему музики у філософії, — скромно зазначає мій співрозмовник. — Звертався до багатьох наукових джерел, переглянув енциклопедії останніх півтораста років. У них я знайшов сухі, суто професійні довідки про музику. Але в цих статтях я не побачив суті самого поняття. І тільки в одній із нью-йоркських бібліотек у популярній на Заході релігійно-філософській енциклопедії мені вдалося відшукати істину. Там я прочитав таке трактування: «Музика — найпрекрасніше із мистецтв для Шопенгауера». Це мене не просто збентежило, а й навело на думку про філософське розуміння музики... З цієї тези й розпочав я роботу над дисертацією. Вона дала мені змогу підніматися до інтелектуально-естетичного рівня тих авторів, чиї твори я виконую. Адже великі композитори, чиї імена навіки вписано до історії світової культури, — Верді, Пуччині, Вагнер, Чайковський, Прокоф'єв, Шостакович —були й великими мислителями. Вони висловлювали думки й почуття мовою музики, створюючи свої філософські системи під назвою опера, балет, симфонія.

Наукову роботу на тему «Музика у філософії Шопенгауера, Вагнера, Ніцше» Герман Макаренко блискуче захистив на кафедрі етики та естетики культурології філософського факультету Київського національного університету ім. Шевченка. У його розумінні професія диригента така багатогранна, незвичайна, що диригент за своїм світосприйняттям має бути філософом і естетом. Саме такий образ склався у нього з дитинства, і йому Макаренко прагне відповідати.

Класика — носій духовності, а духовність — суть людства

Як філософ-естет і диригент-практик, Герман переконаний, що мистецтво духовно виховує особистість. Саме таким мистецтвом Макаренко вважає класичну музику. Через сито віків просіювалося мистецтво, залишаючи тільки найкращі її зразки. Класика — опера, балет, симфонічна музика — пережила випробування часом. Германові шкода, що сьогодні у класичного мистецтва немає належної рекламної кампанії. Якби класичні жанри було гідно представлено в сучасних засобах масової інформації, це сприяло б духовному розвитку нації, нагромадженню духовного потенціалу сучасників. Адже подолати рубіж тисячоліть, епох набагато легше за певного рівня духовної зрілості нашого соціуму. Диригент-філософ переконаний, що класичне мистецтво безсмертне, бо є носієм духовності, а духовність — сутність людства.

Ольга ВАУЛІНА.

У безпеки є фундамент

На здобуття Державної премії

Динамізм і глобальний характер розвитку світової спільноти в економічній, соціальній та технологічній сферах, зміни пріоритетів міжнародного військово-технічного співробітництва вимагають й від України відповідної реакції при визначенні стратегічних орієнтирів у міжнародних відносинах.

Отже, потрібна ефективна науково-методологічна доктрина.

Дослідження в галузі методології економічної та військово-політичної безпеки свідчать про те, що в Україні сформувався певний науковий напрям на стику економічних і військових проблем.

Наприклад, авторам циклу робіт «Науково-методологічне забезпечення системи національної безпеки України», висунутих на здобуття Державної премії України 2001 року, вдалося узгодити суперечливі категорії безальтернативної інтеграції й економічної безпеки національної економіки. Тепер вона має змогу якоюсь мірою нейтралізувати негативний вплив зовнішньої кон'юнктури.

Про дисбаланс нашої економіки, спричинений зовнішньополітичним і військово-стратегічним курсом західного зразка, з одного боку, і жорсткою залежністю від Росії, загалом від блоку СНД — з другого, вже сказано чимало. На жаль, політичний вихід «з-під крила» Росії не супроводжувався економічними досягненнями у відносинах із Заходом, зокрема серйозними успіхами на шляху інтеграції в європейські, світові економічні структури.

Це призвело до розбалансованості економічних та політичних інтересів, а також довгострокових ризиків для національної безпеки. Подальше поглиблення конфронтації по лінії Захід—Росія, зокрема в контексті війни на Балканах, наслідки якої годі передбачити, тільки загострює проблему. Якщо не розв'язувати її невідкладно, то доведеться зробити інше — міняти зовнішньополітичну, воєнну доктрину. А це може поставити під сумнів усі надбання за роки незалежності, тобто реальний державний суверенітет України. За умов посилення геополітичного протистояння наша країна не в змозі посилити власну безпеку, беззастережно прийнявши якийсь один бік протистояння.

Дуже важливий висновок випливає із узагальнення досліджень: у контексті реальних політико-стратегічних, геоекономічних проблем та особливостей розвитку України недоцільним було б виділяти якийсь один окремий вектор або орієнтир побудови відносин із зовнішнім світом. І навіть досягнення такої важливої стратегічної мети, як всебічне наближення до європейських структур та інтеграція до них передбачає для нашої держави наслідування багатовекторної моделі зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних відносин. Зокрема, варто твердо дотримуватися ідеї самостійної ролі України при розв'язанні військово-політичних конфліктів на кшталт балканського, проводити гнучку політику всебічного економічного співробітництва з якомога більшою кількістю країн.

Звісно, це не усуває певних пріоритетів, що у міжнародних відносинах мають визначатися на базі широких комплексних та перспективних оцінок. І тут дуже важливу роль покликані відігравати результати ґрунтовного багаторічного дослідження — циклу робіт «Науково-методологічне забезпечення системи національної безпеки України».

Василь ТЕЛЕЛИМ,
доктор військових наук,
професор.

Бери — не хочу

Не йде інвестор — погано, прийшов — теж хорошого мало?

Анатомія інвестицій

Щомісяця на корпункт «ГУ» потрапляє купа довідників, проспектів та фоліантів, які видають на Дніпропетровщині з метою залучення іноземних інвестицій. Серед тих, хто чекає і ніяк не діждеться, постійно значаться Інгулецький та Центральний гірничо-збагачувальні комбінати з Кривого Рогу і дніпродзержинський «Азот».

— Брехня, — раптом заявляє генеральний менеджер інвестиційної компанії «Зв'язок» **Федір КОЖУРІН.** —Інвестиції їм не потрібні. Ми самі це перевірили і стверджуємо: пропонували — не беруть.

— Може, інвестори нав'язують неприйнятні умови? Чи схиляють до схем, які вже обкатано на колишньому металургійному заводі імені Комінтерна — нині ВАТ «Комінмет»? Там, за даними облпрокуратури, за мізерними цінами у безнадійній заставі опинилися найласіші «шматки» власності. Ні доморощеним власникам, ні робітникам — жодної радості...

— Наші умови кращими бути не можуть —пропонуємо 50, 100, 200 і більше мільйонів доларів. Скільки треба, стільки нехай і беруть. Термін погашення — від 5 до 12 років. Нарешті під річні 7,5—8 відсотків. Хіба не вигідно?

— Стенаю плечима, не знаючи, що відповісти. Недавно, перебуваючи саме в Кривому Розі, Президент Леонід Кучма бідкався, що не йдуть в Україну іноземні інвестори, обминають якраз металургійні заводи і комбінати...

— Італійські та американські інвестиційні фонди, з якими співпрацює наша фірма «Зв'язок», порівнюють Україну з мінним полем. Або входом без виходу. Бізнес — це завжди ризик. І у світі, повірте, грошей вистачає, проблема в тому, на що їх спрямувати. Інноваційне інвестування стратегічно важливих для економіки і безпеки держави підприємств передбачає не продаж пакетів акцій, а тільки передачу їх у заставу. Для держави це дуже вигідно, бо вона зацікавлена у відродженні власного промислового потенціалу без відчуження своєї власності.

— З яких же міркувань вам наказували повертати голоблі?

— Голова правління ВАТ «Азот» Леонід Дубров двічі збирався прийняти мене, проте щоразу відсилав до заступників. А ті казали, що тут треба шукати спільну мову не лише в міністерстві та Фонді держмайна, а й з нашими співвласниками. Що за цим стоїть, я збагнув, коли мені прямо заявили: «Е, ні, вам цього не пробити». Уявіть, щось десь пробивати пропонують інвесторові, який дає гроші. Таке можна почути лише в Україні.

На Інгулецькому ГЗК також нічим не зарадили. Те саме заявили у Києві, мовляв, держпакет передано в управління обласній адміністрації, їй і вирішувати. У Дніпропетровську дізнався, що «управляти корпоративними правами державного пакета тимчасово довірено» якійсь фірмі, ідентифікувати яку майже неможливо. Цікаво, що і в Києві у міністерстві, і на підприємстві порадили одне і те саме: «Краще не лізьте в це багно, бо в ньому дуже «жирні коти вовтузяться».

Тепер маємо справу з Центральним ГЗК. Усі наче за, в тому числі і фірма, яка тимчасово управляє держпакетом акцій цього підприємства, але не більше. Кожен вдає, що від нього не залежить остаточне рішення. Замкнене коло. Спробував самостійно його розірвати і маю тепер «вичерпне» пояснення Фонду держмайна. Там погоджуються, що державне інвестування як вид фінансування реконструкції стратегічних підприємств під заставу державних пакетів акцій (в тому числі й іноземним компаніям) є реальним, привабливим та ефективним джерелом фінансового оздоровлення важливих підприємств. І що ж? З'ясовується, потрібні зміни до Закону «Про заставу», які регулюватимуть порядок передачі у заставу належних державі акцій АТ, створених у процесі приватизації.

— Отже, ваші ходіння скінчилися фактично нічим?

— Авжеж. Бо якщо немає відповідного механізму передачі у заставу інвесторам державних пакетів акцій, то це означає, що комусь вигідно, щоб вони продавалися за безцінь. Кому? Псевдореформаторам, які воліють розбагатіти не в першому поколінні, а в першому півріччі чи кварталі. У нас виник такий собі паразитучий капіталізм. Він не створює свій капітал, а вилучає, висмоктує раніше створений.

Ще більше дивує, що держава практикує передачу пакетів акцій великих приватизованих підприємств у тимчасове управління всіляким новоявленим фірмам, корпораціям та компаніям. Ви розумієте, що це означає? Це вам дають право трохи порулювати, поїздити автомобілем, поки він ще бігає. Інакше кажучи, державні мужі спихають з себе відповідальність за борги потужних стратегічних підприємств, а тимчасові управителі мають змогу ще трохи попрацювати собі на користь. От і все, що насправді відбувається.

Тепер, уявіть, прийде з грошима нормальний капіталіст. Та він підімне доморощених і жодних надій на теперішнє існування їм не залишить! А якщо спрямує сюди кошти, почне переоснащення, реконструкцію і технологічне удосконалення? Доведеться тоді істотно збільшувати статутні фонди, проводити емісію акцій, після чого і не мрій за безцінь скуповувати підприємства та цінні папери. Звідси й спротив інвестиціям капіталістів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

До уваги акціонерів
Закритого акціонерного товариства «Зернотрейд»
ЗАТ «Зернотрейд» повідомляє,

що загальні збори акціонерів проводитимуться щомісячно 30 числа за адресою: Кіровоградська область, м. Знам'янка, вул. Осадчого, 95.

Початок зборів о 10 годині.

Реєстрація акціонерів о 9 год. 30 хв.

Порядок денний:

1. Внесення змін до статуту товариства.
2. Внесення змін до установчого договору товариства.
3. Обрання та відкликання голови правління, голови членів ревізійної комісії.
4. Створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень.
5. Затвердження розміру та форми виплати дивідендів.
6. Надання згоди на розпорядження майном, грошовими коштами та цінними паперами товариства.
7. Різне.

До уваги акціонерів Закритого акціонерного товариства «ГІОЦ—ТРАНС»

Загальні збори акціонерів відбудуться 18 травня 2001 року об 11 годині за адресою: м. Київ, пр. Перемоги, 57, кімн. 601.

Реєстрація учасників Загальних зборів проводиться 17 травня з 14.00 до 16.00 та 18 травня з 9.00 до 10.00 в кімн. 604 за цією ж адресою. При собі мати документ, який підтверджує особу.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про роботу ЗАТ «ГІОЦ—ТРАНС» за 2000 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії за 2000 рік.
3. Звіт Ради акціонерного товариства.
4. Затвердження звітів Правління, Ревізійної комісії та балансу за 2000 рік.
5. Затвердження розподілу прибутку за 2000 рік та терміну виплати дивідендів за підсумками роботи за 2000 рік.
6. Вибори Генерального директора.
7. Вибори ревізійної комісії.
8. Вибори Ради акціонерного товариства.

Контактні телефони: 446-24-67; 446-43-97, 441-48-03.

Повідомлення

05 квітня 2001 року о 14.00 філія «Київська Ресурсна Палата» Товарної біржі «Західно-Українська біржа нерухомості» у відповідності до укладених угод проводить торги з продажу на конкурсних засадах майна наступних підприємств.

Виробнича будівля (Літер «Е») — заг. площею — 3216,3 $м^2$ початкова вартість 447.000 грн., що знаходиться за адресою: м. Київ, Бориспільська, 9.

Продавець — Ліквідаційна комісія Виробничого об'єднання «Київський радіозавод».

Гарантійний внесок — 5%.

Торги відбудуться за адресою: м. Київ, Музейний провулок, 10, тел.: (044) 293-13-25, 293-82-68.

ЗАТ Торговий Дім «Україна»

повідомляє про проведення чергових загальних зборів акціонерів. Збори відбудуться 17 травня 2001 року 10-й годині в приміщенні актового залу універмагу «Україна» за адресою: м. Ужгород Закарпатської обл., пл. Кирила і Мефодія,3.

Порядок денний:

1 Звіт голови правління за 2000 рік.

2. Звіт ревізійної комісії за 2000 рік. Затвердження річного балансу за 2000 рік.

3. Різне.

Реєстрація учасників з 8.30 до 9.30 к. ч. за місцем проведення зборів.

Уважаемый акционер!

Акционерное общество закрытого типа **«Харьковская бисквитная фабрика»** приглашает Вас на собрание акционеров, которое состоится 26.05.2001 г. в 11.00 в ДК железнодорожников по адресу: г. Харьков, ул. Котлова,83.

Начало регистрации акционеров в 8.30, окончание 10.30. Для регистрации участникам общего собрания необходимо иметь при себе сертификаты, документы, удостоверяющие личность; представителям акционеров необходимо при регистрации предъявить доверенность, оформленную в установленном порядке.

Повестка дня:

1. Отчет правления общества о финансово-хозяйственной деятельности за 2000 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Отчет наблюдательного совета.
4. Утверждение годовых результатов деятельности АО за 2000 год и распределение прибыли по итогам работы в 2000 году.
5. Основные направления развития АО на 2001 — 2003 годы.
6. Внесение изменений по персональному составу правления.
7. О создании дочерних предприятий, филиалов и представительств.

Правление АОЗТ «Харьковская бисквитная фабрика»

Начата процедура ликвидации
ООО «МашАгроПром»
г. Запорожья. Ликвидатор: Синсокий М. В.

Кредиторам в течение месяца подать требования ликвидатору по адресу: 690098, г. Запорожье, ул. Бочарова, 6/37.

Арбітражний керуючий Дяченко Сергій Вікторович (ліцензія № 000392 від 27.03.2000 р.). Конт. тел. (044) 235-71-60, 235-71-78 **повідомляє про ліквідацію Закритого акціонерного товариства «Світана»** (м. Київ, вул. Сергієнко,18, код 21613669) у зв'язку з визнанням його банкрутом.

Постанова Арбітражного суду м. Києва по справі № 2/569 від 6.03.2001 р.

До відома акціонерів
Акціонерного банку «Перший Інвестиційний Банк»
Шановні акціонери!

Рада і Правління АБ «Перший Інвестиційний Банк» повідомляють, що Загальні Збори акціонерів відбудуться 18 травня 2001 року о 14.00 за адресою: м. Київ, бульвар Шевченка, 5, готель «Україна», конференц-зал.

Початок реєстрації о 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати господарсько-фінансової діяльності Банку за 2000 рік.
2. Про розподіл прибутку за 2000 рік.
3. Звіт ревізійної комісії.
4. Зміни в складі ревізійної комісії.
5. Внесення змін та доповнень до Статуту АБ «Перший Інвестиційний Банк».

З повагою,

Рада та Правління АБ «Перший Інвестиційний Банк».

Правління ВАТ
«Журавлівське хлібоприймальне підприємство»

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 18 травня 2001 р. о 10 годині за адресою: ст. Журавлівка Вінницької обл. Тульчинського р-ну, вул. Привокзальна,41.

Порядок денний:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність за 2000 р.
2. Звіт Спостережної ради.
3. Звіт ревізійної комісії.
4. Затвердження результатів діяльності правління і балансу.
5. Різне.

Реєстрація акціонерів проводиться з 9 до 9.40.

Правління ВАТ

Арбітражним судом Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи,5, Держпром,8-й під'їзд) порушено справу № Б-2237/2-14 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Харківський міськмолокозавод» № 1 (61052, м. Харків, вул. Гончарівська,17), р/р № 26008301810670, МФО 351458 у відділенні ХГРУ УАК ПІБ м. Харкова, код ЄДРПОУ 05500977. Розпорядником майна призначено Тютюнника Геннадія Вікторовича (м. Харків, агентство «Аварс» т.126-635; 127-843).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації.

Арбітражний керуючий Дяченко Сергій Вікторович
(ліцензія № 000392 від 27.03.2000 р.)
контактний тел./факс (044) 235-71-60
повідомляє про ліквідацію
Дочірнього виробничо-комерційного підприємства «БУДОЦОП»
(м. Київ, пр-т Визволителів, 1, код 24595802, р/р 26008200052496 в Міжрайонному відділенні Укрсоцбанку м. Києва, МФО 322056)
у зв'язку з визнанням його банкрутом
(Постанова Арбітражного суду м. Києва по справі № 15/34-б від 16.03.2001 р.).

До відома акціонерів ВАТ «Рівнешляхбуд»

На вимогу акціонерів, що володіють більш, як 10% акцій ВАТ «Рівнешляхбуд» відбудуться позачергові Загальні збори 11 травня 2001 р. о 10.00.

Порядок денний:

— Про участь у створеному господарському товаристві та затвердження його установчих документів.

— Про прийняття участі у створенні господарських товариств та затвердження їх установчих документів.

Загальні Збори відбудуться за адресою: м. Рівне, Соборна, 446. Всім акціонерам мати при собі паспорт, або сертифікат акцій.

Довідки за телефонами: (8-0362) 5-10-02, 5-23-51.

Правління ВАТ «Рівнешляхбуд».

Арбітражний суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справи про банкрутство:

1. Приватного підприємства «АН-Українська» (м. Дніпропетровськ, ж/м Тополля-2, буд. 2, кв. 33, р/р 260004300568 у АКБ «Технобанк», МФО 305987) — справа №Б 26/24-1;
2. Науково-виробничого будівельного об'єднання «Модуль» (м. Дніпропетровськ, вул. Столярова, 8, р/р 26007118157001 у КБ «Приватбанк», МФО 305299) — справа №Б 26/25-1;
3. Товариства з обмеженою відповідальністю фірми «ФТФ» (м. Дніпропетровськ, ж/м Тополля-3, буд.47, корп. 1 кв.1, р/р 26009010011820 у АКБ «Південкомбанк», МФО 305266) — справа № Б26/4-2000;
4. Приватного підприємства «Отон» (м. Дніпропетровськ, ж/м Тополля-3, буд. 21, корп. 2, кв. 60, р/р 26006108618001 у КБ «Приватбанк», МФО 305299 — справа № Б 26/3-2000;
5. Товариство з обмеженою відповідальністю торговельно-промислової компанії «Дніпроспецкомплект» (м. Дніпропетровськ, вул. Глинки, буд. 19, р/р 26000301320001 у КБ «Класік», МФО 306704) справа № Б/15-221/99;
6. Дочірнього підприємства закритого акціонерного товариства «Метроспецбудіндустія» Дніпропетровського заводу «Буддеталь-2» (м. Дніпропетровськ, вул. Героїв Сталінграду, 151, р/р 26008101309001 у Дніпропетровській обласній дирекції республіканського акціонерно-комерційного банку соціального розвитку «Укрсоцбанк», МФО 305017) — справа №Б 26/158-00;
7. Закритого акціонерного товариства «Енергокомплект» (м. Дніпропетровськ, Запорізьке шосе, 38, р/р 26002114532001 у КБ «Приватбанк», МФО 305299) — справа № Б 24/145-00;
8. Біржи «Катеринославська нерухомість» (м. Дніпроперовськ, вул. Фучика, 14, р/р 26002101123001 у Дніпропетровській обласній дирекції АКБ СР «Укрсоцбанк», МФО 305017) справа № Б 26/42-1;
9. Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛВД» (м. Дніпропетровськ, пров. Гаражний, 2, р/р 26004118387001 у КБ «Приватбанк», МФО 305299) — справа № Б 26/5-1;
10. Товариства з обмеженою відповідальністю «Аякс» (м. Дніпропетровськ, вул. Маршала Гречка, 21, р/р 26009301112 у Самарському відділенні Збербанку № 8420, МФО 306340) — справа №Б 24/46-01;
11. Відкритого акціонерного товариства корпорації молочних продуктів «Дніпро» (м. Дніпропетровськ, вул. Благоєва, 31, р/р 26008345473001, МФО 305103) — справа № Б 24/14-01;
12. Приватного науково-виробничого Підприємства «Промбудзв'язок» (м. Дніпропетровськ, вул. Гвая, 74, р/р 26005106398001 у КБ «Приватбанк», МФО 305299) — справа № Б 24/48-01;
13. Державного підприємства пресувальної механізованої колони № 9 Відкритого акціонерного товариства «Дніпроспецсільгоспмонтаж» (Дніпропетровська обл., Новомосковський район, с. Орлівщина, вул. Мічурина, 23-а, р/р 26003255085001 у Новомосковському ТВБВ Дніпропетровської дирекції АКАПБ «Україна», МФО 305103) справа № Б 24/88-00;
14. Дочірнього підприємства Дніпродзержинського спеціалізованого управління «Хіммонтаж № 208» Відкритого акціонерного товариства «Дніпромеханомонтаж» (м. Дніпродзержинськ, вул. Лазо, 2, р/р 26008301171754 у Дніпродзержинському відділенні Промінвестбанку, МФО 305501) — справа № Б 24/55/01;
15. Закритого акціонерного товариства «П'ятихатський райагробуд» (Дніпропетровська обл., м. П'ятихатки, вул. Леніна, 2, р/р 26003295142001 у П'ятихатському відділенні Дніпропетровської дирекції банка «Україна», МФО 305103) справа № Б/15-31/1;
16. Відкритого акціонерного товариства «Васильківський райагрохім» (Дніпропетровська обл., с. Васильківка, вул. Будьонного, 14, р/р 26008268512001 у Васильківському відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305299) справа № Б 26/39-1;
17. Малого приватного підприємства багатопрофільної фірми «Шеріф» (м. Павлоград, вул. Полтавська, 129, кім. 302, р/р 2600830120 у Павлоградському відділенні 2992 Державного Ощадного банку України, МФО 306298) — справа № Б 26/160-00;
18. Товариства з обмеженою відповідальністю фірми «Борисфея» (м. Павлоград, вул. Харківська, 2, р/р 26002265883001 у відділенні АК АПБ «Україна, МФО 305136) — справа № Б 24/7-01;
19. Товариство з обмеженою відповідальністю «Павлоградміськбуд» (м. Павлоград, пр-т Шахтобудівників, 5, р/р 26008158761001 у відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305727) справа № Б 26/2-1;
20. Приватного підприємства фірми «Дніпрометалобрухт» (м. Павлоград, вул. 35-ї Дивізії, 4/25, р/р 2600630170639 у відділенні «Промінвестбанк», МФО 305556) — справа № Б 26/1-1;
21. Товариства з обмеженою відповідальністю «Дискант» (Дніпропетровська обл., м. Першотравенськ, вул. Комсомольська, 55-А, к. 32, р/р 26008268349001 у філії КБ «Приватбанк» м. Павлоград, МФО 305727) справа № Б 26/26-1;
22. Закритого акціонерного товариства «Завод «Промінь»» (м. Павлоград, вул. Дніпровська, 356, р/р 26008000150101 у Павлоградській філії АППБ «Аваль», МФО 306726) — справа — № Б 26/171-00;
23. Приватної виробничо-комерційної фірми «Арген» (м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 169, корп. 1, кв. 24, р/р 2600430036101 у АКБ «Кредит-Дніпро», МФО 305749) — справа — № Б 26/32-2000;
24. Приватного підприємства «Дар» (м. Дніпропетровськ, вул. Прогресивна, 8/13, р/р 26002001001761 у АКБ «Прем'єрбанк», МФО 305686) — справа № Б 26/26-2000;
25. Дочірнього підприємства Відкритого акціонерного товариства «Дніпробудмеханізація» — управління механізації будівництва № 12 м. Павлоград (м. Павлоград, Будбаза, р/р 2600430170682 у відділенні «Промінвестбанк», МФО 305556) — справа № Б/15-36/1;
26. Відкритого акціонерного товариства «Павлоградська «Агропромтехніка»» (Дніпропетровська обл., Павлоградський район, с. Богуслав вул. Першотравнева, 417, р/р 26002265009001 у відділенні АК АПБ «Україна», МФО 305136) -справа № Б 15/23-1;
27. Малого приватного підприємства фірми «Віолент» (м. Павлоград, вул. Верстатобудівників, буд. 12, к. 40, р/р 26003158142001 у КБ «Приватбанк», МФО 305727) — справа № Б15/21-1;
28. Приватного підприємства «Ісіда» (м. Павлоград, вул. Челюскінцев, 15, корп. 2, к.16, р/р 26006158729001 у відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305727) — справа № Б/15-3/1;
29. Малого приватного підприємства «Тімонов» (м. Павлоград, вул. Кравченко, буд. 6, к. 33, р/р 26003158777001 у відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305727) — справа № Б 24/62/01;
30. Приватного підприємства «Виробнича фірма «Вайтал» (м. Павлоград, вул. Будівельна, 16, р/р 260091588230011 у відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305727) — справа №Б 15/161-00;
31. Дніпропетровського спеціалізованого управління «Сантехмонтаж № 553» дочірнього підприємства колективного підприємства «Дніпросантехмонтаж» (м. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 104, р/р 2600930130062 у ГРУ ПІБ, МФО 305437) справа № Б 24/32/01.

Майнові вимоги кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Провінція буття і свідомості

Репортер

1. «Спадок», з якого не сплачують податки...

Старовинна дубова скриня, різьблена шафа, лавка, підвішена до стелі плетена дитяча колиска створюють затишок сільської хати. Цей антикварний інтер'єр прикрашає кабінет народознавства Чорнявської школи-інтернату для розумово відсталих дітей.

В інтернатівських спальнях не так затишно, як у цьому кабінеті. В маленьких кімнатках по чотири ліжка. Тісно, зате тепло. Кабінет ручної праці 1—3 класів перетворився на спальню для малюків. Килим на стіні замінює шкільна дошка, а іграшки — велика рахівниця.

Після стихійного лиха, що заморозило лінії електропередач усього Красноокнянського району (Одеська область), інтернат залишився без світла і тепла. Дітей терміново переселили до старого приміщення школи — тут у класах збереглися пічки-грубки. Ось уже четвертий місяць мазаний вапном вузький коридор сільської школи-хати виконує роль такої собі демаркаційної зони, що розділяє навчальний процес і «особисте життя» мешканців інтернату.

Електрика з'явилася в селі два тижні тому. До Великодня спальний корпус прогріється, і діти повернуться до своїх звичних ліжечок.

Дев'ятикласники під акомпанемент старенького акордеона виводять «Чому я не сокіл, чому не літаю?». Обличчя рум'яні, одухотворені, зосереджені, без тіні розумового відставання... Від голосу солістки хору чорнобривої молдаваночки Валі — мурашки по спині.

Дівчина, в певному розумінні — поліглот, співає українською, російською та молдавською. А ось навчання Валі Сапеску дається нелегко. 18 років вона закінчила Чорнявський інтернат. Тепер навчається в Савранському профтехучилищі на маляра-штукатура. До себе додому, до школи, приходить часто. Тут живуть її молодші брати і сестри. В родині Сапеску — шестеро дітей і всі — інтернатівські. Від тата з мамою, котрих позбавили батьківських прав, усім їм у спадок дісталися лише психічне захворювання й таланти танцюристів та співаків.

— Вони в нас чудові, гарні, — каже директор школи-інтернату Тетяна Порожнюк. — Але в поведінці все-таки виявляють відхилення в розумовому розвитку. Багато хто не може засвоїти навчальну програму. Серед моїх учнів є такі, яких не можна навчити письма. Частина не сприймає математичні дії.

Я була здивована, побачивши в коридорі на стенді Конвенцію про права дитини ООН. Таке рідкість і в столичній школі. Тетяна Павлівна переконана, що діти мусять знати свої права. Щоправда, хлопчикам і дівчаткам із проблемами психічного розвитку важко постояти за себе в нашому жорстокому світі здорових людей — отримати житло (яке належить їм за законом), пенсію за інвалідністю чи роботу. За цим стежить дирекція інтернату, яка відповідальна за «доросле» життя своїх вихованців.

На недієздатних випускників інтернату оформлюють пенсії за інвалідністю. Діти повертаються до своїх сіл під опіку батьків (у кого вони є). На городі роботи всім вистачить. А коли офіційно, то працевлаштування інтернатівців — це компетенція місцевих сільських рад. «Норма», за словами Т. Порожнюк, — йде навчатися на мулярів, штукатурів, шоферів...

Багато хто з випускників сільської школи-інтернату, за місцевими мірками благополуччя, непогано влаштовані — мають будинки, машини, родини. Але Тетяну Павлівну непокоїть, що психічні захворювання можуть проявитися в їхніх дітях, онуках... У районі є кілька таких «спадкових» родин.

— На жаль, кількість психічно нездорових дітей зростає, — констатує директор Чорнявської школи-інтернату. — В нашому інтернаті навчаються 128 дітей. Основний діагноз — олігофренія.

Весняна пора, коли природа прокидається від зимової сплячки і все живе радіє життю, для багатьох дітей спецшколи села Чорна — час загострення хвороби. Втім, за нашими міськими мірками, все їхнє провінційне життя загострене до краю бідністю, загубленістю в нашому соціумі, безперспективністю буття і пригніченістю свідомості.

Ольга ВІТЕР.

Одеська область.

Співочі голоси України

«Духовний скарб Галичини — тобі, соборна Україно!»

«Помандрувавши» центрально-східними областями країни, фестиваль метнув аж на захід, на Львівщину. Там уважно й прискіпливо послухав, подивився творчо-мистецьке вміння краян і гукнув: «Ходіть-но, любі галичани, на провідну столичну сцену й покажіть, на що ви здатні!». І вони яскраво і промовисто засвідчили це минулої суботи на сцені національного палацу «Україна».

Власне, іншого від них і не чекали. Щоправда, було передчуття — на сцену одразу ввірвуться галичани і своїми трембітами геть здіймуть дах палацу, а темпераментними танцями рознесуть його сцену... А концерт розпочався плавно, мелодійно-ніжною музично-хореографічною композицією. У такому самому високохудожньому стилі прологом до опери «Мойсей» Мирослава Скорика і Івана Франка стоголосо вітав Франковий край древній Київ і присутніх у залі палацу. Цей твір було виконано тут уперше. Мабуть, просто не могли галичани обійтися без фантазії Анатолія Кос-Анатольського на тему пісні Івана Франка «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», яка є однією з найулюбленіших в усій Україні. Особливо хвилююче й проникливо прозвучав цей твір у виконанні зведеного ансамблю скрипалів Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка і спеціалізованої школи ім. С. Крушельницької. Надалі у першому відділенні на сцені панувала скрипка. Хіба ж бо мислимий цей край без цього чудового інструмента!

Окрім щойно названих мистецьких колективів, у першому відділенні високу професіональну майстерність демонстрували хор та оркестр Львівського державного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької, його солісти — народний артист України Ігор Кушплер, заслужена артистка України Людмила Савчук, Олег Петрик. А ще — колективи Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка, державного музичного училища ім. С. Людкевича, обласної філармонії, Дрогобицького державного педагогічного університету та багато інших колективів. Усіх — не злічити. І все-таки не можна не сказати про виступ представників військовиків —оркестру штабу західно-оперативного командування: «Музична мозаїка», що її вони виконали, приємно вразила і викликала почуття гордості за наше військо.

А у другому відділенні справді здригалася сцена від масових і витончених пісень і танців у виконанні заслужених прикарпатських ансамблів пісні і танцю «Верховина», народних ансамблів пісні і танцю з багатьох міст і сіл Львівщини.

Очевидно, такий задум був у головного режисера-постановника Романа Берези і всієї творчої групи, яка підготувала концерт: у першому відділенні акцент було зроблено переважно на індивідуальній виконавській майстерності, а в другому — дали волю масовим номерам.

І все-таки увага редакційного журі зосереджувалася на виконавській майстерності солістів-співаків. І хоч як захоплювала майстерність професіональних співаків, присутні тепло і зворушливо сприймали виступи маленьких Галинки Пелех, що виконала пісню «Україночка», і Тетянки Костик — «Господиньку». Не міг не захопити і юний Ігор Кобрик, який словами з пісні «Малий коновалець» пообіцяв, як виросте, об'єднати піснею всю Україну. Отож і цього разу нашому журі було нелегко. І все ж серед багатьох чудових солістів-співаків лауреатом нашого конкурсу «Голос України» було визнано Христину Березовську.

...Уже за кулісами, після теплих слів подяки учасникам концерту, всі нараз дружно заспівали «Многая літа». Співав і Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко. Єднав дивовижно неповторний духовний скарб Галичини.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Спорт

«Давай, давай звідсіля»

Ми не програли, але й не виграли. На сьогодні це — найкраще, на що можна сподіватися. Нам завжди дістаються дуже сильні й незручні суперники. То збірна Вірменії, то словенці перепинили наше сходження на верхів'я футбольної слави. Тепер от Білорусь з Уельсом умишляють зле. Ніде правди діти, клас у них високий, десь на нашому рівні. Добре, що Андорра чи Фарери не в нашій групі. Могли б і взагалі без очок лишитися. Це вам не якісь англійці з німцями чи іспанці з італійцями. З цими ми скоренько розібралися б.

Смішно гадати, що все залежить лише від гравців і тренерів. Не остання роль у цьому оркестрі невдач належить функціонерам від футболу. Щоправда, не всі вони свого часу уславилися на ниві спорту. Хто промишляв овочами, хто сантехнікою. Може, тому нас раз у раз частують оповідками про чудові душові, сауни та інші приваби спортивних баз. При цьому наголошують на прийдешніх успіхах, цілях, які спонукають доблесних спортсменів та їхніх тренерів на невтомну, самовіддану працю. Використовує це на 200% у передвиборних перегонах якась конкретна політична сила.

Тільки от коли бачиш, як лінькувато, з якимось наче невдоволенням працюють на полі футболісти, хочеться сказати: любі, коли вам так важко, може, хай хтось інший грає, тренує? Може, не треба робити таку ласку, якщо вирішив побігати за збірну?

Дивишся на хлопчину, що рано почав вважати себе Майстром з великої літери, і розумієш: довго, ще довго житимемо обіцянками перемог. Аж поки звернемо погляд на внутрішній чемпіонат. Одна команда — одна збірна. Це вже було. Це шлях тимчасовців. От уже протягом скількох років не бачимо свіжої, самобутньої гри. Намагається вирватися з-під тиску центру «Шахтар», але ж він —один. Тому й маємо збірну, як осколок «Динамо» — з тими самими бідами-проблемами.

Якщо в клубі під певну схему підібрали гравців, то наївно гадати, що за кілька тижнів у цю схему можна втиснути зовсім інших виконавців. Перспектива нульова. Може, зібрати в один клуб під одного тренера всіх потенційних кандидатів до збірної, і хай собі відпрацьовують графіки, схеми, параметри, суми рухів. І під три чорти отой внутрішній чемпіонат. «Наша мета —2002» невдовзі може поступитися місцем гаслу «Наша мета — 2006». Або натуралізуємо половину Африки, і тоді з талантами не матимемо проблем.

Гірко й прикро дивитися, як страждають на полі колись чудові, з неабиякими перспективами спортсмени. Не зумівши реалізувати себе у грі, дехто з них, схоже, шукає задоволення в іншому.

Після матчу «Україна—Білорусь» 4-й канал ТБ показав цікавий фрагмент.

Андрій Шевченко, побачивши журналістів біля роздягальні, рішуче зупинився, насупив брови і тоном, що не припускав заперечень, прорік: «Хто вам дозволив бути тут? Давай, давай звідсіля». Може, справді, йому більше підійшла б роль адміністратора-охоронця? Не в міру розтовстілий учорашній молодик, втративши спритність на футбольному полі, почав проявляти себе суворим чиновником. Якби хто-небудь із спортсменів, політиків чи взагалі публічних діячів Заходу дозволив собі щось подібне, то на його кар'єрі можна було б поставити хрест. А ми (в даному випадку журналісти) смиренно приймаємо таку неповагу. Чи ба! «То наша зірка!» Та ця «зірка» вже забула, хто її такою зробив, хто прославляв її, створював образ «нашого хлопця» на світовому футбольному олімпі. Так і хочеться сказати: гей, Андрійку, недовгий вік спортсмена. Настане час, і ти шукатимеш зустрічі з журналістом. Не дай, Боже, тобі почути: «Хто дозволив? Давай, давай звідсіля».

При всьому тому журналісти, які пишуть про матчі збірної, не перестають дякувати Федерації футболу за допомогу в організації матеріалу. Це не допомога, а приниження. Якби самі могли платити за відрядження, не вислуховували б покірно всілякі повчання. А так —внесли до списку з найвищого дозволу, значить: дали місце в літаку, у готелі ліжечко забезпечили. На кишенькові витрати щось там підкинули. Благодать! Ніхто ще не спростував найпростішу істину: хто платить, той і музику замовляє.

От і отримує читач не об'єктивні звіти про те, що відбувається на полі й довкола нього, а якусь кашу-лемішку. Щось нібито відбувалося, а до ладу й не розбереш: успіх, поразка, де причини... Тільки й чути: «У нас усе попереду». Не набридло?

Анатолій ФЕДОРІВ.

Дистанцію збережено...

■ **Футбол.** Чемпіонат країни. 16-й тур.

«Кривбас»—«Дніпро». 1:1. 10 000. Чечер, 52 — Мазяр, 72. **«Нива»—«Ворскла». 1:3**. 8 000. Колєв, 61, з пенальті — Онопко, 19, Зотов, 30, 31. **«Сталь»—«Карпати». 1:1.** 11 000. Спіндеріс, 54 — Швед, 50. **«Металург» М—«Таврія». 2:0.** 10 000. Малокуцько, 83, Бабич, 90. **ЦСКА—«Металург» Д. 1:1.** 2 200. Монарьов, 65 — Пилипчук, 60.

«Динамо», «Шахтар» — по 36 очок, «Дніпро» — 34, «Металург» Д — 30, ЦСКА — 28, «Карпати» — 23, «Металург» М, «Таврія», «Металург» Зп — по 19, «Кривбас», «Металіст» — по 14, «Ворскла» — 12, «Нива» — 9, «Сталь» — 7.

Після, м'яко кажучи, не зовсім вдалої білорусько-валлійської епопеї з участю національної збірної України наш футбол бере тривалий антракт на міжнародній арені. Знову українська головна команда з'явиться на очі своїх прихильників аж 2 червня, коли прийматиме норвежців. Турніри єврокубків стартуватимуть ще пізніше. Тому вся увага вболівальників — до внутрішніх подій. А вони, скажу вам, нині досить захопливі.

Головна інтрига турніру — боротьба за чемпіонський титул «Динамо» та «Шахтаря». Але цим київсько-донецьке протистояння не обмежувалося. ЦСКА і «Металург» —сусіди у турнірній таблиці. А ще й претенденти на місце, яке дає право на участь у Кубку УЄФА. До того ж не згасли шанси в обох команд позмагатися ще й з «Дніпром» за «бронзу». Відомо також, що підопічні Михайла Фоменка продовжують боротьбу за Кубок країни.

Президент армійського клубу Олександр Данильчук заявив у пресі, що, мовляв, коли самі гравці почали говорити про призове місце, то це вже добрий знак...

Конкуренти зійшлися в Києві на орендованій динамівській арені. Гра була гостра і безкомпромісна. В першому таймі невеличка перевага мала армійське забарвлення. А після перерви в русі додали гості. Взагалі колектив, який очолює Семен Альтман, залишив приємне враження. Футболісти «Металурга» відкрили рахунок, провівши швидку флангову атаку. Її ударом з-під гострого кута завершив Пилипчук.

А вже за мить ЦСКА міг відігратися. Однак Ткаченко не влучив у порожні ворота. Втім, за нього незабаром це зробив його партнер по молодіжній збірній України Монарьов — герой недавнього матчу Уельс—Україна. Роман виграв поєдинок на «другому поверсі» у височенного і кремезного Яксманицького й «ножицями» ефектно пробив під поперечину.

Нічия, статус-кво збережено. А це означає, що в ліпшому становищі залишилися донеччани.

Тепер кілька слів про інші події, що привернули увагу. До «Дніпра» після багатьох років відсутності (виступи у київському «Динамо» та зарубіжних клубах) повернувся його вихованець, гравець національної збірної Коновалов. Утім, Сергій з'явився на полі під кінець зустрічі у Кривому Розі. Отож істотно вплинути на перебіг подій не зміг. Хоча наставники дніпрян дуже розраховують на допомогу цього швидкого й гострого форварда.

А в «Ниві», яка перебуває над «прірвою», справи зовсім кепські. Напередодні матчу з «Ворсклою» на базі тернополян у Великих Гаях відключили воду, світло, опалення. Це стало останньою краплею. Увірвався терпець у головного тренера Ігоря Яворського й начальника команди Ігоря Бабійчука. Вони подали у відставку...

Про вчорашні матчі «Металіст»—«Динамо» і «Шахтар»—«Металург» Зп розповімо пізніше.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

■ **Баскетбол.** Чемпіонат ПЄБЛ. Другий раунд. 1/4 фіналу. Перший матч. **БК «Київ» (Україна) — «Жальгіріс» (Литва, Каунас) — 59:77**. Другий матч відбудеться в Каунасі 11 квітня.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.
Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311059.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
Internet: http://uamedia.visti.net/golos